SZAKSZERVEZETEK ORSZÁGOS TANÁCSA II. TELJES ÜLÉSE

1949 február 20-21-én

NÉPSZAVA
A SZAKSZERVEZETI TANÁCS
KÖNYVKIADÓVÁLLALATA

SZAKSZERVEZETEK ORSZÁGOS TANÁCSA II. TELJES ÜLÉSE

1949 február 20-21-én

DIÓSGYŐRI VASGYÁR DOLGOZÓINAK VERSENYFELHÍVÁSA

SZOT FELHÍVÁSA A SZOCIALISTA MUNKAVERSENYRE

APRÓ ANTAL PIROS LÁSZLÓ GÁCS LÁSZLÓ VINCZE JÓZSEF BESZÉDEI

A SZOT II. TELJES ÜLÉSÉNEK HATÁROZATAI

NÉPSZAVA
A SZAKSZERVEZETI TANÁCS
KÖNYVKIADÓVÁLLALATA

FELELŐS KIADÓ: GÁCS LÁSZLÓ

491833 — ATHENAEUM, BUDAPEST. FELELŐS: GORSZKY TIVADAR IGAZGATÓ

DIÓSGYŐRI VASGYÁR DOLGOZÓINAK VERSENYFELHÍVÁSA

Munkások ! Elvtársak !

Az öntudatos magyar munkásság, a Szovjet Hadsereg felszabadító győzelme nyomán a földosztással, az újjáépítéssel, a nagybankok és nagyüzemek államosításával, a reakcióra mért sorozatos gazdasági és politikai csapásokkal és a munkásosztály egységének, a Magyar Dolgozók Pártjának megteremtésével hazánkat a dolgozó nép országává tette. A többi dolgozókkal szövetkezve, a munkásosztályé a hatalom, vezetőnk és irányítónk a mi nagy Pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja.

Mi, a Diósgyőri Vasgyár dolgozói, felismertük a munkásosztály megváltozott, új viszonyát az államhatalomhoz, a termelőeszközökhöz, a munkához. Rákosi Mátyás elvtárs, a Magyar Dolgozók Pártjának, a magyar nép vezetőjének útmutatása nyomán megértettük, hogy népi demokráciánk a proletárdiktatúra funkcióit tölti be. Ezek közül a szocializmus építéséért folyó harcban a legdöntőbb a termelésnek és a munka termelékenységének állandó fokozása, a szocialista munkaverseny továbbfejlesztésében.

A szakszervezetek által szervezett munkaversenyek eddigi hatalmas eredményei elősegítették országunk újjáépítését, biztosították a dolgozók életszínvonalának fokozatos emelését, a Horthy-fasizmustól örökölt munkanélküliség tervszerű felszámolását, az új ötéves terv előfeltételeinek megteremtését, a szocializmus építésének meggyorsítását.

Az a tény, hogy a magyar munkásosztály szövetségben a dolgozó parasztsággal és a néphez hű értelmiséggel a hatalom birtokosa és népi demokráciánk vezető osztálya, nemcsak előnyöket és megnövekedett jogokat, hanem fokozott felelősséget és kötelezettségeket is jelent.

Ennek tudatában indítsuk el üzemeinkben az 1949. évi szocialista munkaversenyt a hároméves tervnek 2 év és 5 hónap alatti végrehajtásáért. Felhívjuk az ország összes üzemeinek dolgozóit, hogy csatlakozzanak a hároméves terv győzelmes befejezéséért általunk ma elindított, március 1-től december 31-ig tartó új, szocialista munkaverseny-szakaszhoz.

Az új, szocialista munkaversenyben vállaljuk december 31-ig a kollektív szerződésben foglalt kötelezettségek maradéktalan betartása mellett :

1. Az előirányzott termelésnek 5%-os túlteljesítését.

2. Vállaljuk a 23,995.000 Ft nyereségrészesedés előirányzat 5%-os túlteljesítését.

3. A munka termelékenységének az előirányzathoz képest további 6%-os növelését.

4. Az önköltségnek az előirányzaton felül, gyári átlagban 5%-os csökkentését.

5. Az 1948. évi selejt-átlagnak 15%-os csökkentését.

6. A termelőeszközök maximális kihasználását, a gépállások minimális mértékig való leszorítását.

7. A brigádmozgalom, az élmunkásmozgalom, az újítók és észszerűsítők mozgalmának továbbfejlesztését.

8. Az új munkafegyelem továbbfejlesztése érdekében a távolmaradásoknak és késéseknek teljes megszüntetését, valamint a rendes munkaidőnek 100%-os kidolgozását.

9. A kollektív versenyszellem, a kölcsönös segítés elvének megvalósítása mellett, fokozott gondot fordítunk az egyéni kezdeményezés, az egyéni verseny elősegítésére, illetve továbbfejlesztésére.

Május elsejét, a munkásság nemzetközi dicső ünnepét méltóképpen fogjuk megünnepelni azzal, hogy május 1-ig szóló előirányzatainkat 2%-kal túlteljesítjük.

E versenycélok megvalósítása, a szocialista építés zavartalan munkája érdekében éberen fogunk őrködni azon, hogy a még meglévő reakció ne zavarhassa, ne veszélyeztethesse építőmunkánkat s ezért minden reakciós kísérletet már csírájában fogunk elfojtani.

Munkások! Elvtársak!

Csatlakozzatok az új, szocialista munkaversenyhez, mert csak lelkes, következetes, öntudatos munkával, a munkaverseny továbbfejlesztésével tudjuk meggyorsítani dolgozó népünk jólétének emelését, hazánk függetlenségének biztosítását, a Szovjetunió vezetése alatt álló béketábor erejének növelését.

Mi, a Diósgyőri dolgozók, felelősségünk tudatában állunk ki az ország, az egész munkásosztály elé. Előre a hároméves terv két év és öt hónap alatti megvalósításáért!

Éljen a Szakszervezetek Országos Tanácsa!

Éljen a Magyar Dolgozók Pártja, a szocializmus építéséért folyó harc vezetője!

Kelt Diósgyőr, 1949 február 19.

Diósgyőri-Vasgyár dolgozói.

A SZAKSZERVEZETEK ORSZÁGOS TANÁCSA FELHÍVÁSA SZOCIALISTA MUNKAVERSENYRE

Munkások ! Elvtársak ! Magyar Dolgozók !

Az első országos munkaverseny megindítása óta közel egy esztendő telt el. Ezalatt népi demokráciánk újabb hatalmas eredményeket ért el. A dolgozók államának kezére jutottak a száz munkásnál többet foglalkoztató üzemek.

Államosítottuk az iskolákat. Felszámoltuk a reakciós, félfasiszta pártokat. Ártalmatlanná tettük a magyar reakció, az imperialisták veszedelmes ügynökét: Mindszenty Józsefet. Megteremtettük a munkásosztály egységét, a Magyar Dolgozók Pártját. Létrehoztuk az új Függetlenségi Népfrontot.

Mindez egy-egy győzelmes állomása a Magyar Kommunista Párt, majd a Magyar Dolgozók Pártja által vezetett demokratikus erők harcának.

E győzelmek eredménye, hogy hazánkban a hatalom a magyar dolgozó népé, a magyar munkásosztályé lett.

Államosított üzemeinket munkásigazgatók vezetik. A politikai és gazdasági élet irányítóhelyeire mind nagyobb számban kerülnek munkások, dolgozó parasztok és a néphez hű értelmiségiek.

Népi demokráciánk az első munkaverseny megindulása óta jelentős eredményeket ért el a szocialista építőmunkában. A hároméves terv első évének, valamint a második öthónapos tervszakasznak előirányzatait nemcsak teljesítettük, hanem túlteljesítettük.

A csepeli dolgozók kezdeményezésére megindult országos munkaversenymozgalom egyre jobban kiszélesedett. Dolgozóink egyre jobban felismerték a verseny igazi célját. Megszületett az élmunkások, az újítók, észszerűsítők mozgalma és a brigád-mozgalom.

Az első országos munkaverseny megindulása óta nagy változások történtek a dolgozóknak a munkához, a termeléshez való viszonyában. Élmunkásainkat, a termelésben kiváló eredményt elért dolgozóinkat egész népünk tiszteli és megbecsüli. Hazánkban a munka a tőkések számára végzett robotból, becsület és dicsőség ügyévé lett, mert magunknak dolgozunk. Tervgazdaságunkban, a szocialista építőmunkában elért eredményeket munkásosztályunknak, dolgozó népünk áldozatkész munkájának és nem utolsósorban a munkaversenymozgalomnak köszönhetjük.

A hároméves tervnek végrehajtását két év és öt hónap alatt a pécsi bányászok kezdeményezték, de ez a cél rövid idő alatt minden magyar dolgozó közös céljává lett. E cél elérése dicső feladat, de nagy munka, komoly kötelezettség is.

Diósgyőr dolgozóinak versenyfelhívása e feladat megvalósítását szolgálja. A Szakszervezetek Országos Tanácsa örömmel és lelkesedéssel üdvözli a Diósgyőri Vasgyár dolgozóinak kezdeményezését, amely elindította az új, szocialista munkaversenyt.

A Diósgyőri Vasgyár dolgozói felhívásukban kijelentik, »Felismertük a munkásosztály megváltozott, új viszonyát az államhatalomhoz, a termelőeszközökhöz, a munkához. Rákosi Mátyás elvtárs, a Magyar Dolgozók Pártja, a magyar nép vezetője útmutatása nyomán megértettük, hogy népi demokráciánk a proletárdiktatura funkcióit tölti be.

Ezek közül a szocializmus építéséért folyó harcban a legdöntőbb a termelésnek és a munka termelékenységének állandó fokozása, a szocialista munkaversenyek továbbfejlesztésével, az a tény, hogy a magyar munkásosztály, szövetségben a dolgozó parasztsággal és a néphez hű értelmiséggel a hatalom birtokosa és népi demokráciánk vezető osztálya, nemcsak előnyöket és megnövekedett jogokat, hanem fokozott felelősséget és kötelezettséget is jelent.«

A Diósgyőri Vasgyár dolgozói helyesen látják a jelen helyzetet, a jövő feladatait. Kezdeményezésüket követendő példakép állítjuk országunk valamennyi dolgozója elé.

Felhívjuk a gyárak, üzemek, irodák dolgozóit, a bizalmiakat, versenybizottságokat, üzemi bizottságokat, az üzemek felelős vezetőit, a szakszervezetek összes szervezeteit, hogy kövessék a Diósgyőri Vasgyár dolgozóinak példáját és minden erejükkel biztosítsák az új, szocialista munkaverseny győzelmét. Csak a munkaversenymozgalom továbbfejlesztésével valósíthatjuk meg két év és öt hónap alatt a hároméves tervet és gyorsíthatjuk meg hazánkban a szocializmus építését.

Előre a mi nagy, dicső pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja vezetésével a szocialista munkaverseny sikeréért, a hároméves terv győzelmes befejezéséért!

Éljen a szocializmust építő magyar munkásosztály!

Budapest, 1949. február 20.

Szakszervezetek Országos Tanácsa.

APRÓ ANTAL BESZÉDE

Tisztelt Országos Tanács!

Kedves Elvtársak!

Ma négy hónapja annak, hogy együtt ült a Szakszervezetek XVII. kongresszusa. A Kongresszus jelentős eseménye volt az országnak, nagy eseménye volt a magyar szakszervezeti mozgalomnak.

Az Elvtársak tudják, hogy a Kongresszus határozatai hosszú időre meghatározták a szakszervezeti mozgalomban a feladatokat a szocializmus építéséért folyó harcban.

Ha most mégis összehívtuk az Országos Tanácsülést, ezt azért tettük, mert a Kongresszus határozatainak végrehajtásánál elérkeztünk egy olyan feladat megoldásához, amelyről az Országos Tanács tagjainak véleményét meg akarjuk ismerni.

A Szakszervezeti Tanács eddigi munkáját a Kongresszus döntése alapján folytattuk, de most a napirenden lévő kérdések olyan jelentősek, hogy ezekről a kérdésekről az Országos Tanács tagjainak külön kell dönteniök.

Itt van mindjárt a legfontosabb napirenden lévő kérdés, az ü. b.-ok munkája, az ü. b.-ok új feladatai. Az ü. b.-ok lényegében az államosítás óta nem tudják, mit csináljanak. A megváltozott helyzetben nem ismerték fel új feladataikat. Az ü. b.-i tagok egyrészét gazdasági vonalra vezényelték, sokszáz ü. b. elnök vállalatvezetőnek és sokszáz az iparnak egyéb helyeire került.

A megmaradt ü. b. tagok munkáját a szakszervezetek közp ntilag nem irányították, lényegében az ü. b.-ok szétestek. Az esetek többségében az ü. b.-ok, a szakszervezeti szervek feladatait pártszervezeteink vállalták magukra. Ennek az állapotnak most véget kell vetni.

Az Elvtársak előtt lévő ü. b.-i működési szabályzat ezen az állapoton kíván változtatni. Az ü. b.-ok működésére vonatkozó szabályzatot törvényerőre kell emelni és ehhez az Országos Tanács döntése, állásfoglalása szükséges.

Tudatában vagyunk annak, hogy máról-holnapra nem tudjuk megváltoztatni a mai helyzetet, az ü. b.-ok máról-holnapra nem tudnak megbirkózni új feladataikkal.

De biztosak vagyunk abban, hogy az ü. b. választások sokezer olyan funkcionáriussal gyarapítják a szakszervezeti mozgalmat, akik bizonyos idő múltán képesek lesznek elvégezni — az új helyzetnek megfelelően — az üzemben a szakszervezeti munkát.

Ehhez nemcsak az kell, hogy az üzemben helyi szervezetünk legyen, új ü. b.-unk legyen, hanem az is kell, hogy a szakszervezetek belső apparátusát, munkamódszerét megváltoztassuk.

A mai tanácskozást azért hívtuk össze, hogy meghallgassuk az elvtársak véleményét a Szakszervezeti Tanács munkájáról, az ipari szakszervezetek létrehozásával, az új kollektív szerződéssel, a normarendezéssel kapcsolatban.

Fontosnak tartottuk összehívni az Országos Tanácsülést azért is, mert számos új nagy feladat áll a magyar szakszervezeti mozgalom előtt, és ezeket meg kell beszélnünk, a szakszervezeti munka továbbfejlesztésére megfelelő határozatokat kell hoznunk.

A kétnapos tanácskozást Elvtársak mi munkaértekezletnek szántuk és kérem az Elvtársakat, hogy az előadott napirenddel kapcsolatban véleményüket, álláspontjukat minél többen mondják meg. Azt szeretném, ha az Országos Tanácsülés mindig kimagasló eseménye lenne a szakszervezeti mozgalomnak.

Ezek előrebocsátásával engedjék meg, hogy beszámolót adjak a Szakszervezeti Tanács eddigi munkájáról és az előttünk álló feladatokról.

Mielőtt azonban rátérnék a beszámolómra, fontosnak tartom, hogy a magyar belpolitika legfontosabb kérdéseit röviden szóvá tegyem, különös tekintettel Pártunk és a munkásosztály megnövekedett erejére.

Eredményes politikai harcok után növelhetjük alkotó, termelő munkánkat

1948 március óta — a nagyarányú államosítás óta — a magyar belpolitikai életre legjellemzőbb az az egészséges és egyenesirányú fejlődés, amely Pártunk irányítása alatt végbement. Az elmult év márciusa óta megszüntek az egymást ismétlő politikai válságok, kemény küzdelmekben és harcokban felülkerekedett a munkásosztály és nagy pártja, a Kommunista Párt, a Magyar Dolgozók Pá tja. (Hosszantartó viharos, ütemes taps.)

Pártunk és a munkásosztály megerősödése jelentette az előfeltételét az ország gazdasági erősödésének, annak, hogy

a nyugodt termelő, alkotó munkára sokkal nagyobb figyelmet, több energiát fordíthatunk, mint akkor, amikor a reakció elleni harcban meg kellett osztanunk erőnket és kétirányú harcot kellett Pártunknak és a munkásosztálynak folytatnia: egyrészt a reakciós erők szervetésére, másrészt országunk gazdasági erőinek fejlesztésére.

Elvtársak ismerik azokat az okokat, a gazdasági eredményeket, amelyeket elértünk. Az elmult esztendő folyamán, de különösen a két munkáspárt egyesítése óta olyan hatalmas erőtartalékok kerültek felszínre, munkásaink és az egész munkásosztály kezdeményezése nyomán, amelyek lehetővé tették előirányzott terveink idő előtti befejezését, sok esetben túlteljesítését.

Ezeket az eredményeket harcközben értük el. Harcban állottunk a tőkésekkel, a szabotálókkal, idegen hatalmak ügynökeivel, a munkásegység ellenségeivel, a régi rend híveivel.

Ma már Elvtársak nyugodtan mondhatjuk, hogy jórészt szétvertük ezeket a reakciós erőket és az utóbbi napokban kapta meg méltó büntetését a magyar nép, a magyar demokrácia leg-

ravaszabb, legtapasztaltabb ellensége — az egyházi reakció feje — Mindszenty.

A magyar dolgozók új programmja

A magyar munkásosztály megnövekedett súlya és a többi pártokban végbement politikai tisztulás, országunk gazdaságában végbement szerkezeti átalakulás napirendre tűzte azt a kérdést, hogyan dolgozzunk tovább. Milyen platform, megegyezés alapján működjünk együtt a többi pártokkal.

A Magyar Dolgozók Pártja kezdeményezésére elkészült az a programm, amelynek alapján az együttműködést az új helyzetnek megfelelően helyesnek és célravezetőnek tartjuk a szocializmus építésének korszakában.

Ez az új programm kifejezésre jutott Rákosi elvtársnak Pártunk központi vezetőségi ülésén tartott beszédében, de még inkább abban a beszédben, amelyet február 1-én, a Magyar Köztársaság megalakulásának hároméves évfordulóján, a Függetlenségi Népfront alakuló ülésén mondott.

Ebben a programmban Rákosi elvtárs kifejtette, hogy

közös erővel kell harcolnunk a kizsákmányoló osztályok maradványainak felszámolásáért, a nagytőkés, a nagybirtokos, valamint a klerikális reakció ellen. Közös erővel kell megvédeni demokráciánkat, köztársaságunkat, népünk vívmányait, hazánk függetlenségét az imperialisták gyarmatosító háborús törekvéseivel szemben.

Közös erővel kell megvalósítanunk a kizsákmányolástól mentes, új társadalmat, a szocializmust — mondja a Függetlenségi Népfront programmja.

Ezeknek a feladatoknak eredményes elvégzésére alakult az új Függetlenségi Népfront, amelyet a legkövetkezetesebb társadalmi osztály, a munkásosztály, annak pártja, a Magyar Dolgozók Pártja vezet.

A magyar szakszervezetek — mint ahogy erről az elvtársak már értesültek — jelentős helyet kapnak a Függetlenségi Népfront szervezetében, annak vezetésében, hiszen a kongresszuson magán 230 szakszervezeti küldöttel vettünk részt.

Röviden szeretnék még szólni a belpolitikai kérdéseknél pártunk megnövekedett súlyáról. Öt hónappal ezelőtt, amikor Politikai Bizottságunk elhatározta a Párt felülvizsgálását, ez azért történt, mert az egyesülés folyamán és után, de nem kis mértékben a pártversengés idején sok olyan elem húzódott be pártunkba, akiktől egy forradalmi, marxista pártot minél gyorsabban meg kell tisztítani.

A közeli napokban fejeződik be ez a hatalmas felülvizsgálati munka, amely több mint egymillió embert érintett. Ma már láthatjuk, hogy a felülvizsgálás milyen jelentős mértékben járult hozzá a párt egységének, erejének növekedéséhez.

Komolyan megjavult pártunk szociális összetétele, vonzóereje. A munkások előtt jelentős mértékben megnőtt pártunk tekintélye, komolyabban veszik a pártot, áldozatkészebbek a pártért és ezenfelül — ami a legnagyobb eredmény — óriási tanulási láz van.

Mindezek a tények azt mutatják, hogy munkásosztályunk öntudata, elméleti felkészültsége, érdeklődése a szocializmus iránt, pártunk iránt jelentősen megnövekedett.

A mi köztársaságunk a proletáriátus diktatúrájára épül

A Szabad Nép január 16-i számában Rákosi elvtárs »**A népi demokrácia néhány problémája**« c. cikkében kifejtette munkásosztályunk megnövekedett erejét, hatalmát és a munkásosztály élcsapatának, a Magyar Dolgozók Pártjának feladatait.

Rákosi elvtárs megállapította, hogy nálunk Magyarországon lényegében proletárdiktatúra van, a munkásosztály kezében van a hatalom, s a munkásság szoros szövetségben a parasztsággal építi a szocializmust.

A mi demokráciánk nem polgári demokrácia, nem is abba az irányba fejlődik, hanem népi demokrácia, amely mindjobban valósítja meg a munkásosztály célkitűzéseit, a szocializmus építésének útján.

A még meglévő tőkés elemeket, kizsákmányolókat mindjobban szorítjuk ki a hatalomból. A munkásosztály napról-napra erősíti pozícióit az államhatalomban. Köztársaságunk mindjobban népköztársasággá válik, bár van még bizonyos mértékű kizsákmányolás, vannak még kapitalista elemek, de ezek politikai és gazdasági súlya napról-napra kisebb.

A mi köztársaságunk mindjobban hasonlít a szovjet köztársaságra. A mi köztársaságunk is éppen úgy, mint a szovjet köztársaság, a munkásosztály hatalmára, a proletariátus diktatúrájára, a munkásság és a parasztság szövetségére épül. (Viharos taps.)

Nemcsak a politikai és gazdasági hatalom állandó szilárdítása a feladatunk, hanem feladatunk az is, hogy köztársaságunk ellenségeivel szemben kíméletet ne ismerjünk, feladatunk az is, hogy naprólnapra a törvényes intézkedések egész rendszerével törekedjünk a kizsákmányolók likvidálására, a reakciós erők szétverésére.

Ha az elvtársak megvizsgálják kormányunk intézkedéseit az iparban és kereskedelemben, az államaj parátus átépítésében, akkor láthatják, hogy milyen nagyméretű mindenütt a munkásosztály előretörése.

Elvtársak! Amikor a munkásosztály hatalmáról, a proletáriátus diktatúrájáról beszélünk, örömmel és megelégedéssel beszélünk erről, de soha ne felejtsük el 1919-et, a mi dicsőséges kommününket, tanuljunk az akkori eseményekből, tanuljuk meg megbecsülni és megvédeni a munkásosztály hatalmát.

Tanulnunk kell az 1919-es tragédiából, önfeláldozóbbaknak, áldozatkészebbeknek kell lennünk és őrködnünk kell országunk, népünk, elért eredményeink felett.

Számunkra — magyarok számára — a Szovjetunió nyerte meg a nagy csatát, nálunk nem került sor véres polgárháborúra, a Vörös Hadsereg katonái teremtették meg az előfeltételét annak, hogy mi

most a szocializmus építéséről, a proletariátus diktatúrájáról beszélhetünk.

A szocializmus építése komoly feladatokat jelent. Komoly feladatokat pártunk számára, de komoly feladatokat jelent a szakszervezetek számára is.

Biztosak vagyunk abban, hogy megoldjuk az élénk tornyosuló problémákat, ha nem bízzuk el magunkat, ha kellő időben észrevesszük hibáinkat és nem szédülünk meg saját sikereinktől.

Biztosak vagyunk abban, hogy legyőzzük a nehézségeket, mert most egészen más viszonyok között vagyunk, mint 1919-ben voltunk. Egészen más a nemzetközi helyzet, világviszonylatban támadásban van a munkásosztály. A népi demokratikus országok dolgozói a szocializmust építik.

A hős kínai nép fegyverrel a kezében napról-napra újabb sikereket arat az imperialista hóuítók és csatlósaik felett. *(Taps.)*

A görög nép, a gyarmati népek nyílt harcban, háborúban állnak elnyomóikkal és a betolakodókkal szemben.

A nemzetközi helyzet és az események a munkásosztály, a szocializmus ügyének kedveznek. A hatalmas Szovjetúnió segítségével, vezetésével a szabadságszerető népek egymásután mérnek halálos csapásokat az imperialistákra, az elnyomókra, a harmadik világháború előkészítőire.

Az angol és amerikai szakszervezeti vezetők támadása nem akadályozza a Világszövetség további működését

Tisztelt Elvtársak!

Most szeretnék áttérni szakszervezeti kérdésekre, de mivel előzőleg nemzetközi vonatkozású kérdésekről beszéltem, engedjék meg, hogy most a nemzetközi szakszervezeti mozgalom kérdéseivel folytassam.

Az elvtársak tudják, hogy az imperialista országok ügynökei, az áruló jobboldali szakszervezeti vezetők, a Szakszervezeti Világszövetség megbontására, a Világszövetség szétrobbantására vettek irányt.

A Világszövetség elnökségi ülésén a brit szakszervezeti megbízott olyan javaslatot terjesztett elő, amelynek célja az volt, hogy a Szakszervezeti Világszövetség függessze fel további működését, ami a gyakorlatban a Világszövetség feloszlatását jelentette volna.

A Világszövetség Elnökségének és Végrehajtó Bizottságának haladó demokratikus többsége visszautasította az egységbontást, mint egy olyan kísérletet, amelynek célja a munkásosztály nemzetközi szolidaritásának, testvéri együttérzésének megbontása. Ez végső fokon pedig nem más, mint az imperialista országok azon törekvése, hogy elszigeteljék a népi demokratikus országok, a Szovjetúnió, a haladó szakszervezeti mozgalmak összefogását, együttes fellépését a tartós békéért, a fasizmus maradványainak likvidálásáért.

A dolgozók szerte a világon büszkén tekintettek a Szakszervezeti Világszövetségre, mint a szervezett dolgozók nemzetközi összefogásának biztosítékára, erős várára.

Az angol és az amerikai vezetők támadása és árulása felháborodást és tiltakozást váltott ki szerte a világon. A szervezett munkásság fellépése, tiltakozása leleplezte és eltávolította a világszövetségből az áruló vezetőket és

a Párisban ülésező V.B. úgy döntött, hogy az angolok, amerikaiak kiválása után is teljes egészében megmarad a Szakszervezeti Világszövetség és még ez év júniusában Milánóban összehívják a Világszövetség II. kongresszusát.

Addig is a határozat kimondja, minden erejével harcolni fog és szervezni fogja a dolgozók nemzetközi szolidarítását. Harcolni fog a fasizmus maradványainak felszámolásáért, a dolgozók társadalmi és gazdasági jólétéért. Harcolni fog a háborús uszítók ellen.

A Magyar Szakszervezetek üdvözölték a Világszövetséget, azon belül a nagy Szovjetunió Szakszervezeteinek, a harcokban és bátor kiállásaiban híres Francia Szakszervezeteknek, az Olasz Szakszervezeteknek és a többieknek azt a bátor kiállását, amellyel megvédték a Világszövetség egységét.

A magyar szakszervezetek képviseletét a párisi tanácskozásokon a Cseh Szakszervezetek delegátusa látta el. Részünkről a külügyi osztály vezetőjét küldtük ki mint megfigyelőt.

A Szakszervezeti Világszövetség, mint a munkásosztály harcos nemzetközi szerve erős fegyvernek bizonyult az elmúlt években, az imperialisták elleni küzdelemben, a fasizmus maradványai ellen, a tartós békéért vívott harcban.

Akik ezt a fegyvert ki akarják ütni a munkásosztály kezéből, azok árulói közös ügyünknek és bűnös törekvéseiket a legerélyesebben visszautasítjuk.

A magyar szakszervezetek határozatukban kihangsúlyozták: biztosak abban, hogy az amerikai, az angol és a holland szervezett munkásság nem ért egyet áruló jobboldali szociáldemokrata vezetőivel, akik nem mások, mint az imperialisták ügynökei. Kihangsúlyozta a magyar szakszervezetek határozata azt is, hogy

a magyar szervezett munkásság hűségesen, következetesen kitart a proletár nemzetköziség nagy eszménye mellett és minden erejével támogatja a Világszövetség működését.

Elvtársak! Amióta ezt a határozatot közöltük a Világszövetséggel, amióta a Világszövetség végrehajtó bizottsága döntött a Világszövetség magatartása felett, komoly fejlődés ment végbe az angol, amerikai szervezett munkásság között és

egymásután jelentették be a legnagyobb angol, amerikai szervezetek, hogy nem értenek egyet áruló vezetőikkel, nem értenek egyet azokkal, akik szét akarták rombolni a szakszervezetek Világszövetségét.

A végrehajtó-bizottság úgy határozott, hogy megalakítja a szakmai szervezeteket és az angol és amerikai vezetők egységbontó, áruló törekvése ellenére számos angol és amerikai szakszervezet máris bejelentette, hogy vissza akar térni a Világszövetséghez és elsősorban részt akar venni a szakmai irodák munkájában.

A magyar szakszervezetek állásfogalását nyilvánosságra hoztuk. A magyar szervezett munkásság nem csak dokumentumokban, fel-

hívásokban, kiáltványokban állt ki a proletár nemzetköziség nagy ügye mellett. Az elmúlt napokban hősies harcot vívtak a francia munkások a nagyobb darab kenyérért, hazájuk függetlenségéért.

Hetekig tartó kemény, fegyveres harcot vívtak a francia bányászok elnyomóikkal szemben. A magyar szakszervezetek, a szervezett munkásság szolidaritását, áldozatkészségét úgy fejezte ki a francia munkásság felé, hogy több mint 2 millió forintot gyüjtött össze és juttatott el Párisba, hogy megsegítse a hareban álló francia munkásokat.

(Zajos taps.)

Örömmel és megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy a gyárakban üzemekben, irodákban, de különösen a bányászok között még mindig igen aktív a gyüjtés a francia munkások, bányászok megsegítésére, és ez helyes.

Elvtársak! Biztosak vagyunk abban, hogy a szakszervezetek milánói világkongresszusa komoly megerősítését fogja jelenteni a szakszervezetek együttműködésének. A milánói kongresszus egészen biztosan ítéletet fog mondani a szakadárok felett. Valószínű, hogy az angol, amerikai munkásság időközben úgy határoz, hogy visszatér a dolgozók nagy szervezetébe: a szakszervezetek Világszövetségébe és eltávolítja áruló vezetőit.

Milyen mértékben teljesítettük hároméves tervünk öthónapos szakaszát?

Tisztelt Elvtársak! A XVII. szakszervezeti Kongresszus központi feladatként jelölte meg számunkra, hogy minél szélesebb tömegeket vonjunk be a szocialista építés munkájába, a termelés tudatos fejlesztésébe.

Kimondotta a Kongresszus, hogy fokozottan kell harcolnunk a termelés emeléséért, a minőség megjavításáért, a selejt csökkentéséréért.

A Szaktanács munkájában az elmult 4 hónap alatt a termelés állandó fejlesztése, a munkaversenyek szervezése központi feladat volt. Az 1948. évi államgazdasági tervet a magyar munkásosztály jó munkája nyomán eredményesen befejeztük.

Ma már rendelkezésünkre állanak azok a számok, amelyek megmutatják, hogyan hajtottuk végre a kitűzött feladatokat. Az öt legfontosabb iparágban, nehéziparban, bányászatban, kohászatban, teljesítettük, sőt bizonyos mértékig túlteljesítettük a tervet, de számos iparágban, elvtársak, nem értük el az előirányzatot.

Ha a Tervhivatal számait megvizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy a bányászatban 102.6%-ig teljesítettük a tervet, a kohászatban 100.3%-ig, a vas- és gépgyártásban 110.4%-ig, villamos energia termelésben 107%-ig, a mezőgazdasági iparban 118.6%-ig, ugyanakkor az építőanyag és üvegiparban 87.2%-ig, a faipar 95.9%-ig, a bőripar 94.9%-ig, a textilipar 86.3%-ig, a ruházati ipar 90.4%-ig, a papirosipar 82.6%-ig, a sokszorosító ipar 89%-ig teljesítette az előirányzatot.

Ezek a számok azt mutatják, elvtársak, hogy tervgazdálkodásunkban, termelésünkben még vannak hiányosságok, mert egyes iparágak felkészültsége jóval fejlettebb, mint amennyit az elért eredmények mutatnak. Egyes iparágak lemaradásának vannak objektív okai, de általában nem indokolt ez a lemaradás.

Ha egész gyáriparunkat nézzük meg, akkor azt látjuk a Tervhivatal számaiból, hogy 103.2%-ig teljesítettük az 1948. évre szóló államgazdasági tervet, vagyis az előirányzott 6.557 millió forint helyett 6.769 millió forint értéket termeltünk.

Azt hiszem, hogy az Országos Tanács tagjainak különösebben nem kell magyaráznom, hogy az elért eredmény jelentős. Igaz, hogy általában túlteljesítettük a tervet 3·02%-kal. De a szakszervezeteknek, az Iparügyi Minisztériumnak a Tervhivatalnak meg kell vizsgálni egyes iparok helyzetét és közös erővel arra kell törekednünk, hogy 1949 végén az előirányzott terveket minden iparág teljesítse, sőt túlteljesítse, mert a terv túlteljesítése azt jelenti, hogy meggyorsítjuk a szocializmus építését.

Tegyük szervezetté a munkaversenyt

Az 1948-as esztendő második felében különösen kiszélesedett a munkaverseny-mozgalom, nagyobb rétegeket ölelt át, sokkal több üzem vett részt a munkaversenyben, s komolyan emelkedett munkásosztályunk öntudatos magatartása a termeléshez, a munkaversenyeken keresztül.

A brigádmozgalom aránylag rövid idő alatt komoly fejlődést mutat. Az ifjúság bekapcsolása a munkaversenybe szintén jelentős eredményeket mutat. Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy szakszervezeteink munkájában a termeléssel való rendszeres foglalkozás elmélyült, bár ezen a téren még vannak hibák, itt még nem tettük meg azt a fordulatot, amelyet a Kongresszus határozatai kötelezőleg kimondtak.

A feladatunk az lesz most, hogy az 1949-es munkaversenyeket szervezetebbé tegyük, még nagyobb tömegeket kapcsoljunk ezekbe. Erre meg van minden lehetőség, mert a szakszervezeteknek a közeli hetekben az üzemekben megalakul a helyi szervezete, állandó bizottsága, lehetővé teszik, hogy a szakszervezeti központok és helyi csoportok, üzemi szervezetek, rendszeresen törődjenek a termelés fejlődésével. Az üzemi bizottságoknak, a vállalatvezetőknek az lesz a feladatuk, hogy minél szélesebb tömegeket mozgósítsanak a terv végrehajtására és túlteljesítésére.

Elvtársak! Százszámra alakulnak az új munkabrigádok és ma már több mint 5000 munkabrigád van. Az élmunkások száma meghaladja a 6000-et és most, márciusban a magyar proletárdiktatura 30 esztendős évfordulóján, újabb 3000 dolgozó kapja meg az élmunkás kitüntetést.

Komoly fejlődést mutat az élmunkások, észszerűsítők és újítók mozgalma, mely eddig is több mint 40 millió forint hasznot hozott az országnak.

Ezt tovább kell fejlesztenünk politikailag is és gazdaságilag is támogatnunk, hogy az észszerűsítők, újítók találmányait kellő időben alkalmazni tudják a termelés fejlesztésére, a termelékenység fokozására.

A munkaverseny hibáit, gyengeségeit mi most megvizsgáltuk. Az eddigi tapasztalatokat leszűrve, szervezettebbé, politikailag fejlettebbé kell, hogy tegyük az új munkaversenyeket.

Nálunk, Magyarországon egy év óta folynak a munkaversenyek és aránylag rövid idő alatt komoly eredményeket értünk el. Mint ahogy a számok mutatják 1948 második, felében már 1531 üzem dolgozói versenyeztek.

Most fejezzük be a munkaverseny díjazását. A kormányzat e célra 5 és félmillió forintot adott és ezt az összeget 7170 dolgozó között osztottuk szét. A pénzbeli jutalmazáson túl 82 személy kapta meg a munka érdemrend ezüst és bronz fokozatát. Jelentős ajándéktárgyakat kaptak a dolgozók. A munkaverseny díjazása megelégedést, örömet váltott ki a munkásság között.

Az 1948. évi munkaversenyek jelentős mértékben járultak hozzá ahhoz, hogy az előirányzott államgazdasági tervet teljesíteni, sőt túlteljesíteni tudtuk.

Most új feladatok előtt állunk. 1949-es évre szóló tervünket éppen olyan eredményesen, ha lehet még, nagyobb sikerekkel akarjuk teljesíteni.

Örömmel üdvözöljük a diósgyőri vasasok felhívását szocialista munkaversenyre

Azt hiszem, az Országos Tanács tagjainak véleményét fejezem ki akkor, amikor örömmel üdvözlöm a diósgyőri vasasok, az ország második legnagyobb nehézipari üzeme munkásainak nagyszerű kezdeményezését és felhívását az új szocialista munkaversenyre. *(Viharos, ütemes taps.)*

A Szakszervezetek Országos Tanácsának állást kell foglalni ebben a kérdésben és javaslatunk az, hogy a mai tanácsülés forduljon felhívással az ország összes dolgozóihoz, szólítsa fel őket arra, hogy kövessék a diósgyőriek példáját a szocializmus építéséért folyó harc legdöntőbb szakaszán, a termelésben, a munka termelékenységének állandó fokozásáért, az önköltség csökkentéséért.

Felhívásában az Országos Tanács követendő példaképpen állítja az egész ország valamennyi dolgozója elé a diósgyőrieket.

Biztosak vagyunk abban, hogy a diósgyőriek és a Szakszervezeti Tanács felhívása után az üzemek százai, a munkabrigádok ezrei hívják ki egymást versenyre, a szocializmus építésének meggyorsításáért, a munkásosztály hatalmának erősítésére.

Az új kollektív szerződés a szocializmus építését szolgálja

A Szakszervezeti Tanács a kongresszus határozatainak megfelelően az elmult hetekben elkészítette az 1949-es gazdasági évre szóló kollektív keretszerződést. Az új szerződés részletesen felsorolja a dolgozók jogait és kötelességeit.

Ez az első olyan kollektív bérszerződés, amelyet nem a hírhedt GyOSz-szal, nem a kapitalista munkáltatói szervezetekkel, hanem saját államunkkal, annak iparügyi kormányzatával kötöttünk.

A kollektív szerződés nemzetgazdaságunk termelő erőinek tervszerű fejlesztését, a termelés emelését, a dolgozók anyagi és kulturális jólétének fokozását, a szocializmus építését szolgálja.

A dolgozók érdekvédelméért folytatott harc ma már nem a régi szakszervezeti módszerekkel történik. Az új politikai, gazdasági és termelési viszonyok természetesen megváltoztatták a szakszervezetek munkamódszereit a kollektív szerződések kötésénél, megváltoztatták a kollektív szerződések egész szerkezetét és azok tartalmát.

A dolgozók életszínvonalának emelése terén az elmult esztendők folyamán, különösen 1948-ban, jelentős eredményeket értünk el. Az elvtársak ismerik az életszínvonal emelkedésére vonatkozó számadatokat és minden kétséget kizáróan *megállapítható, hogy elhagytuk a 38-as életszínvonalat 15—20%-kal és ma Európa egyik legjobban élő állama vagyunk.*

Az új kollektív szerződés alapja továbbra is a teljesítmény bérrendszer, amely egyedüli helyes ösztönző arra, hogy a munkás értelmét lássa a munkának, mert a több és jobb munkáért több bért kap.

Az új kollektív szerződés nyilvánosságrahozatala óta az üzemekben, gyárakban, munkahelyeken a dolgozók tízezrei vitatják a szerződésben lefektetett jogokat és kötelezettségeket. Mi úgy látjuk, hogy már *a kollektív szerződés elkészítésénél helyes volt az a munkamódszer, hogy bevontuk az üzemeket, az üzemi bizottságok vezetőit a szerződés elkészítésébe. Most pedig az új kollektív szerződés tudatosítása, megismertetése a dolgozókkal lesz a legfontosabb munkánk.*

Jellemző a kollektív szerződés iránti nagy érdeklődésre, hogy a keretszerződést több mint 40.000 példányban adtuk el. Ez a szám kevésnek bizonyult, újabb ezer és ezer példányt kell, hogy készítsünk, mert a munkások közvetlenül fordulnak hozzánk, szakszervezeteikhez és kérik, hogy az új szerződést bocsássa, rendelkezésükre. Ilyen nagy példányszámban kollektív szerződés azelőtt soha nem fogyott el.

Biztosak vagyunk abban, hogyha a dolgozók széles tömegei megismerik az új kollektív szerződést, — nemcsak a keretszerződést, hanem az ipari szerződéseket — az jelentős mértékben emelni fogja munkásaink politikai színvonalát és javítani fogja a termeléshez való viszonyát a dolgozóknak.

A keretszerződés megjelenése óta elkészítettük a kereskedelmi alkalmazottak, a kisipari és mezőgazdasági dolgozók keretszerződését. Ezek a szerződések aláírásra készen vannak. A fontos, nagy iparágak szerződéseit részleteiben kitárgyaltuk és számos szerződést még a héten jóváhagyunk és aláírunk.

Többek között a vasipari és textilipari, faipari, bőripari és építőanyagipari, építőipari, vegyipari, nyomdaipari- és élelmezési ipari szerződéseket.

Munkatervünk szerint a közeli hónapokban az ország 50 legjelentősebb üzemében elkészítjük az üzemi kollektív szerződéseket. Ugyancsak a közeljövőben érvénybe lépnek a közüzemi dolgozókra vonatkozó kollektív szerződések is. Mint mondottam, munkabérpolitikánk számára a megváltozott gazdasági és politikai helyzet új feladatokat jelöl meg. Szakszervezeti munkánk egyik központi kérdése lesz nemcsak elkészíteni a szerződéseket, azokat jóváhagyni, hanem őrködni azok betartása felett.

Az új ü. b.-ok mellett működő bérbizottságnak együtt az ü. b.-al az lesz a feladata, hogy ellenőrizze azokat és őrködjön a jogerőre emelt kollektív szerződések felett, hogy úgy az állami vállalatok, mint a magánvállalatok azt pontosan betartsák.

Az új kollektív szerződés legdöntőbb része : a normarendezés.

Ezzel a kérdéssel a nyilvánosság előtt sokat foglalkoztunk, sokat írtunk, beszéltünk erről a kérdésről, én ezt részletesen nem akarom itt megismételni. Ma már azonban látjuk a normarendezés eredményeit. *A laza normák felülvizsgálata és az új normák megállapítása igen komoly feladata volt a Szakszervezeti Tanács munkájának, az egész magyar szakszervezeti mozgalomnak.*

A jövő héten lényegében befejezzük ezt a munkát és máris látható, hogy a munka termelékenységének fokozása szempontjából milyen jelentős volt a normarendezés. Többek között

az üzemekben folyamatosan emelkedik a termelés, a dolgozók előszedik rejtett tartalékukat, új munkamódszereket vezetnek be és igyekeznek keresetüket a többtermelésen keresztül emelni.

A Szakszervezeti Tanácsnak az álláspontja az volt és az ma is, hogy a normafelülvizsgáló bizottságok által megállapított normához 1 évig nem nyulunk. Ez a kijelentés megnyugtatta a dolgozókat és ennek köszönhető, hogy már az elmúlt héten komoly növekedés látható a teljesítményekben.

A normarendezést a Szakszervezeti Tanács központilag vezette és irányította együtt az Iparügyi Minisztériummal és az Országos Munkabérmegállapító Bizottsággal. A Szaktanácsnak és a szakszervezeteknek most az lesz a feladata, hogy agitációs, nevelő munkájukban tudatosítsák a dolgozók között a helyesen megállapított normák fontosságát és jelentőségét egész nemzetgazdaságunk, munkásosztályunk szempontjából.

A közeli hetekben már ki lehet számítani, hogy a normarendezés óta milyen mértékben emelkedett a termelés.

Ötéves tervünket csak fokozott szakmunkás képzéssel tudjuk megvalósítani

Tisztelt Elvtársak! A hároméves terv eredményes befejezéséhez az új ötéves terv előkészítéséhez kevés csak a munkaversenyek, a termelés, a kollektív szerződés jelentőségét felso olni. Az elmúlt esztendő során láttuk azt, hogy számos iparágban komoly szakmunkáshiány jelentkezett.

Az elmúlt esztendők folyamán a munkanélküliség komoly mértékben csökkent és egyes szezónjellegű iparágak, — mint az építőipar — idényjellege dacára, az idén már télen is teljes kapacitással dolgozott.

Még van munkanélküliség. A Szaktanács az Iparügyi minisztériummal együtt mindent elkövet, hogy az új üzemek építésével, a termelés kiszélesítésével a munkanélküli rétegek el tudjanak helyezkedni.

A munkanélküliek száma az előző év februárjához viszonyítva jelentős csökkenést mutat. A munkanélkülieken karácsonykor úgy segítettünk, hogy a kormánytól másfélmillió forintot kértünk erre a célra, a szakszervezetek saját kasszájukból 800.000 forintot adtak és így összesen 2,300.000 forintot osztottunk szét.

A szakszervezetek munkanélküli nyilvántartásában olyan elemek vannak, ezer és ezer számra, akik nem veszik fel a munkát, nem akarnak dolgozni és ha közvetítik is őket, nem jelentkeznek a munkahelyen.

A munkanélkülieknek ezt a fajtáját likvidálnunk kell minél gyorsabban és

meg kell találnunk a módját a szocializmus építése korszakában, ha valaki munkanélkül és az állam el akarja helyezni, szakmájára való tekintet nélkül köteles legyen a munkát az újjáépítésben felvenni.

(Viharos taps.)

Ugyanakkor a munkaközvetítő hivatalokban ezrével jelentkeztek munkanélküliek, olyan emberek, akiket eddig az iparban, vagy más területen munkába állítani nem lehetett. Nekünk látnunk kell előre, hogy a három- és ötéves tervek eredményes végrehajtásánál kevés csak előteremteni a tőkét, gondoskodni megfelelő nyersanyagokról.

Nekünk gondoskodni kell megfelelő munkaerőkről, ipari tartalékokról. És ezeknek a tartalékoknak az új munkásnemzedéknek a nevelése máról-holnapra nem történhetik meg, ezért a Szakszervezeti Tanács — együtt a kormányzattal — megállapodott abban, hogy munkaerőgazdálkodásunkat új alapokra kell helyezni.

Ma már nem a munkaközvetítés a központi kérdés. *Tízezrével kell beállítanunk az iparba új tanoncokat, ezrével kell vinni munkásokat a felső ipariskolákba. Ezrével kell vinni dolgozókat a műszaki főiskolákra, egyetemekre.* A szakszervezetek ezt a feladatot már nem képesek megoldani. Maximális segítséget adnak az államnak, a munkaerők előteremtése terén. Új alapokra kell tehát helyeznünk munkaerőgazdálkodásunkat és *a szakszervezetek átadják a munkaközvetítést egy állami szervnek az Országos Munkaerőgazdálkodási Hivatalnak.*

Ennek a hivatalnak lesz a feladata megállapítani azt, hogy a három- és ötéves tervek végrehajtásához hány tízezer vagy hány százezer új munkásra van szükség és ennek a hivatalnak lesz feladata nemcsak megállapítani, hanem előteremteni a szükséges szakmunkás kádereket. A traktorállomások szervezése jelentős falusi munkaerőket, paraszti dolgozókat szabadít fel és ezeket az ipari üzemek részére kell ipari munkásokká átképezni, kinevelni.

A Szaktanács úgy határozott, hogy május 1-ig Budapesten a szakmai munkaközvetítési központokat átadjuk a Munkaerőgazdálkodási Hivatalnak, ugyancsak az év folyamán átadjuk a megyei székhelyeken és járási székhelyeken levő munkaközvetítéssel foglalkozó apparátusainkat, vagyis a szakszervezetek a jövőben munkaközvetítéssel nem foglalkoznak.

A Munkaerőgazdálkodási Hivatal egyesíteni fogja a munkaközvetítést. Lesz szakmunkásközvetítés — erre megfelelő központot hoznak létre, — lesz egy értelmiségi dolgozókat munkába közvetítő hivatal, gépmunkásokat és iparos tanulókat közvetítő hivatal.

A Munkaerőgazdálkodási Hivatal lényegében a Szakszervezeti Tanács vezetése alatt fog működni, szakszervezeti funkcionáriusok fognak ott dolgozni. A szakszervezetek minden támogatást megadnak a Munkaerőgazdálkodási Hivatalnak, mint olyan állami szervnek, amely nap, mint nap, szoros kapcsolatban marad a szakszervezetekkel.

Biztosak vagyunk abban, hogy a munkaerőgazdálkodás egyesítése a munkaközvetítés a szakszervezeti hatáskörből való kivonása jelentős mértékben meg fogja könnyíteni a szakszervezetek munkáját és a felszabadult erőkkel a termelés, az oktatás, a szociálpolitika munkáját hathatósabban tudjuk elvégezni.

A szociálpolitika irányítása a dolgozók, a szakszervezetek feladata

Tisztelt Országos Tanácsülés!

Az elmult néhány hónap folyamán komoly, nagy feladatokat hajtottunk végre. A Szaktanácsnak, általában a szakszervezeteknek szociálpolitikával való foglalkozása ma már komoly eredményeket mutat.

A Kongresszus határozata alapján 1948 végéig a két legnagyobb társadalombiztosító intézetet: az OTI-t és a MABI-t egyesítettük. Sőt továbbmentünk egy lépéssel, irányt vettünk arra, hogy az OTBA-t, amelynek közel 250.000 tagja van, a Székesfővárosi Segítőalapot, a Magyar Hajózási Biztosító Intézetet is beolvasszuk az egységes társadalombiztosításba.

Az OTBA-nak a beolvasztása újabb 250.000 biztosított tag bevonása, március 1-ig meg is fog történni.

Az egyesítés után az OTI-nál biztosított munkavállalók száma családtagjaikkal együtt — beleértve a mezőgazdasági munkásokat is — négy millió főt tesz ki. Azaz *Magyarország lakosságának 35%-a tartozik az OTI-hoz, az egyesítés után.*

Irányt vettünk arra, hogy ezzel a hatalmas átszervezési munkával párhuzamosan történjék meg a szolgáltatások egységesítése, a kirívó ellentétek megszüntetése. A bányatárspénztárak egyesítése is feladatunk.

A Kongresszus idevonatkozó határozatait időre végrehajtottuk, sőt egyes kérdésekben továbbmentünk egy lépéssel. Most dolgozunk azon, hogy az OTI, mint egy hatalmas társadalombiztosító intézet megfelelően át legyen szervezve, hogy az új, hatalmas feladatoknak megfeleljen.

Most készítjük el az önkormányzat átszervezésére vonatkozó tervünket, mely az ü. b. választások után meg fog történni. Az új önkormányzati szabályzaton dolgozunk és azokon a rendeleteken, intézkedéseken, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a népjóléti kormányzattal együtt az OTI el tudja végezni a dolgozók iránti kötelezettségeit.

De elvtársak, mi nem állhatunk meg félúton, kevés csak összevonni a nagy társadalombiztosító intézeteket, a mi feladatunk az is, hogy az összevonással egyidőben, vagy legalább is kevéssel az összevonás után, hozzáfogjunk a társadalombiztosítás decentralizálásához.

Irányt veszünk arra, hogy az 50 legjelentékenyebb üzemben a születési és temetkezési segélyek kifizetése ne az OTI-ban, hanem közvetlenül az üzemekben történjen, az üzemi szakszervezeti bizottságok útján.

Ugyanúgy irányt veszünk arra, hogy a betegellenőrzésbe közvetlenül a munkásokat bevonjuk, mert — különösen az utóbbi hetekben — szomorú tapasztalataink voltak. A normarendezéssel egyidőben komolyan emelkedett a táppénzesek száma. Általában a táppénzesek száma 3% körül szokott mozogni. A normarendezés óta komoly emelkedés mutatkozik a táppénzes betegek létszámában. Ez elsősorban azért van, mert egyesek a normalazítás idején kapott hatalmas összegeken keresztül magasabb táppénzekhez akarnak jutni. Elrettentő példának hadd említsek meg néhány üzemet.

Az Egyesült Izzóban például a dolgozók 16%-a betegállományban van, holott a normális 3%, a Lampartnál a dolgozók 10%-a, a Ruggyantában 9, a Gránitüzemben 9, a Pamuttextilben 8·5, a Goldbergerben 8·5%-ra emelkedett a táppénzesek száma. Igy sorolhatnám fel tovább az üzemeket.

Ezekből az adatokból láthatják az elvtársak, hogy itt változtatni kell a munkamódszerünkön.

A betegellenőrzést a dolgozók felügyelete alá kell helyezni.

Az orvosok nem mernek fellépni a szimulánsokkal szemben, mert ha egy orvos megállapítja, hogy valaki nem beteg vagy nem annyira beteg, hogy dolgozni ne tudna és táppénzre szorulna, akkor a munkások azt mondják az ilyen orvosnak, hogy reakciós, fasiszta, mert őt nem helyezi táppénzbe.

Ennek az állapotnak végét kell vetnünk, mert fegyelmet akarunk teremteni és az új ü. b. választás után az első lépés a betegellenőrzés átszervezése lesz.

Ez a nagyarányú emelkedés a táppénzeseknél azt jelenti, hogy egyes dolgozók — mind mondtam — felhasználva a normalazítás idején elért nagy keresetet, magasabb járulékokkal táppénzbe mentek. Változtatni kell tehát politikánkon. *A jövőben az üzemi bizottságok lesznek felelősek ezért, hogy a betegeket ellenőrizzék.* A táppénzesek ellenőrzése fontos szakszervezeti feladat lesz. Az üzemi bizottság szociálpolitikai bizottságának tesszük ezt feladatává. Annál fontosabb ezt megtenni, mert egyesek jogtalanul jutnak hozzá a segélyhez és emellett kivonják magukat a termelő munka alól, a szocializmus építésének korszakában. Ez nem engedhető meg. A munkásságnak ez ellen az áldatlan állapot ellen fel kell lépnie. *Az utóbbi hetekben a táppénzesek számarányának emelkedése következtében több mint 3 millió forinttal többet kellett kifizetnünk táppénzre, mint általában.*

Üzemegészségügy terén is jelentős változást akarunk keresztülvinni:

az 500 munkásnál többet foglalkoztató üzemeknél, vállalatoknál üzemorvos fogja a dolgozók egészségvédelmét elsősorban ellátni.

Üzemegészségügyünk fejlesztése szorosan kapcsolódik a termeléshez, csökkenti a kieső munkakörök számát, növeli a munkateljesítményt és a decentralizálás azt fogja jelenteni, hogy az OTI közelebb kerül a dolgozókhoz, a dolgozók felügyelete alá kerül. A szociálpolitikai bizottságoknak lesz a feladata ezt a munkát elvégezni.

A Kongresszusnak azt a határozatát, hogy a dolgozók keresetük egy százalékával járuljanak hozzá az öregségi alaphoz, végrehajtottuk. E határozat végrehajtása azt eredményezte, hogy 75%-ig emelni tudtuk az öregségi járulékokat. Az a körülmény, hogy a hatalmas OTI irányítását a szakszervezetek vették kezükbe, azt is jelenti, hogy

fokozottabb felelősséggel kell eljárnunk az OTI minden kérdésében.

A szakszervezetek fognak rendelkezni az olyan összegek felett, amelyeket az állam ezekre a célokra rendelkezésre bocsát.

Hogy az elvtársak lássák, hogy ez mit jelent, engedjék meg, hogy néhány számot felsoroljak. Az egyesített társadalombiztosító intézet költségvetése 1949-ben 1.290,000.000 forinttal rendelkezik.

Ezt azért említettem meg, hogy felhívjam az elvtársak figyelmét arra a nagyfokú felelősségre, amelynek a szervezetek munkáját jellemeznie kell.

Az utóbbi hetekben megjelent rendeletek kimondják, hogy

a szakszervezetek rendelkezésére bocsátja a kormány azokat az összegeket, amelyeket az üzemek vonalán a dolgozók szociális, kulturális és nevelési céljaira kell fordítani. Elvtársak, ez havonta 10,000.000 forintot jelent.

Ezt a rendeletet most kiterjesztettük 10 munkásig a magánipar egész területére és ezeket az összegeket a kisipar munkáltatói a Szakszervezeti Tanács csekkszámlájára kell hogy befizessék. Ez is sokmillió forintot jelent, amivel a Szaktanács rendelkezik. Ezeket az összegeket szociális, kulturális és oktatási célokra használjuk fel. Ez azt jelenti, hogy a kisiparban foglalkoztatott munkások számára is megteremtettük a kultúra és a sport lehetőségét. *(Zajos taps.)*

250.000 felnőtt dolgozó, 28.000 tanonc, 25.000 gyermek üdültetését intézik a szakszervezetek

Szociálpolitikai osztályunk, amely lényegében új a szakszervezeti mozgalomban, máris komoly eredményeket ért el. Ekészült az 1949. évre szóló üdültetési terv. Az üdültetést a szakszervezetek szervezik meg es hajtják végre. *A terv szerint ebben az évben 250.000 felnőtt dolgozót, 28.000 tanoncot, 25.000 gyermeket fogunk szervezett formában az üzemek, szakszervezetek és az állam üdulőiben, vagy bérelt panzióban üdültetni minimális térítés ellenében.* Gallyatetőn a kongresszus óta 950 élmunkást üdültettünk és a héten kezdjük meg a balatonkenesei üdülő üzembehelyezését.

Üdültetési politikánkban arra vettük az irányt, hogy akik jó munkájukkal az élen járnak, elsősorban ők kerüljenek üdültetésre.

Holnap kezdődik Prágában egy nemzetközi tanácskozás, amelyen mi is részt veszünk. Ez azért jött létre, hogy *a népi demokratikus országok megfelelő üdülőiben munkás cserakciót bonyolítsunk le.* Az a

tervünk, hogy Csehországba ebben az évben a legjobb 200 magyar munkást visszük üdülni, ugyanesak 150-et a lengyelországi üdülőkbe. Hasonló megegyezést kötünk Bulgáriával és Romániával is. Tehát nemesak a hazai üdülőkben üdültetjük munkásainkat, hanem a népi demokratikus országok üdülőiben is üdülhetnek azok, akiket jó munkájukért küldünk majd ki.

Magyarországon tartózkodik a Szovjetúnió egészségugyi minisztériumának helyettes vezetője, (Zajos taps.) *aki egyik kijelentésével szóvátette, hogy meg kellene szervezni a Szovjetúnió és Magyarország között a munkáscsereakciót.* (Viharos, ütemes taps.)

Most azon leszünk, hogy ezt a számunkra igen kedvező alkalmat realizáljuk és a Szovjetúnióval, annak vezetőivel, elsősorban a Szovjetúnió szakszervezeti központi tanácsával a kérdést megtárgyaljuk és *ha mód van rá, már a kozeljövőben munkás-cserakciót bonyolítsunk le a Szovjetúnió és Magyarország között.*

Terveink szerint ebben az évben 6—700 dolgozót külön jutalomként kívánunk külföldön üdültetni a legjobb üdülőhelyeken.

Elvtársak! Hosszú időt venne igénybe, hogy felsoroljam mindazt a feladatot, amelyet az elmúlt 4 hónapban megoldottunk, hosszú időt venne igénybe, hogy felsoroljam azokat a terveket, amelyeken most dolgozunk a szakszervezeti munka további javítására, fejlesztésére.

A szociálpolitikai munkánál még meg kell említenem, hogy rendeztük a szakszervezetek segélyezését, egységes rendszerbe foglaltuk azokat. *A legfontosabb szakszervezetekben már egységes segélyezés folyik, az ipari szakszervezetek kialakítását tehát ez a körülmény sem gátolja.*

Szociálpolitikai munkánk új feladata a szakszervezeti mozgalomban. Mi ebben a munkában Pártunk programjának megfelelően dolgoztunk és itt az Országos Tanácsülésen nyugodtan kijelenthetem, hogy a Szaktanácsnak ma már döntő befolyása van a szociálpolitika minden területén. *Emlékezzenek vissza, hogy ebben a kérdésben hosszú vitánk volt a szakszervezeti vezetőkkel, főtitkárokkal, akik a segélyezés kérdését annyira bonyolult, megoldhatatlan problémának tartották, hogy számos esetben kijelentették: ez gátolja az ipari szakszervezetek kialakítását. Ma már bevezettük ezt a rendszert a legfontosabb szervezetekben. Az egységes irányelvek bevezetése jó hatású az egész szakszervezeti mozgalomra.*

Az üzembizottságok létrehozása, a szociálpolitikai bizottságok megszervezése az üzemekben azt fogja jelenteni, hogy a Szaktanács központjától a szakszervezeteken keresztül le egészen az üzemekig egységes irányelvek jutnak érvényre szociálpolitikai munkánkban.

Természetesen vannak még itt hiányosságok, nehézségek, de ezeket a közeli hónapokban le fogjuk gyűrni.

Engedjék meg, hogy mielőtt az ipari szakszervezet az üzemi bizottságok és az új választás kérdésével foglalkozom, még egy-két kérdésben rövid áttekintést adjak.

Kádermunka

Ez a munkaterületünk új a szakszervezeti mozgalomban. Rövid hónapok alatt építettük ki a Szaktanács és a szakszervezetek káderosztályait és ma már látjuk, ez az osztály komoly, eredményes feladatokat old meg és a megnövekedett, hatalmas szakszervezeti mozgalomnak új kádereket nevel és hoz felszínre

A Szaktanács apparátusa 83 politikai, 92 adminisztratív és technikai munkaerőből állott a kongresszus idején Azóta lényeges emelkedés van, jelenleg 128 politikai munkatárs, 142 adminisztratív erő, vagyis 270 elvtárs dolgozik a Szaktanácsban,

Vidéki szakszervezeti apparátusunkban 77 új munkatársat állítunk be, 5 megyei titkárt, 32 megyebizottsági tagot, 40 járási titkárt.

A szakszervezeti központok apparátusaiba ez idő alatt 74 elvtársat adtunk, 32 osztályvezetőt és titkárt, 42 elvtársat pedig különböző beosztásba.

Az utóbbi hónapok folyamán négyhónapos és ötheles iskoláinkon 621 elvtársat képeztünk ki, akik közül 96 a négyhónapos iskola hallgatója volt.

Káderosztályunk nemcsak a Szakszervezeti Tanács és a szakszervezet apparátusának hozott felszínre kádereket, közel 1200 elvtársat adtunk a

honvédségnek, 35 elvtársat a Pártapparátus különböző helyeire, több mint 130 elvtársat az államapparátusba.

Az ipari szakszervezetek létrehozása, az üzemi bizottságok mellett a káderbizottságok megszervezése, biztosítani fogja megnövekedett szakszervezeti mozgalmunk számára a káderek előteremtését, de

nemcsak a szakszervezeti apparátusok számára kell nekünk kádereket nevelnünk, segítséget kell adnunk az iparnak, az ipar vezető szerveinek, a honvédségnek, rendőrségnek és nem kis mértékben arra kell törekednünk, hogy ne csak politikailag képzett, hanem szakmailag is képzett funkcionáriusokat neveljünk,

ezért elhatároztuk, hogy kiszélesítjük szakoktatási munkánkat, speciálisan szakszervezeti káderek nevelésére vesszük az irányt, mert máskép nem tudunk megbírkózni az előttünk álló nagy feladatokkal.

A Szovjetunióba a mai nappal induló szakszervezeti delegáció egyik feladatává tettük, hogy tanulmányozza a szakszerevezeti káder munkát, az oktatási munkát, hozza el a Szovjetunió szakszervezeteinek tapasztalatait, iskoláinak tematikáját a speciális szakszervezeti káde nevelésére. *(Taps.)*

Oktatási munkánkban komoly javulás mutatkozik

Jelenleg négyhónapos, öthetes iskolák mellett működnek a szakszervezetek iskolái és speciális tanfolyamok, szervezési, termelési, szociálpolitikai szemináriumok vezetőképző, könyvtárosképző és természettudományi előadóképző tanfolyamok folynak. Ezeken a tanfolyamokon és iskolákon a kongresszus óta 4045 elvtárs vett részt és külön megemlítem, hogy ezen belül 900 a nők száma.

A szakszervezetek által szervezett iskolákon, tanfolyamokon százszámra kerülnek elő olyan káderek, akiket mindjobban be tudunk kapcsolni a munkába.

Jelenleg Budapesten és vidéken 2.500 szakszervezeti szemináriumról van jelentésünk, több mint 60.000 hallgatóval. A nők arányszáma itt 20—25% között mozog. A szakszervezetek által szervezett szakoktatási tanfolyamokon jelenleg — beleértve a rövidebb és hosszabb tanfolyamokat — több mint 20.000-en felül van a hallgatók száma.

70 helyen tartunk természettudományi, 3 helyen pedig vidéken szakszervezeti egyetemi előadásokat.

Ez a nagyarányú oktatási munka szükségessé tette oktatási osztályunk munkájának átszervezését, az oktatás és a kádermunka összehangolását, a speciális káderek nevelésére a szakszervezeti oktatási munka kialakítását.

A munkaerőgazdálkodással kapcsolatban már említettem, hogy nekünk komoly kádergondjaink lesznek, ha kellő időben nem törekszünk arra, hogy megfelelő ipari tartalékot, szakmunkásokat neveljünk.

Rákosi elvtárs egyik beszédében kijelentette, hogy

az ötéves terv végrehajtásához a magyar iparnak 300.000 új kádert kell előteremtenie.

Azt hiszem, hogy az Országos Tanács tagjai megértik, hogy ezzel a káderek előteremtésének jelentős részét a szakszervezeteken keresztül

kell kinevelni és ezért van szükség új módszerekre. És mint mondtam, ebben a kérdésben is megnézzük, hogyan tudjuk a Szovjetúnió tapasztalatait átvenni.

A Szaktanács az utóbbi hónapokban 27 különböző szakkönyvet adott ki. Most dolgozunk egy olyan tervezeten, hogy szakkönyvkiadásunkat egységes rendszer alapján végezzük. És most a Szovjetúnióba menő magyar delegációnak egyik feladata lesz az is, hogy megvizsgálja a Szovjetúnió szakszervezeteinek szakoktatási munkáját és az ott szerzett tapasztalatokat itthon hasznosítsuk.

Őszre több mint 5.000 munkásgyermeket kell középiskolára és felsőiskolákra vinni.

A szakszervezeteknek a jövőben fokozottabb gondot kell fordítaniok az iskolák szociális összetételére. Azt hiszem, az Országos Tanács tagjai tudják, hogy a középiskolákon, egyetemeken a dolgozók szociális összetételét tekintve, komoly hibák, fogyatékosságok vannak. Különösen tapasztalható ez népi kollégiumainknál és másutt, ahol az ipari munkások gyermekeinek száma elenyészően kicsi. Ezen a helyzeten az ősszel változtatni akarunk. A szakszervezeteknek külön munkaterv alapján kell a munkásgyermekeket az iskolákra, később az egyetemekre irányítaniuk.

Kormányzatunk minden támogatást meg fog adni a munkás-szülőknek, hogy gyermekeik továbbtanulását elősegítse.

Idevonatkozólag a közeljövőben rendelet jelenik meg. Tehát anyagilag segítjük a szülőket, ha gyermekeiket a középiskolákra és egyetemekre küldik.

Az elvtársak láthatják az elmondottakból egyrészt, hogy milyen nagy feladatok előtt állunk, másrészt, hogy a kongresszus óta mit végeztünk. Azt hiszem nem túlzás, ha azt mondom, hogy az utóbbi időben

sokat javult a szakszervezeti mozgalmunk propaganda munkája.

Ezt különösen a kollektív szerződési kampány, a normarendezés, a munkaverseny díjazása mutatta meg. Propagandaosztályunk nés propagandamunkánkban állandó fejlődés mutatkozik, de ez is olyan terület, ahol még nem vagyunk egészen járatosak. Most keressük azokat a munkamódszereket, amelyekkel a szakszervezeti propagandát, agitációs munkát megfelelően el tudjuk mélyíteni és megfelelő politikai színvonalra emelni.

A szakszervezeti mozgalom propagandamunkájában jelentős fegyver a szakszervezetek központi lapja: a Népszava.

Ezenkívül a szakmai sajtó és az üzemi sajtó, amely több, mint másfél millió példányban jelenik meg havonta. Az elmúlt héten határoztuk el a szakszervezeti és az üzemi sajtó egységes irányítását. A Szaktanácsban, központi sajtóosztályt hozunk létre, mert észrevettük, hogy hiányzik a központi irányítás szakszervezeti és üzemi sajtókiadványainkból. Szakszervezeti lapjainkban olyan hibák vannak, amelyeket egy fejlődő szakszervezeti mozgalomnak gyorsan ki kell küszöbölnie.

Kultúrmunka

terén is van fejlődés munkánkban. A közelmultban kulturális fronton nagyarányú átszervezés ment végbe. Most készítjük el a terveket,

hogyan lehetne az üzemi kultúrmunkát egységes irányítás alá vonni. Itt is az új üzemi bizottságok megteremtik a lehetőséget, hogy ezt a munkát elvégezhessük.

Nemrégen szervezték meg az irodalmi köröket. *Az új üzemi bizottságok mellett kultúrbizottság fog működni és ez szervezetileg megteremti az előfeltételét annak, hogy nagyobb feladatokra is vállalkozzunk.* A munkásszínjátszók színvonalát emeljük, új színjátszó csoportokat szervezünk, zenekarokat állítunk fel, új munkáskórusokat szervezünk, de különös fontosságú munkánkban az, hogy az említett nagyarányú munkásüdültetés idejére az üdülőhelyeken is biztosítsuk a dolgozók számára a kulturális lehetőségeket.

Kultúrmunkánkban komoly fogyatékosságok voltak, veszélyes elhajlások. E tekintetben komoly kritika hangzott el és mi úgy látjuk, hogy most javulás van.

Véleményünk szerint a Szaktanácsnak kezdeményezőleg kell fellépnie kulturális téren is. Nemcsak úgy, hogy megszervezzük a kultúrcsoportokat, a színjátszó csoportokat, a dolgozókat színházakba, mozikba, operába visszük el, hanem úgy, hogy általában gondoskodunk nevelésükről. A szakszervezeteknek kezdeményezőleg kell fellépniök abban az irányban is, hogy olyan könyvek, versek, színdarabok, ifjúsági regények jelenjenek meg, amelyek tudatosítják munkásosztályunk győzelmét, vezető szerepét, tudatosítják azt, hogy a munkásosztály hatalmon van és kötelezettségek is származnak ebből a dolgozókra.

Mivel ilyen irányú regényekben, novellákban, színdarabokban nagy hiányunk van, ezért elhatároztuk, hogy pályázatot hirdetünk és ezt a pályázatot ma a Szakszervezetek Országos Tanácsának ülése elé terjesztjük.

A javaslatunk az, hogy a Szakszervezetek Országos Tanácsa »József Attila« irodalmi pályázatot hirdessen, a pályázati díjak összegét 70.000 Ft-ban állapítsa meg. A pályázat lehetővé teszi íróink, költőink számára, hogy hozzáfogjanak az említett új téma, új feladat kimunkálásához és ezért a regények közül a legjobbat 15.000 Ft-tal, a másodikat 5.000.—, a harmadikat 3.000.— Ft-tal jutalmazzuk. Ugyancsak az egész estét betöltő, legjobb színdarabért 15.000 Ft-ot kívánunk adni.

Biztos vagyok benne, hogy a Szakszervezetek Országos Tanácsának pályadíja ösztönző lesz az írók számára és megindul egy nemes verseny, művészeink, íróink között azért, hogy ki alkosson jobbat, szebbet, korszerűbbet, ki tudja szebben, jobban kifejezni a munkásosztály hatalmát.

A szakszervezeti ifjúmunkás mozgalomról

Tisztelt Elvtársak! Meg kívánom még említeni a szakszervezeti ifjúsági mozgalmat, amely komoly fejlődésen ment keresztül és jelenleg több, mint 130.000 tagja van. A SzIT, a magyar ifjúsági mozgalom gerince, a legszervezettebb és legegységesebb ifjúsági mozgalom. De mi úgy látjuk, hogy Magyarországon a fejlődés parancsolólag előírja, hogy változtatni kell ifjúsági politikánkon és olyan egységes ifjúsági szervezetet kell létrehoznunk, amely nem szakszervezeti, nem tömegszervezeti, hanem abban a Pártnak, a Kommunista Pártnak, a Magyar Dolgozók Pártjának ifjúsága foglal helyet.

Helyesnek tartjuk, hogy létrejöjjön egy egységes nagy ifjúsági mozgalom, amely már nem szakszervezeti ifjúsági mozgalom, hanem a Pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja mellett van, szer-

vezetileg hozzá tartozik, létrejöjjön egy olyan szervezett ifjúsági mozgalom, amely a jövőben a kommunista ifjúmunkások szövetségévé alakul át.

(Viharos, ütemes taps.)

Azt hiszem, az Országos Tanács tagjait kissé meglepi ez a fordulat. A SzIT-re, mint a magyar ifjúsági mozgalom legjobb szervezetére mindig büszkék voltunk, de most az új politikai helyzetnek megfelelően, nagyobb feladatok elvégzésére induljon el a SzIT. És külön figyelmeztetem az ifjúság ittlévő vezetőit, hogy ez az önállóság és az a körülmény, hogy a SzIT közvetlenül kikapcsolódik a szakszervezeti mozgalomból, nem jelenthet elszakadást, mert az üzemekben, gyárakban, munkahelyeken a munkásifjúság nevelése közös ügy, tehát a szakszervezetek is minden támogatást meg kell, hogy adjanak.

Az új szakszervezeti alapszervekről

Utolsó kérdésnek hagytam az ipari szakszervezetek, az Üzemi Bizottságok, az Ü. B. választások kérdését azért, hogy a Szaktanács eddigi munkáján túl az elvtársak hozzászólásaikban ezzel a kérdéssel — mint sorrendben legaktuálisabb kérdéssel — szintén foglalkozzanak.

Az elvtársak előtt lévő szabályzat részletesen felsorolja az új szakszervezeti alapszervnek feladatait. A XVII. szakszervezeti kongresszus döntése értelmében *először a vasiparban, textiliparban, nyomdaiparban, vegyiparban és az élelmezési iparban valósítottuk meg azt az elvet, hogy egy üzem, intézmény dolgozói egy szakszervezethez tartozzanak.* Ezt a feladatot az 5 legfontosabb iparágban január 1-ig, illetve 15-ig lényegében be is fejeztük.

Azután hozzáfogtunk az építőipar, a bányaipar, a faipar, a bőriparban, valamint az orvosi és egészségügyiek szakszervezetének összevonásához. Az említett újabb öt iparágban — február hónapban — szintén befejezzük az ipari szervezetek létrehozását, az üzemi szervektől kezdve a szakszervezeti központokig. Ezt a nagyarányú átszervezést alaposan kitárgyaltuk együtt a szakszervezetek vezetőivel, százszámra tartottunk értekezleteket, megbeszéléseket, gyűléseket, amíg sikerült a kongresszus határozatát megvalósítani. Vannak azonban hibák, fogyatékosságok egyes üzemekben a gyenge ellenőrzés következtében. A gyenge politikai felvilágosító munka következtében még nem sikerült maradéktalanul egy szakszervezetbe átléptetni az ottlévő szervezett dolgozókat.

Ezen a héten, a közeli hetekben be kell, hogy hozzuk lemaradásunkat. *Az ipari átszervezést kissé mechanikusan hajtottuk végre és ezt most utólag ki kell javítanunk.*

A vasasokhoz eddig mintegy 17.000 más szakmabeli lépett át, egész biztos, hogy a közeljövőben még 10—15.000 további dolgozó fog átlépni. A textilesekhez mintegy 6000 fizikai és értelmiségi dolgozó lépett át, az élelmezési iparban négy rokonszakma egyesült, a nyomdaiparban a nyomdászok, könyvkötők, grafikusok egy szervezetbe tömörültek, a bányászoknál az ipari szervezés jelentős mértékben befejeződött, de egyes értelmiségi rétegek nincsenek még átszervezve. A vegyiparban a 75 legfontosabb vegyiüzemben eddig mintegy két és félezer dolgozó lépett át és mintegy 3000-nek átléptetése kell, hogy megtörténjen a közeljövőben.

Az orvosok és egészségügyiek szervezetének összevonása minden nagyobb zökkenő nélkül végbement. Az építőiparban most folynak az egyesítő gyűlések és ha határidőre nem is, de egészen biztos, hogy a tavaszi munkák elindulása előtt, az Ü. B. választások előtt a felsorolt újabb öt iparágban létrejönnek az ipari szakszervezetek.

Figyelmeztetnünk kell azonban az Országos Tanácsot, a szakmák ittlévő vezető titkárait arra, hogy a legkevesebbet az ipari szakszervezetekben az értelmiségi dolgozókkal törődnek. Az értelmiségi titkárságok, intézőbizottságok legtöbb helyen nem funkcionálnak.

Ezen gyorsan változtatni kell, nehogy úgy tünjön fel az ipari szervezetek létrehozása az értelmiségiek szemében, hogy elnyeli őket a fizikai munkás-szervezet. Nem adnak önállóságot az értelmiséginek, kihagyják a vezetésből, a hátukmögött döntenek róluk, csak egyszerűen beolvasztják őket, fizető automatáknak nézik. Ezen az állapoton a legrövidebb időn belül változtatni kell.

A Szakszervezeti Tanács sorra meg fogja vizsgálni a szakszervezeteket, hogy milyen mértékben hajtották végre a központi határozatokat. Az ellenőrzés számos helyen ki fogja deríteni, hogy mechanikusan, minden ellenőrzés nélkül hajtották végre az utasításokat.

Most röviden

az Üzemi Bizottsági szabályzatról

kívánok beszélni, annak politikai jelentőségéről.

Elvtársak! A magyar szakszervezeti mozgalomban most van először alkalom, lehetőség arra, hogy megvalósítsuk a legszélesebb szakszervezeti demokráciát, most van először lehetőség arra, hogy a kongresszus határozatainak megfelelően a szakszervezetimvezető szerveket — kezdve a műhelybizottságoktól az üzembizottságokon, a szakmai vezetőségeken keresztül — mindenütt titkosan válasszuk.

Munkásosztályunk és a szervezett dolgozók általában politikailag érettek arra, hogy egy ilyen szabad, demokratikus lehetőséget adjunk számukra, hogy éljenek a választás, a jelölés jogával és legjobb munkástársaikat, legjobb elvtársaikat küldjék az üzemi bizottságokba.

A széleskörű szakszervezeti demokrácia hatalmas lendítőerőt fog adni szakszervezeti mozgalmunknak. A széleskörű szakszervezeti demokrácia a szakszervezeti aktivisták százezreit fogja nevelni. *A széleskörű szakszervezeti demokrácia alkalmazása új káderek tízezreit fogja felszínre hozni.*

A magyar szakszervezeti mozgalomban óriási jelentősége van ennek a változásnak. Az üzembizottságok működésére vonatkozó szabályzatban részletesen felsoroltuk azokat a politikai és gazdasági feladatokat, melyeket az új üzembizottságnak el kell végeznie. El kell végezniök feladataikat a termelés tudatos fejlesztése terén, a munkaversenyek szervezése terén. Az üzembizottságoknak széleskörű oktatási munkát kell kifejteniök ideológiai, szakmai nevelés terén.

Ez azt jelenti, hogy sokkal könnyebb lesz a szakszervezet munkája, mert *a Szakszervezeti Tanácstól a szakszervezeti központokon keresztül le az üzemekig minden szakszervezetnek felelőse lesz. Ezek a felelősök foglalkoznak a termelés kérdésével, mint termelési bizottság, mint bérbizottság, mint szociálpolitikai bizottság, oktatási és szakoktatási, kulturális, sport, propaganda és káderbizottság.*

Az üzemi bizottság választásával egyidőben válasszuk meg az ellenőrző bizottságot, amelynek feladata ellenőrizni a szakszervezet helyi szervének bevételét, vagyonát, pénzkezelését.

A száz főt meghaladó műhelyekben 5-től 11 tagig műhelybizottságokat választunk titkos szavazással. A függetlenített szakszervezeti funcionáriusok, akiknek számarányára vonatkozóan a Szakszervezetek Országos Tanácsa ma döntést hoz, miután szakszervezeti alkalmazottak, fizetésüket a szakszervezet központjától fogják megkapni. Ezek száma nem jelent kevesebbet, mint közel 2000 szakszervezeti titkárt, vagy még többet.

Megszüntetjük azt az állapotot, hogy az üzembizottság elnöke, vagy titkára érdekelt fél legyen a norma lazításában, megszüntetjük azt az állapotot, hogy egyes helyeken tudatosan lazítsák a normát, hogy saját fizetésüket emeljék fel. Ezt a jogtalan törekvést számos esetben az üzembizottságok elősegítették.

Az üzembizottsági titkárok függő viszonyban lesznek a szakszervezetekkel és ha nem jól dolgoznak, leváltják őket, szükség esetén új választást is elrendelünk.

A szakszervezeti bizottságok fizetésére vonatkozólag a közeli napokban végleges döntést hozunk. Most derítjük fel, hogy mennyi azok száma, akiket függetleníteni kell. Olyan ígéretet kaptunk, amely számunkra nagyon biztató és kielégítő. Az eredeti javaslatunktól eltérően azt a megbízást kaptuk, hogy *mennél több szakszervezeti funkcionáriust kell függetleníteni, elsősorban a közép- és nagyüzemekben.*

A Szaktanács az előirányzott számarányon felül külön, minden esetben engedélyezni fogja, illetve a kérelmet felterjeszti, hogy az előirányzaton túl egyes üzemekben, ahol ez szükséges, — ahol az üzem hatalmas területen fekszik, több nagy részlege van, — többet függetlenítsünk, mint amennyit az Ü. B. szabályzat előír.

Az elvtársak előtt levő új üzembizottsági szabályzat, részletesen felsorolja a szakszervezeti bizalmiak feladatát. A bizalmiak munkáját konkrétan meghatározza és nagyon sokat várunk attól, hogy ha a bizalmiak, a mai bizalmi testületek, konkrét munkával lesznek ellátva, komoly, nagy feladatokat fognak végezni.

A bizalmiakra vonatkozó működési szabályzat részletesen felsorolja a bizalmi feladatát. Én ezzel nem kívánok foglalkozni az elvtársak ezt olvasták. *Az üzemi bizottságok választásával egyidőben megválasztjuk a fegyelmi bizottságot is, amely a fegyelmi eljárások, a szakszervezet alapszabályaiba ütköző ügyek, másrészt a közösség érdekeit sértő tevékenység miatt vonhatja felelősségre a közösség érdekeit megsértő dolgozókat.*

Elvtársak ! A működési szabályzat kizárja, hogy a jövőben aki akar, szakszervezeti tag lehessen. A taggyűlésen terjesztik elő azok nevét, akik be akarnak lépni. Vállalni kell értük a felelősséget, el kell mondják eddig végzett munkájukat és azt, hogy alkalmasnak tartja őt a titkár szakszervezeti tagságra.

Meg akarjuk szüntetni ezt a liberális gazdálkodást, amely e téren van, hogy a szakszervezetek nyakló nélkül vesznek fel tagokat, fasisztákat, jobboldaliakat is. A szakszervezetekbe ezrével tódultak be olyan elemek, akik nem valók oda. *Aki be akar lépni, bizonyítsa be előbb munkahelyén, hogy méltó lesz rá. A bizalmi majd megmondja, hogy méltó-e arra, hogy tag legyen.*

Ez is egészen új munkamódszer. A szakszervezet helyi szervezői felelősek lesznek az új tagokért. Ne szedjünk fel tehát nyakló nélkül ezer, tízezerszámra olyan embereket, akiknek semmi közük a szakszervezeti mozgalomhoz és a legtöbb esetben a magatartásuk is ellenséges.

Elvtársak! Ez a szabályzat, amely Önök előtt van, véleményünk szerint megfelel a kívánalmaknak és ezen működési szabályzat alapján üzemi szervezeteinknek, üzemi bizottságainknak komoly, nagy feladatot kell megoldaniok. Lényegében most tettük meg a fordulatot a szakszervezeti munkában.

A jelenleg érvényben levő üzembizottsági működési szabályzat, amelyet 1945-ben az iparügyi minisztérium adott ki, — mely módosítva lesz — továbbra is érvényben marad a magánkézben levő üzemekben, vagyis joguk lesz továbbra is beleszólni a termelés ellenőrzésébe, gyakorolni eddigi jogaikat az üzemi bizottságoknak.

Az iparügyi miniszter a közeljövőben ezt a módosítást a rendeleten végre fogja hajtani.

Az Országos Tanácsülésnek lesz most az a feladata, hogy az előterjesztett szabályzattal kapcsolatban véleményét megmondja és végleges formába öntve, azt nyilvánosságra hozzuk, törvényerőre emeljük.

Javasoljuk az Országos Tanácsnak, mondja ki az üzemi bizottságok ujjáválasztását, illetve március 7-ikével rendelje el a választás megkezdését a Szaktanács által kidolgozott munkaterv és sorrend alapján.

Az üzemi bizottságok ujjáválasztása nagyon komoly feladat. Nemcsak szervezési munka, hanem döntően politikai munka.

A jelöléseknél és a választásoknál el kell érni azt, hogy az üzemek és gyárak legjobb munkásai, legjobb dolgozói kerüljenek be az üzemi bizottságokba.

Az elmult négy hónap folyamán számos szakszervezetet szerveztünk át és megtartottuk többek között a bányamunkások, a nyomdaipari dolgozók, az élelmezési ipari dolgozók és egyéb kisebb szakszervezetek kongresszusát, országos tanácskozásait. Négyhónapos munkánkban kevés időt szenteltünk a vidéknek, elsősorban a megyei bizottságok és járási titkárságok munkájának felülvizsgálatára.

Az elmúlt hónapokban tovább erősítettük kapcsolatainkat különböző országok haladó szakszervezeti mozgalmaival. *26 szakszervezeti funkcionáriusunk jár Európa különböző országaiban.*

Számos külföldi delegáció járt nálunk is. A kongresszus óta 60 külföldi szakszervezeti vezetőt fogadtunk vendégül, akik tanulmányozták a magyar szakszervezeti mozgalmat és mi magunk is tanultunk tőlük.

Tisztelt Országos Tanácsülés! Négy hónap alatt végzett munkánkról az összefoglalót megadtam. Számos jelentős, de részletkérdésre nem tértem ki. Amennyiben a vita folyamán a Szakszervezeti Tanács munkájával kapcsolatban egyes elvtársak bizonyos kérdéseket nem látnak tisztán, úgy azokat tegyék szóvá. Kérem az Országos Tanács tagjait, hogy hozzászólásaikban mondják el a véleményüket, mondjanak kritikát munkánk felett. *Tegyenek olyan javaslatokat, amelyek tovább fejlesztik az új helyzetnek megfelelően a magyar szakszervezeti mozgalmat.*

Biztosak vagyunk abban, hogy az előttünk álló nagy problémákat is meg fogjuk oldani, elsősorban azért, mert Pártunk, a *Magyar Dolgozók Pártja minden támogatást megad a szakszervezeteknek,* hogy a szocializmus építésének korszakában a rájuk váró feladatokat eredményesen el tudják végezni. Meg tudjuk oldani az előttünk álló problémákat azért is, mert

az utóbbi hónapokban szakszervezeti kádereink sokat fejlődtek és az ipari szakszervezetek létrehozása máris mutatja jótékony hatását.

Meg tudjuk oldani azért is, mert szakszervezeteinket munkásosztályunk támogatja munkájukban, ezt mutatta a legutóbbi végrehajtott normarendezés és a kollektív szerződés kampánya.

Elvtársak! A Szaktanács négy hónapos munkájáról jelentést ismertettem. Kérem az Országos Tanács tagjait, mondjanak bírálatot, kritikát munkánk felett.

Éljen a szocializmust építő magyar munkásosztály!
Éljen a diósgyőriek által kezdeményezett szocialista munkaverseny!
Éljen a mi szeretett bölcs tanítómesterünk, Rákosi elvtárs!

PIROS LÁSZLÓ BESZÉDE

Tisztelt Országos Tanács!

Tisztelt Elvtársak!

A szakszervezetek XVII. Kongresszusa hosszú időre meghatározta a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a szakszervezetek feladatait, de megjelölte a Kongresszus azokat a feladatokat is, amelyeket a Kongresszus utáni hónapokban kellett végrehajtani, amely feladatoknak a végrehajtása az alapja, biztosítéka annak, hogy a szakszervezetek a szocializmus építésében további és egyre nagyobb eredményeket érjenek el.

Én beszámolómban Apró elvtárs referátumának két fontos részéhez kívánok hozzászólni, illetve két fontos kérdésről akarok az Elvtársaknak részletesebb tájékoztatót adni.

Az egyik kérdés az új kollektív szerződések megkötésének kérdése ezen belül a normarendezés, a másik kérdés a termelés, a munkaversenyek kérdése.

A szakszervezetek XVII. Kongresszusa óta eltelt idő alatt egyik legfontosabb feladat volt munkánkban az új, 1949-es évre szóló kollektív keretszerződések, valamint ugyanerre az időre szóló iparági kollektív szerződések elkészítése, megkötése.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa bérpolitikájának, az új kollektív szerződések elkészítésének politikai és gyakorlati tartalmát az a körülmény szabta meg, hogy az

1947 őszén megkötött kollektív szerződések óta eltelt idő alatt népi demokráciánk politikai és gazdasági életében alapvető, mélyreható változások történtek.

Ez időszak alatt a demokráciánk, a Magyar Kommunista Párt, illetve a Magyar Dolgozók Pártja vezetésével sorozatos döntő csapásokat mért a magyar reakcióra. Ez alatt az idő alatt döntő változás következett be a magyar államhatalom jellegében, nemzetgazdaságunk összetételében. A reakciós erőknek az államhatalomból való kiszorításával a hatalom a dolgozó nép kezébe került, az államhatalom birtokosa a dolgozó nép lett, a munkásosztály vezetésével.

A 100 munkásnál többet foglalkoztató üzemek államosítása után megsemmisült a Gyáriparosok Országos Szövetsége,

a hírhedt GYOSZ, amely még 1947-ben és 1948 első hónapjaiban, mint munkáltatói érdekképviselet a kollektív szerződések megkötésénél döntő szerepet játszott.

Az államosított üzemek élére a munkások és az értelmiségi dolgozók legjobbjai kerültek, de hasonló változás állott be a magyar ipar legfőbb irányító szervében, az Iparügyi Minisztériumban is.

Az 1949. évre szóló új kollektív szerződéseket tehát már olyan viszonyok között kötjük meg, amikor hazánkban a szocializmus építése van folyamatban. Ez a tény szabja meg a feladatokat számunkra a kollektív szerződések elkészítésénél, megkötésénél.

Hogy erre az évre szakmai vagy iparági szerződéseket kössünk-e, ezt a kérdést eldöntötte a XVII. Kongresszus akkor, amikor kimondotta, hogy

a magyar szakszervezeteknek át kell térni a haladottabb, fejlettebb szervezeti formára és a szakmai szervezetek helyett létre kell hozni az ipari szakszervezeteket.

Az új kollektív keretszerződések megkötésénél döntő változás a multtal szemben, hogy erre az évre már nem szakmai, hanem

iparági kollektív szerződéseket kellett kidolgozni, megkötni.

Az iparági kollektív szerződések rendszerének megvalósítása nem csupán egyszerű formai változást jelent a kollektív szerződések rendszerében a multtal szemben, hanem jelentős lényegbeli változást is jelent.

Az iparági kollektív szerződések létrehozása bérrendszerünkben, a kollektív szerződések rendszerében a haladottabb, fejlettebb formára való áttérést jelent.

Az iparági kollektív szerződések létrehozása túlnyomórészt kiküszöböli azokat az igazságtalan különbségeket, amelyek kétségtelenül nagyon sok helyen fennállottak még a mult-évben, amikor egy-egy iparágban vagy egy-egy üzemben dolgozó munkavállalók fizetését, munkafeltételeit 8—10 vagy még ennél is több szakmai kollektív szerződés szabályozta. Csak az iparági és üzemi kollektív szerződések megkötésével lehet a szükséges és megfelelő összhangot megteremteni az egyes iparágakban, az egyes üzemekben dolgozó különböző szakmájú fizikai és értelmiségi dolgozók bérezésében.

Mint ismeretes az Elvtársak előtt,

a gyáripari és bányászati kollektív keretszerződést január 15-én írtuk alá,

kötöttük meg a dolgozók Iparügyi Minisztériumának vezetőjével, Kossa elvtárssal. Ennek a kollektív keretszerződésnek a kidolgozásánál, elkészítésénél az az elv érvényesült, hogy ez a keret-kollektív szerződés és az ennek alapján megkötendő

iparági és üzemi kollektív szerződéseket minél tökéletesebben valósítsák meg az igazságos, a szocialista elveknek megfelelő bérpolitikát.

Ennek a keretszerződésnek az elkészítésénél döntő kérdésnek tekintettük a dolgozók jobb munkafeltételeinek, szociális biztonságaiknak megte emtését, ill. továbbfejlesztését.

Ennek a kollektív keretszerződésnek az elkészítésénél, megkötésénél mindenek előtt és elsősorban azt a feladatot tartottuk szem előtt, hogy *ez a kollektív szerződés a lehető legteljesebb mértékben elősegítse a szocializmus építését.*

Az új gyáripari és bányászati kollektív keretszerződés világosan visszatükrözi azt a hatalmas változást, amely végbement az utóbbi időkben népi demokráciánk életében,

világosan visszatükrözi a dolgozóknak, a munkásosztálynak az államhatalomhoz, a termelőeszközökhöz, a munkához való megváltozott, új viszonyát. Nyugodtan mondhatjuk, hogy ez az első olyan kollektív keretszerződés, amely világosan és félreérthetetlenül határozza meg az egyes fejezetekben, az egyes pontokban úgy a munkavállaló, mint a munkáltató jogait és kötelességeit.

Ez az első olyan keret-kollektív szerződés, amely lényegében magába foglalja a munkaviszonyra, a munkafeltételekre vonatkozó összes, ezidáig érvényes megállapodásokat, intézkedéseket, rendeleteket.

Az a tény, hogy hazánkban a dolgozó nép, a munkásosztály kezébe került a hatalom, nemcsak előnyöket és megnövekedett jogokat, hanem fokozott felelősséget és kötelezettségeket is jelent a dolgozók, a munkásosztály számára.

Ezt a fontos megállapítást, illetve feladatot az új kollektív keret szerződés is magába foglalja, mert a dolgozók jogai mellett részletesen felsorolja azokat a kötelezettségeket, amelyeket munkásosztályunknak, a dolgozóknak szem előtt kell tartani, a gyakorlatban meg kell valósítani.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az új kollektív keretszerződést, mely már a szocializmus építését, a szocialista építőmunkának a meggyorsítását szolgálja, *a dolgozók széles tömegei megelégedéssel fogadták.*

Mi magunk is úgy látjuk, hogy ennek a kollektív keretszerződésnek az elkészítésével nem végeztünk rossz munkát.

Egész biztos és ezt már előre kell látni, hogy a *mi kollektív szerződésrendszerünket, a mi bérpolitikánkat tovább kell fejleszteni,* tökéletesíteni úgy, ahogyan haladunk előre a szocializmus építésének útján, de meggyőződésünk, hogy az új keret-kollektív szerződés elkészítésével ezen az úton egy jelentős lépést tettünk előre.

Az üzemek dolgozóinak nagyrésze résztvett az új kollektiv szerződés létrehozásában

Mint új, szükséges és tovább fejlesztendő szempontot kell megemlítenem, hogy ennek *az új kollektív szerződésnek elkészítésébe nemcsak a szakszervezeti központok vezetőit vontuk be, hanem bevontuk az előkészítés munkájába az üzemek dolgozóit is.*

Kb. 2000 javaslat érkezett be az új keretszerződés elkészítéséhez az üzemekből.

Itt külön ki kell emelnem azt az aktívitást, melyet a textilipari üzemek dolgozói kifejtettek, mert egyedül a textiliparból kb. 1000 javaslat érkezett be a Tanácshoz. A beérkezett javaslatok közül igen sok helyes és értékes szempontot kaptunk az új kollektív szerződés elkészítéséhez.

Ebből a tényből azt a tanulságot kell levonnunk, hogy

a jövőben a kollektív szerződések megkötése nem lehet csupán a Szakszervezeti Tanács bérosztálya, illetve az egyes szak-

szervezetek bértitkárainak feladata, hanem azok elkészítésébe, megtárgyalásába be kell vonni a dolgozók széles tömegeit.

A gyáripari és bányászati kollektív keretszerződés megkötése után elkészítettük *a kisipari, a kereskedelmi és pénzintézeti,* valamint a *mezőgazdaságra vonatkozó kollektív keretszerződéseket,* amelyek a napokban kerülnek aláírásra.

Ezideig megkötöttük, aláírtuk a *vasas, textiles, vegyipari, bőripari* és a *faipari* iparági kollektív szerződéseket. Rövid napok alatt sor kerül az élelmezési, az építőipari, a bányászati és a nyomdaipari iparági kollektív szerződések aláírására.

Folyamatban van a vendéglátóipari dolgozók, a fodrászok, a zenészek és más, néhány kisebb szakmai, illetve iparági új szakmai szerződésnek az elkészítése is.

Ezzel lényegében a kollektív szerződések megkötésének munkáját túlnyomórészt elvégeztük. A kollektív szerződéseket újabb területeken is be kívánjuk vezetni.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa elnöksége megvizsgálta a Városi és Községi Alkalmazottak Szakszervezete vezetőségének azon javaslatát, hogy a közüzemeknél a státusz-rendszerről térjünk át a kollektív szerződések rendszerére. Az elnökség a javaslatot magáévá tette és bérosztályunk a VAOSzK vezetőségével együtt most dolgozza ki az úgynevezett közüzemekre vonatkozó kollektív szerződések alapelveit.

Ezzel a határozattal lényegében

végetvetünk annak, hogy indokolatlan különbségek legyenek az ú. n. közüzemek dolgozói és a más államosított üzemek dolgozóinak fizetése és munkafeltételei, munkaviszonya között.

Az új keretszerződések és iparági szerződések megkötése után további döntő fontosságú feladat az üzemi kollektív szerződések megkötése.

Rá kell térni az üzemi kollektiv szerződések megkötésére

A Szakszervezetek Országos Tanácsa központi vezetőségének az az álláspontja, hogy ebben az évben feltétlenül rá kell térnünk az üzemi kollektív szerződéseknek minél nagyobb számban való megkötésére. Ehhez azonban az szükséges, hogy előbb befejezzük a legfontosabb iparági kollektív szerződések elkészítését. Mivel az a munka a befejezéshez közel áll, az a véleményünk, hogy március hónapban ki kell jelölni minden fontos iparágban azokat a legdöntőbb üzemeket, ahol elsőnek kötjük meg az üzemi kollektív szerződéseket.

Április hónapban már feltétlenül megkell kötni a legfontosabb, a legdöntőbb néhány üzemnek az üzemi kollektív szerződését,

és utána fokozatosan az üzemek fontossági sorrendjében.

Az üzemi kollektív szerződések megkötésével további lépést teszünk azirányban, hogy az egyes üzemek speciális adottságait, viszonyait figyelembevéve az

egy üzemen belül dolgozó munkások és értelmiségiek bérét még tökéletesebben összehangoljuk,

de döntő kérdés az üzemi kollektív szerződések megkötése a termelés, a szocializmus építésének szempontjából is.

Az üzemi kollektív szerződésekben részletesen fel kell tüntetni,

konkretizálni kell a termelés emelése, a munka termelékenységének fokozása, az önköltség csökkentése, a selejt csökkentése, a termelőeszközök maradéktalan kihasználásának, stb. kérdését.

A kollektív szerződések kérdése kettős feladatot jelent a szakszervezetek számára

Egyik feladat a kollektív szerződések kidolgozása olyképpen, hogy a kollektív szerződés, az abban meghatározott bérpolitika hatékonyan szolgálja a szocializmus építését, a termelés, a munka termelékenységének növelését, a dolgozók anyagi és kulturális viszonyainak állandó javítását.

A másik nem kevésbbé fontos kérdés a kollektív szerződéseknek, azok betartásának, a kollektív szerződésekbe lefektetett jogok és kötelezettségek megvalósításának rendszeres ellenőrzése.

Hiába kötnénk bármilyen jó kollektív szerződést, ha nem gond oskodnánk a kollektív szerződések betartásának, végrehajtásának rendszeres ellenőrzéséről.

Az ellenőrzés csak akkor lesz hatékony, akkor hozza meg a megfelelő eredményeket, ha az ellenőrzés munkájába bevonjuk a dolgozók széles tömegeit.

A szakszervezeti funkcionáriusoknak, különösen a szakszervezetek üzemi szervezeteinek, az üzemi bizottságoknak egyik legdöntőbb feladata kell, hogy legyen a kollektív szerződések végrehajtásának állandó ellenőrzése.

Amennyivel hozzájárulunk munkánkkal a szocializmus építéséhez olyan mértékben élvezhetjük munkánk gyümölcsét

A mi bérpolitikánk alapja az a szocialista igazság, hogy mindenkinek a munkája szerint, mindenkinek a képessége szerint, ki mennyivel járul hozzá munkájával a szocializmus építéséhez, olyan mértékben van joga élvezni a munka gyümölcsét. Ennek az elvnek a megvalósítása, továbbfejlesztése érdekében építettük ki és

tovább kell fejlesztenünk a teljesítménybérezést

A teljesítménybérezés kiszélesítése és állandó tökéletesítése nélkü nem lehetséges a munka termelékenységének növelése, nem lehetséges a munkásosztályban rejlő kezdeményező és alkotó tehetségek felszínre hozása, egyszóval nem valósítható meg a tervgazdálkodás, a szocializmus felépítése.

A mi teljesítmény-bérrendszerünk nem hasonlítható össze a kapitalista országok akkord-rendszerével, mert most

a több és jobb munkának a gyümölcsét közvetlenül, vagy közvetve maguk a dolgozók élvezik és nem a kapitalisták.

A felszabadulás utáni első időkben nem volt könnyű feladat a dolgozóknak megmagyarázni a teljesítménybérezés szükségszerűségét,

de ma már elmondhatjuk, hogy a teljesítménybérezés bevezetése, alkalmazása terén komoly eredményeket értünk el.

1946-ban az egész gyáriparban a dolgozóknak csak 36.2%-a kapta fizetését a teljesítménybérezés alapján. 1947 májusában ez a szám már 69.2%-ra emelkedett és

ma a gyáripar összes dolgozóinak kb. 75%-a dolgozik teljesítménybérben.

A teljesítménybérezés alkalmazásának döntő szerepe volt ezideig is a termelés fokozásában, a munka termelékenységének növelésében, az új munkafegyelem kialakításában és ami ezekből következik, az életszínvonal fokozatos emelésében.

Amikor megállapítjuk, hogy az új teljesítménybérezés alkalmazása a felszabadulás után döntő módon járult hozzá az újjáépítés meggyorsításához, egész nemzetgazdaságunk felemelkedéséhez, azt is meg kell állapítani, hogy *teljesítménybérezésünk körül még igen sok hiba van.*

Az új kollektív szerződések megkötésével egyidejűleg megvizsgáltuk teljesítménybérezésünk alakulását, megvizsgáltuk a normakérdést.

Az új kollektív szerződés igazságos normarendezést ír elő

A Központi Vezetőség megállapította, hogy mult év februárjában megkötött második számú kollektív szerződés függelék alapján megállapított normák általánosságban elavultak és

a régi normák már nem szolgálják, már nem segítik elő, hanem akadályozzák a munka termelékenységének fokozását, kerékkötőivé váltak a szocialista építésnek.

A mult év folyamán iparunkba, bányászatunkba és közlekedésünkbe sok százmillió forintot ruháztunk be, a termelést az üzemek államosítása után döntő módon átszerveztük, üzemeinkben az új gépek beállítása mellett ezrével alkalmaztunk újításokat és észszerűsítéseket, a munkaversenyek folytán új munkamódszereket, egyszóval az elmult évben termelőeszközeink,

a technika sokat fejlődött. Ennek következtében a normák általánosságban elavultak.

Rákosi elvtárs mondotta Pártunk központi vezetőségi ülésén november 27-én:

»Meg kell érteni, hogy a normák — még a legpontosabban, megállapítottak is — a fejlődéssel változnak. Minden újítással, minden új gép beállításával, vagy új gyártási rendszer kidolgozásával együtt fejlődik a norma is.«

De meg kell mondani azt is, hogy a normák nemcsak a technika fejlődésének következtében avultak el, hanem *igen sok helyen a normákat tudatosan meglazították.*

A termelés továbbfejlesztése, a munka termelékenységének emelése, a dolgozók életszínvonalának további fejlődése érdekében szükségessé vált tehát a normák általános felülvizsgálata, az új normák megállapítása.

A normák rendezésének módját a gyáripari és bányászati kollektív keretszerződés részletesen szabályozza és ennek alapján kezdtük meg üzemeinkben január 17-én a normarendezést, az új normák megállapításának munkáját.

A keretszerződés előírása szerint az új normák alapja az 1948. évi 41—48-as bérhetekben elért átlagos teljesítményszázalék 105%-a.

Indokolt esetben élmunkásoknak, kimagasló teljesítményű munkásoknak, csoportoknak és brigádoknak új normáját 105% felett is meg lehetett állapítani, erre a kollektív szerződés lehetőséget adott.

A mostani normarendezés munkájánál a mult év februári normarendezés tapasztalataiból indultunk ki. A mult év februárjában létrehozott II. sz. függelék, mint ahogyan ezt már utólag megállapítottuk, túlságosan merev volt, nem adott kellő lehetőséget arra, hogy különbséget tegyenek az üzemeken belül a jó, a kevésbé jó vagy a nagyon laza normák között, azonkívül *akkor még a tőkések ott voltak az üzemekben, akik a végrehajtást minden eszközzel akadályozták.*

A normák mostani rendezésénél már a munkásigazgatók és vezérigazgatók állottak a nagyüzemek élén, akik a dolgozókkal azonos célért harcolnak.

A keretszerződés lehetőséget biztosított a rugalmas végrehajtásra, lehetővé tette, hogy indokolt esetben a 105% felett is lehet normákat jóváhagyni.

A normarendezés munkája lényegében befejeződött. A normarendezés sikeres végrehajtásának egyik döntő előfeltétele az volt, hogy mindjárt a munka megkezdésekor létrehoztunk 80 normafelülvizsgáló bizottságot, amelyek a munkát a legfontosabb üzemekben január 17-én megkezdték. Ezek a bizottságok az előbb említett 80 üzemben, majd ezt követően újabb 155 üzemben közvetlenül a helyszínen irányították a normarendezés munkáját.

Melyek a normarendezés tapasztalatai

1. A dolgozók széles rétegei megértették az elavult normák felszámolásának, az új normák megállapításának szükségszerűségét. Ezt bizonyítja egyébként az a tény, hogy

már a mult év novemberétől kezdve a dolgozók ezrei önként ajánlottak fel, adtak vissza az általuk elért teljesítményszázalékokból 10—15, vagy még annál is nagyobb százalékot.

De bizonyítja ezt az egész normarendezésnek a gyakorlati lebonyolítása is.

A normarendezés során üzemeink legöntudatosabb dolgozói, az élmunkások, a brigádok jelentős segítséget nyujtottak a normarendező bizottságoknak, a vállalatok vezetőinek, az üzemi bizottságoknak.

Az a tény, hogy a normarendezés üzemeinkben az előre meghatározott idő alatt sikeresen, minden komolyabb zökkenő nélkül végre lett hajtva, azt bizonyítja, hogy

munkásosztályunk politikai színvonala, öntudata az elmult évben igen sokat fejlődött, komoly mértékben megnövekedett.

2. A normarendezés kiértékeléséből megállapíthatjuk, hogy a normafelülvizsgáló bizottságok, a vállalatok vezetői, a szakszervezetek és a párt üzemi funkcionáriusai általában megértették a feladatokat a normák rendezésénél, a keretszerződés idevonatkozó előírásait figyelembevéve az esetek túlnyomó többségében alkalmazkodtak az üzemekben meglévő adott helyzethez és az új normákat helyesen állapították meg.

3. A normarendezés,

a normafelülvizsgáló bizottságok közvetlen munkája az üzemekben igen sok szabálytalanságot, rendellenességet hozott felszínre,

melyeket ezidáig sem a szakszervezetek, sem a vállalatok vezetői nem láttak és most ezeknek felszínrehozásával, kiküszöbölésével elősegítjük a zavartalan termelőmunka biztosítását, a kollektív szerződések rendelkezéseinek betartását.

4. A normarendezés során élesen kiütközött, hogy aránylag sok helyen nem kielégítő az üzemi bizottságok és a vállalatok vezetőinek egymáshoz való viszonya.

Sok helyen nem ismerték fel a vállalatvezetők, hogy a normarendezés, normamegállapítás, illetve ennek a munkának legfőbb irányítása a felelős vállalatvezető feladata.

Másrészt több helyen előfordult, hogy az üzemi bizottságok nem támogatták, nem segítették elő a normarendezés munkáját, végrehajtását.

5. Egyik legdöntőbb tanulság a normarendezés végrehajtása során, hogy a siker elsősorban annak köszönhető, hogy a helyes végrehajtás érdekében már a normarendezés megkezdése előtt, majd mindvégig

a normarendezés során a pártszervezetek és a szakszervezetek jó politikai felvilágosító, agitációs munkát végeztek.

Meg kell állapítani, hogy a normarendezés sikeres végrehajtását nem tudták volna elvégezni üzemi pártszervezeteink, Pártunk nagy segítsége, támogatása nélkül. *A pártszervezetek és a szakszervezetek ebben a nagy munkában jól együttműködtek és ez az együttműködés egyik döntő biztosítéka volt az elért eredményeknek.*

Most, amikor már az új normák alapján az első munkabér kifizetések megtörténtek, megállapíthatjuk, hogy a normarendezést az új normák megállapítását egy-két kisebb, jelentéktelen esettől eltekintve, jól hajtottuk végre és

az új normák megállapítása máris jó hatást váltott ki a termelés emelésére.

6. A normarendezés csak aláhúzta és megerősítette azt a már sokszor elhangzott megállapítást, hogy

üzemeinkben rengeteg olyan belső tartalék van, amelyeknek kihasználásával döntő módon elősegíthetjük a termelés fokozását.

a munka termelékenységének növelését.

Nem kétséges és ennek jelei máris mutatkoznak, hogy *a most megállapított 105—106%-os teljesítményről rövidebb időn belül ismét fel fognak menni a dolgozók magasabb teljesítményszázalékokra és ezzel előreviszik úgy a termelés, mint a munkatermelékenység emelkedését.*

A normarendezés sikeres, jó végrehajtása, befejezése, egyik döntő előfeltétele annak, hogy *ebben az évben előttünk álló egyik legdöntőbb feladatot, 3 éves tervünk 2 év és 5 hónap alatti befejezését, sikerrel megoldjuk.*

Munkaversennyel a szocializmusért

A másik kérdés, ami a szakszervezeti munka egyik központi feladata, a termelés, a munkaversenyek kérdése. A XVII. Kongresszus határozata kimondotta:

»**A szakszervezetek döntő feladata, minél szélesebb dolgozó tömegeket bevonni a szocialista építés munkájába és tudatosítani bennük, hogy végső fokon egyéni érdekeik és a közösség érdekei egybeesnek. Fokozottan kell harcolnunk a termelés emeléséért, a minőség megjavításáért, a selejt csökkentéséért, a munka termelékenységének növeléséért, a termelékenység háború előtti színvonalának eléréséért és túlszárnyalásáért.**«

A XVII. Kongresszus óta a termelés a munkaversenyek továbbfejlesztése terén a szakszervezetek jelentős eredményeket, újabb sikereket értek el.

A mult év december 31-én zárult le az országos munkaverseny második 5 hónapos szakasza. *Az augusztus 1-től december 31-ig tartó 5 hónapos versenyszakasz jó eredményekkel zárult* és jelentős fejlődést, előrehaladást jelent az első négy és félhónapos versenyszakaszhoz viszonyítva.

Az első négy és félhónapos versenyszakaszban a dolgozók alulról jövő kezdeményezése folytán jött létre az az elhatározás, hogy a 3 éves tervet az eredeti előirányzatnál rövidebb idő alatt, azaz 2 év és 5 hónap alatt teljesítsük.

A pécsi bánya dolgozóinak kezdeményezését rövid idő alatt magukévá tették országunk dolgozói és az 5 hónapos tervszakasz előirányzatát már ennek figyelembevételével készítettük el.

Az 5 hónapos tervszakasz előirányzatai, annak megvalósítása már lényegesen nagyobb követelmények elé állította munkásosztályunkat, a dolgozókat, mint az első tervév.

Mint ismeretes,

az 5 hónapos tervszakasz előirányzatait átlagban 103.5%-ban teljesítettük.

Nem kétséges, hogy ennek az eredménynek az elérésében nagy szerepe volt a munkaversenynek. Az 5 hónapos tervszakasz ideje alatt ipari termelésünk havi átlagban lényegesen nagyobb mértékben emelkedett, mint az első tervévben. Ha az egyes iparágak termelésének havi átlagát összehasonlítjuk az első tervévben és a második 5 hónapos tervszakaszban, akkor a következő eredményeket tapasztalhatjuk:

Széntermelés terén az 5 hónapos tervszakasz havi termelésének átlaga 16%-kal volt nagyobb, mint az első tervévben.

A fehér és szürke nyersvas és nyersacél termelés havi átlaga 9%-kal nagyobb, mint az első tervévben. Traktorgyártás havi átlaga az első tervévben 97, az 5 hónapos tervszakaszban 172 drb. Pamutszövettermelés havi átlaga az első tervévben 12 millió 300 ezer méter.

Az 5 hónapos tervszakasz havi átlaga 14 millió 500 ezer méter.

Ez a néhány számadat szemléltetően bizonyítja, hogy az 5 hónapos tervszakaszban lényegesen nagyobb feladatokat oldottunk meg, mint az első tervévben.

Az 5 hónapos munkaverseny ideje alatt

augusztustól novemberig a munka termelékenysége 14%-os emelkedést ért el.

December hónapban a munka termelékenysége lényegesen visszaesett, melynek oka elsősorban a karácsonyi ünnepnapok, a fizetett ünnepnapoknál jelentkezett munkateljesítés nélküli bértöbblet, valamint az ünnepnapoknak kedvezőtlen kihatása a munkamorálra, amit még mindig nem tudtunk a mult évben megszüntetni.

A munka termelékenységének emelkedése döntő módon a munkaverseny továbbfejlesztésének, a versenyszellem megerősödésének tudható be.

Az 5 hónapos versenyszakaszban megmutatkozik az egészséges irányú fejlődés a munkabérek és a tényleges termelés, a termelékenység egymáshoz való viszonyában is, ami szintén jelentős eredmény. Az 5 hónapos verseny augusztus 1-ével lassan és vontatottan indult meg. Augusztus hónapban általában alatta maradtunk a tervelőirányzatoknak. Ez a tény is világosan mutatja, hogy milyen kihatással van a termelésre a versenymozgalom, hogy milyen

szoros az összefüggés a verseny és a termelés alakulása között.

Az augusztusi stagnálás után a munkaverseny egyenletesen, állandóan továbbfejlődött és ezzel párhuzamosan emelkedett a termelés és a további hónapokban a havi előirányzatokat a legdöntőbb iparágakban elértük, illetve túl is haladtuk.

Az 5 hónapos munkaverseny már lényegesen nagyobb tömegeket mozgósított, mint az első 4 és fél hónapos versenyszakasz.

Nem csupán arról van szó, hogy az 5 hónapos versenyben közel 300 üzemmel több jelentette be csatlakozását, mint az első versenyben hanem *az 5 hónapos versenyszakasz ideje alatt jóval nagyobb volt azoknak a dolgozóknak száma, akik már nemcsak formálisan, nemcsak papíron, hanem ténylegesen versenyben állottak.*

A versenymozgalom ezalatt az 5 hónap alatt szervezetileg és politikailag tovább fejlődött, megerősödött. Ehhez nagymértékben hozzájárult a brigádmozgalom, amely bár lassan indult, de ma már felöleli a versenyben álló dolgozók 11—12%-át. Az élmunkások és brigádok a szocialista termelés élharcosai.

A brigádmozgalom elősegítette a munkaversenyek szervezettebbé tételét, hozzájárult a versenyszellem továbbfejlesztéséhez, növelte a versenyben, a termelésben a kollektív munkaszellem kialakítását, emelte a munkaverseny politikai színvonalát.

A brigádmozgalom lényegében az elmult 5 hónapos versenyszakaszban komolyan hozzájárult az egész munkaversenymozgalom továbbfejlesztéséhez.

Az 5 hónapos versenyben továbbfejlődött az élmunkásmozgalom ez alatt az idő alatt az élmunkások száma megkétszereződött. De nem csupán arról van szó, hogy az élmunkásmozgalom számbelileg megnövekedett, hanem megerősödött, továbbfejlődött ez a mozgalom politikailag is.

Az élmunkások túlnyomó nagy többsége ma már helyesen látja az élmunkásmozgalom szerepét, feladatát, a munkaversenymozgalmon belül. Az élmunkások többségükben eleget tesznek annak a fontos szerepüknek, hogy saját munkamódszereiket, a termelésben szerzett tapasztalataikat átadják munkástársaiknak, a többi dolgozóknak.

Az élmunkások ma már az egész munkásosztály, a demokratikus magyar társadalom megbecsülését, tiszteletét érdemelték ki.

Az 5 hónapos versenyszakasz első hónapjaiban kezdték megszervezni az üzemekben az élmunkások és újítók körét.

Ma már a legfontosabb, legdöntőbb üzemeinkben 250 Élmunkás Kör működik.

Az élmunkáskörök létrehozásának nagy jelentősége van a versenyben. De csak akkor, ha a versenybizottságok, üzemi bizottságok gondoskodnak arról, hogy az élmunkásköröknek megfelelő munkaprogrammjuk legyen, ha gondoskodnak arról, hogy az élmunkáskörök megfelelő tartalommal legyenek megtöltve.

Az élmunkáskörök igen eredményesen járulhatnak hozzá a termelési aktívák szakmai és politikai színvonalának továbbfejlesztéséhez, az élmunkásmozgalom, az újítók és észszerűsítők mozgalmának kiszélesítéséhez, megerősítéséhez.

Üzemi- és műhelyértekezleteken beszéljük át a termelési eredményeket

Az 5 hónapos versenyszakaszban jelentős javulás tapasztalható az üzemi, műhelyi, termelési értekezletek megszervezésében és lefolyásában. Ma már elmondhatjuk, hogy

a termelési műhelyértekezletek rendszeressé váltak üzemeink túlnyomó többségében.

Összehasonlíthatatlanul nagyobb ma már a dolgozók érdeklődése az üzemek termelési kérdései, a verseny eredményei és hiányosságai iránt, mint az első versenyszakaszban.

A dolgozók aktivitását, a termelés kérdései iránt való érdeklődését mutatja az is, hogy míg az 5 hónapos üzemi tervek megvitatásában a dolgozóknak csak kisebbik része vett részt, addig

az 1949-es terv megvitatásában már résztvett a dolgozók 70—75 százaléka.

De a dolgozók nem csak egyszerűen résztvettek ezeken az értekezleteken, hanem *sokezren szóltak hozzá az üzemi tervekhez és rengeteg sok helyes és jó javaslatot tettek saját gyakorlati tapasztalataik alapján.*

A munkaversenyek fejlődését, a dolgozók politikai színvonalának növekedését mutatják a most lezajlott díjazási ünnepélyek. Ha összehasonlítjuk az 5 hónapos versenydíjazást az első négy és félhónapos versenydíjazással, akkor megállapíthatjuk, hogy a mostani díjazások sokkal jobb eredménnyel zárultak, mint az első.

A dolgozók többsége felismerte a munkaversenyben, a termelésben kimagasló eredményeket elérő munkások megjutalmazásának igazi jelentőségét.

Míg az első verseny utáni díjazás elég sok helyen rossz hatást váltott ki a dolgozókban és károsan hatott vissza átmenetileg a termelésre, addig a mostani díjazás jó hatással van a munkaversenyre, különösen ezen belül a brigádmozgalomra, az élmunkásmozgalomra.

A mostani díjazási ünnepélyek, egynéhány kivételével, mindenütt lelkes hangulatban zajlottak le, a dolgozók melegen ünnepelték azokat a brigádokat, élmunkásokat, kimagasló teljesítményt elérő dolgozókat, akik díjazásban részesültek. Ennél a kérdésnél is megmutatkozik — és ezt különösen ki kell hangsúlyoznom, hogy

a szakszervezeti munkában minden kérdést csak úgy tudunk eredményesen megoldani, ha a kérdések megoldásában bevonjuk a dolgozók széles tömegeit.

A most lezajlott díjazás sikere, jó eredménye is elsősorban abban van, hogy a díjazásra javasoltak személyét vagyis azt, hogy *ki kapja a jutalmat, a versenybizottságok az üzemek dolgozóinak bevonásával vitatták meg, állapították meg.*

Tisztelt Elvtársak!

Kétségtelenül megállapíthatjuk,hogy az 5 hónapos versenyszakaszban a verseny továbbfejlesztése terén jelentős lépéseket tettünk előre, de mindjárt meg kell mondani azt is, hogy a munkaversenyben még sok hiányosság tapasztalható és hogy a versenymozgalmat nem lehet egy bizonyos idő alatt véglegesen kialakítani, azt állandóan tovább kell fejleszteni.

Ahogy népi demokráciánk fejlődésében, a szocializmus építésének szakaszában időről-időre újabb és újabb feladatok kerülnek előtérbe, ugyanúgy áll ez a munkaversenymozgalomra is.

Elvtársak!

3 éves tervünk utolsó évének végrehajtása megnövekedett feladatot jelent egész munkásosztályunk, a szakszervezeti mozgalom számára.

Az 1949-es tervév feladatait csak úgy tudjuk maradéktalanul megvalósítani, a terv célkitűzéseit túlteljesíteni, ha a munkaversenymozgalmat tovább folytatjuk, ha a versenyt állandóvá tesszük.

A munkaversenyek szükségszerűségét ma már átérzi, felismeri a dolgozók túlnagy többsége. Örömmel értesültünk arról, hogy a tegnapi nap folyamán a Diósgyőri Vasgyár öntudatos dolgozói üzemi értekezletre jöttek össze és ezen az értekezleten a gyár fizikai és értelmiségi dolgozói nagy lelkesedéssel fogadták el a Diósgyőri Vasgyár 1949. évre szóló új, szocialista versenytervezetét.

A Diósgyőri Vasgyár dolgozói szocialista muukaversenyre hívták a magyar dolgozókat

A Diósgyőri Vasgyár dolgozói az elmult hét folyamán műhelyenként, üzemrészenként megvizsgálták az 1949-es tervelőirányzatokat és ebből kiindulva elkészítették üzemük versenytervét, amelyben célul tűzték ki a Diósgyőri Vasgyár ezévi tervelőirányzatainak teljesítését.

A diósgyőri vasasok, amikor a tegnapi nappal megkezdték az új, szocialista munkaverseny végrehajtását, egyben felhívással fordultak az ország összes dolgozóihoz, hogy csatlakozzanak az általuk megindított szocialista munkaversenyhez.

Felhívásukban rámutatnak arra, hogy *a közel egy esztendeje folyó országos munkaversenymozgalom elősegítette országunk újjáépítését, a dolgozók életszínvonalának fokozatos emelését, a Horthy fasizmustól örökölt munkanélküliség felszámolását, az új öt éves terv előfeltételeinek megteremtését, a szocializmus építésének meggyorsítását.*

Az a tény — mondja a diósgyőriek felhívása, — *hogy a magyar munkásosztály, szövetségben a dolgozó parasztsággal és a néphez hű értelmiséggel, a hatalom birtokosa és a népi demokráciánk vezető osztálya, nemcsak előnyöket és megnövekedett jogokat, hanem fokozott felelősséget és kötelezettségeket is jelent.*

Ennek tudatában indítjuk el üzemeinkben az 1949. évi szocialista munkaversenyt a 3 éves tervnek 2 év és 5 hónap alatti végrehajtásáért.

A Diósgyőri Vasgyár dolgozóinak határozata, az ország valamenny dolgozójához szóló felhívása azt bizonyítja, hogy megértették a munkaversenyek igazi jelentőségét, megértették azt, hogy *a szocializmus megvalósítása csak a munkaversenyek állandó folytatásával és továbbfejlesztésével valósítható meg.*

A diósgyőri dolgozók a tegnapi nappal 10 pontban összefoglalva határozták meg saját üzemük versenyfeladatait.

A diósgyőriek által vállalt versenyfeladatok azt is bizonyítják, hogy nemcsak általánosságban értették meg a munkaversenyek szükségszerűségét, hanem helyesen látják a saját üzemükben elvégzendő, megoldandó konkrét feladatokat is.

Meg vagyok róla győződve, hogy a Diósgyőr Vasgyár dolgozóinak elhatározására, felhívására méltóképpen fognak válaszolni Nagybudapest, Ózd, Salgótarján, Győr, Pécs és a többi városokban lévő üzemek dolgozói, országunk valamennyi üzemének dolgozói.

Tisztelt Elvtársak!

Most, amikor a diósgyőriek felhívása nyomán üzemeink dolgozói új, szocialista munkaversenyre indulnak, a 3 éves terv két év és 5 hónap alatti megvalósításáért, annak túlteljesítéséért, a Szakszervezetek Országos Tanácsának, a Szakszervezeti Központoknak, a szakszervezetek területi, helyi és üzemi szervezeteinek az eddiginél fokozottabb mértékben kell támogatni, vezetni, irányítani a versenymozgalmat.

Ismerjék meg a dolgozók a versenymozgalom eredményét

Ahhoz, hogy ez a támogatás egyre hathatósabb legyen, hogy az új, szocialista munkaverseny minden eddiginél nagyobb eredményeket hozzon, elsősorban az *szükséges, hogy feltárjuk és a dolgozók széles tömegeiben tudatosítsuk a munkaverseny eddigi eredményeit és hiányosságait.*

A szakszervezeteknek állandó fokozott harcot kell folytatni a versenyben mutatkozó gyöngeségek, hiányosságok megszüntetéséért, a versenymozgalom továbbfejlesztéséért.

A versenymozgalom hiányosságai közül mindenekelőtt ki kell emelnünk azt, hogy aránylag még mindig alacsony a munkaverseny politikai színvonala. Nem ment még át az egész munkásosztály tudatába, hogy a munkaverseny a szocializmus építésének állandó, alapvető eszköze.

A szakszervezeteknek egyik legfontosabb feladata továbbra is a versennyel kapcsolatban megmagyarázni, megértetni az egész munkásosztállyal, a dolgozók széles tömegeivel, hogy a munkaverseny a dolgozók hatalmának, a proletariátus diktatúrájának továbbfejlesztését, megerősödését jelenti, hogy a munkaverseny kiszélesítésével, továbbfejlesztésével meggyorsítjuk hazánkban a szocializmus építését.

Tudatosítanunk kell a dolgozók között, hogy

az életszínvonal további emelése csak a többtermeléssel, a gazdaságos termeléssel, a munka termelékenységének emelésével, a munkaversenyek további fejlesztésével lehetséges.

Munkaversennyel oldjuk meg a proletárdiktatúra termelési feladatait

Népi demokráciánknak az utóbbi évben elért eredményei, a munkaversenymozgalomban bekövetkezett fejlődés egymással szoros összefüggésben van. Eddigi eredményeink alapján a fejlődésben ma már eljutottunk odáig, hogy a mi versenymozgalmunkat szocialista munkaversenynek nevezhetjük.

A mi munkaversenymozgalmunk ma már valóban szocialista munkaverseny, mert országunk biztos lépésekkel halad előre a szocializmus építésének útján.

A hatalom hazánkban a dolgozók kezében van a munkásosztály vezetésével és népi demokráciánk a proletárdiktatúra funkcióit tölti be.

Ez a meghatározás is kifejezésre juttatja a versenymozgalomnak és a szocializmus építésének egymáshoz való viszonyát. *A szocialista munkaverseny további eredménye elsősorban attól függ, hogy mennyiben változik meg a dolgozók viszonya a termeléshez, a munkához.*

A dolgozóknak a termeléshez való viszonyának megváltozása pedig nagyrészt attól függ, hogy ezt az új viszonyt mennyire tudatosítjuk, hogy milyen politikai munkát végzünk.

A brigádmozgalommal kapcsolatban rá kell mutatni arra, hogy a versenybizottságok, a szakszervezetek üzemi szervezetei sok helyen félreértették, illetve nem ismerték fel helyesen a brigádmozgalom szerepét a munkaversenyben.

Sok helyen úgy kezelik a brigádmozgalmat, mint egy különálló mozgalmat, nem úgy, mint a munkaverseny szerves részét. Ennek következtében jelentkezik a munkaversenyben, mint egyik súlyos hiba, a brigádon kívüli dolgozók versenyének elhanyagolása.

Annak leszögezése mellett, hogy az új szocialista munkaverseynben további feladat a brigádmozgalom továbbfejlesztése, kiszélesítése, ki kell hagnsúlyoznom, hogy

a brigádmozgalom továbbfejlesztése semmiképpen sem jelentheti a brigádonkívüli dolgozók versenyének, az egész versenynek elhanyagolását, nem jelentheti az egyéni verseny, az egyéni kezdeményezés háttérbeszorítását.

A brigádmozgalom és az egyéni verseny egymással nem ellentétes. Ellenkezőleg, a brigádmozgalom csak akkor tölti be jól hivatását az egész versenymozgalmon belül, ha a birgádmozgalom mellett mind nagyobb súlyt helyezünk az egyéni verseny szervezésére.

A most meginduló szocialista munkaverseny közvetlen feladata a 3 éves terv 2 év és 5 hónap alatti teljesítése, illetve túlteljesítése. Ezen belül

döntő kérdés az önköltségcsökkentés

kérdése, államosított vállalataink jövedelmezőségének, nyereségének növelése.

Ebben az esztendőben iparunk s mezőgazdaságunk továbbfejlesztése érdekében *hatalmas összegeket kell beruháznunk úgy az iparba, mint a mezőgazdaságba.*

Iparunkba, mezőgazdaságunkba egész nemzetgazdaságunkba ebben az évben 4 milliárd 300 millió forintot kell beruháznunk.

A beruházáshoz szükséges összegeket saját erőforrásainkból kell fokozottabb jó munkával előteremteni.

Az előirányzott beruházásoknak megvalósítása érdekében *növelnünk kell a szocialista akkumulációt, szigorú takarékoskodást kell minden téren megvalósítanunk.*

Ezért kell különös hangsúllyal aláhúznunk az új, szocialista munka verseny-szakaszban az önköltségcsökkentés jelentőségét. Az iparnak ebben az évben 1 milliárd 350 millió forint nyereségrészesedést kell az államháztartásnak befizetni, aminek megvalósítása igen komoly feladat.

Ezt a feladatot kell az új szocialista munkaverseny központjába állítani, vigyáznunk kell azonban arra, hogy ennek a hatalmas feladatnak a kidomborítása ne jelentse a nyereségrészesedési mozgalom elszakadását az általános versenymozgalomtól. Ezt a feladatot úgy kell megvalósítanunk, hogy ezzel párhuzamosan teljesítsük, illetve túlteljesítsük az 1949-es tervévben meghatározott mennyiségi és minőségi előirányzatokat is.

Az 5 hónapos versenyszakaszban kétségtelenül javulás állott be a versenybizottságok munkájában, azonban még mindig *sok helyen nem váltak a versenybizottságok a munkaverseny eleven, élő, mozgalmi, irányító szervévé.* Még mindig igen sok helyen találkozunk a bürokráciával az irányításban, még mindig tapasztaljuk, hogy a versenyt irányító szervek sok helyen el vannak szakadva a versenyben álló dolgozóktól.

Az 5 hónapos versenyszakaszban komoly hiányosság volt, egyrészt hogy a szakszervezetek, a versenybizottságok nem értékelték ki rendszeresen, időről-időre saját szakmájuk, saját üzemük termelési eredményeit, a munkaversenyt. Másrészt a kiértékelésnél az elmult hónapok alatt sem tudtunk kellően a ténylegesen elért, konkrét eredmények adataira támaszkodni, mert az adatszolgáltatás az eredményeknek hónapról-hónapra való kimutatása, az adatszolgáltatás még mindig hiányos.

A termelést, a versenymozgalmat helyesen irányítani csak akkor tudjuk, ha pontosan látjuk, hogy az egyes iparágakban, az egyes üzemekben hol tartunk a tervelőirányzatok teljesítésében.

Annak megállapítása mellett, hogy az adatszolgáltatás terén az 5 hónapos versenyszakaszban komoly javulás történt, az ipart irányító szervek és vállalatok vezetőinek figyelmét fel kell hívnunk arra, hogy fokozott segítséget nyujtsanak ezen a téren a szakszervezetek üzemi szervezeteinek.

Hiba volt, hogy a munkaverseny ezideig szinte kizárólag a munkások ügye volt.

Ha megállapítjuk azt, hogy a munkaverseny a szocializmus építésének állandó és alapvető eszköze, hogy a munkaverseny nemzeti ügy, akkor

meg kell valósítanunk, hogy a munkaversenymozgalom ne csak a munkások ügye legyen, hanem az ipart irányító szervek, a vállalatok felelős vezetőinek az ügyévé is váljék.

Ennek érdekében feltétlenül fordulatot kell tenni az üzemi bizottságok és a vállalatvezetők, valamint az egyes szakszervezetek, az ipari központok és az iparigazgatóságok egymáshoz való viszonyában.

A jelenleg fennálló viszony nem kielégítő. A munkaversenymozgalom továbbfejlesztésének, *a nagyobb eredmények kivívásának egyik döntő előfeltétele, hogy az ipart irányító szervek, az államosított vállalatok vezetői, a pártszervezetek és a szakszervezetek képviselői minden fontos, a termeléssel, a versennyel kapcsolatos kérdést közösen megbeszéljék és közösen állapítsák meg a legfontosabb teendőket, feladatokat.*

Az új, szocialista munkaversenyben fokozottan kell törekedni arra, hogy

a versenyben vállalt feladatok mindenütt konkréten legyenek meghatározva

és azokat ne csak globálisan az egész üzemre dolgozzák ki.

A versenyben döntő kérdés, hogy minden egyes dolgozó világosan lássa, hogy neki a terv egy-egy bizonyos időszakában mit kell teljesíteni. Ezen a téren a feladatok még igen nagyok és mondjuk meg őszintén, ez nem is könnyű dolog.

A mérnököknek, technikusoknak, művezetőknek ezen a téren az eddiginél fokozottabb munkát kell végezni, minden segítséget meg kell adni a versenybizottságoknak.

A munkaverseny eddigi szakaszaiban elhanyagoltuk, nem fordítottunk kellő gondot a termelésben kiváló, kimagasló eredményeket elért dolgozók munkájának morális elismerésére, kitüntetésére.

Igen sok üzemben azt tapasztaljuk, hogy a termelésben, a munkaversenyben kiváló eredményeket értek el, de ez jóformán semmi másból nem látható, csak az üzemiroda könyvelési adataiból vagy esetleg az üzem kapujára kifüggesztett élüzem-jelvényből.

Minden üzemben az üzemi bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy üzemük legjobb élmunkásait, legjobb brigádjait az üzem összdolgozói előtt népszerűsítsék.

Rendszeresítsenek az üzem területén jól látható helyen táblákat és ezekre függesszék ki a jól dolgozó munkások fényképét, hozzák az összdolgozók tudomására elért teljesítményeiket.

Helyes lenne, ha az egyes szakszervezetek rendszeresítenék a szakmán belüli győztes üzem vándorzászlóját.

Rendszeresíteni kell az egyes üzemeken belül a legjobb brigádok zászlaját.

A kiváló teljesítményt elérő munkások, brigádok gépein látható jele kell, hogy legyen annak, hogy ők a termelésben, a munkaversenyben élen járnak.

Javaslom, hogy a Szakszervezetek Országos Tanácsa készíttesse el a szocialista munkaversenyben legjobb eredményt elérő üzem vándorzászlaját és azt első ízben az az üzem kapja meg, amelyik május 1-ig országos viszonylatban a legjobb eredményt fogja elérni.

Elvtársak!

Munkaversenymozgalmunknak új szakasza kezdődött meg a Diósgyőri Vasgyár dolgozóinak felhívásával.

A szocialista munkaverseny elnevezés időszerűvé vált. Ez azonban fokozott feladatokat, fokozott kötelezettségeket jelent a szakszervezetek számára a termelés, a munkaverseny frontján.

Az előttünk álló feladatok nagyok, de olyan feladatok, amelyeket meg lehet, meg kell és meg is fogunk valósítani.

Meg fogjuk valósítani a termelés frontján előttünk álló közvetlen feladatot, a 3 éves terv győzedelmes befejezését,

mert a közel egy esztendős országos munkaversenymozgalom nagy tanulságot jelent számunkra. Meg fogjuk valósítani, mert munkásosztályunk, dolgozó népünk öntudata, politikai színvonala a munkaversenyek megindulása óta sokat fejlődött és munkásosztályunk el van szánva arra, hogy kemény munkával a termelés, a szocializmus építésének legfontosabb frontján újabb győzelmeket valósítson meg.

Meg fogjuk valósítani a termelés frontján előttünk álló feladatokat, mert hazánkban a demokratikus erők tábora napról-napra növekszik és erősödik, a reakció ereje pedig ugyanakkor gyengül.

További eredményeink, újabb és újabb sikereink legbiztosabb záloga, hogy

munkánkat, harcunkat, a mi nagy, dicső pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja s annak nagy vezére, a mi szeretett tanítómesterünk Rákosi Mátyás elvtárs irányítja.

GÁCS LÁSZLÓ BESZÉDE

Kedves Elvtársak!

A Szakszervezetek XVII. Kongresszusa olyan határozatokat hozott, amelyek sok tekintetben gyökeres változást jelentenek a szakszervezeti mozgalomban. Ezeknek a gyökeres változásoknak az oka kézenfekvő: *a Kongresszus olyan időszakban jelölte ki a szakszervezetek feladatait, amikor a hatalom már szilárdan a munkásosztály által vezetett dolgozók kezébe került,* amikor tehát a magyar népköztársaság állama már sikerrel valósította meg a proletárdiktatúra funkcióit. Világos, hogy társadalmunknak ez a fejlődési szakasza, amely átmenetet képez a kapitalizmusból a szocializmusba, napirendre tűzte a szocializmus építésének kérdéseit és ennek kapcsán *napirendre tűzte az új szocialista embertípus kialakítdsának kérdését.*

A szakszervezetek, mint a munkásosztály legnagyobb tömegszervezetei, főfeladatává az lett, hogy

a Magyar Dolgozók Pártjának politikája mögé felsorakoztassák a dolgozók millióit a szocializmusért vívott küzdelemben,

hogy mozgósítsák a munkásosztályt és a dolgozók széles tömegeit a szocializmus építésére. *A szakszervezeteknek ebben az időszakban a szocializmus iskolájává kell válniok.*

Azt hiszem, nem nehéz megállapítani, hogy másfajta feladatok ezek, mint amelyeket még csak egy évvel ezelőtt is, a társadalmi fejlődés akkori fokán maguk elé tűzhettek a szakszervezetek. Szakszervezeti munkánknak más volt akkor a tartalma, mint most, annak ellenére, hogy a kapitalizmus felszámolásának közeli perspektívája a felszabadulás utáni években mindig előttünk állt. Annak ellenére, hogy az országépítés nagy munkájára ennek a perspektívának és a szocialista ország megteremtésének jegyében mozgósítottuk a dolgozókat, továbbá nevelőmunkánkkal, a reakció elleni harcba bevonva a dolgozókat, a szocializmus harcosaivá igyekeztünk tenni minél szélesebb rétegeket. *Más volt a szakszervezeti munkánk, mert az üzemek jelentős része a tőkések kezében volt,* mert a politikai hatalomban még részesedtek a munkásosztállyal szemben álló polgári rétegek, mert a munkásosztály hatalmának nem volt még szilárd bázisa: nem volt még egységes marxista-leninista munkáspárt.

A társadalmi fejlődéssel jelentős részben megváltozott a szakszervezeti mozgalom tartalma, megváltoztak célkitűzései és ennek megfelelően

meg kell hogy változzék a szakszervezetek felépítése, szervezeti formája is.

Ezért a Szakszervezetek XVII. Kongresszusának határozata kimondja, hogy »*az ország gazdasági szerkezetének és hatalmi viszonyainak megváltozása lehetővé és szükségessé tette, hogy a magyar szakszervezetek történelmi jelentőségű lépést tegyenek előre és magasabb szervezeti formára térjenek át*«.

A magasabb szervezeti formát elsősorban azzal hoztuk létre, hogy

megalakítottuk az ipari szakszervezeteket.

Erről a kérdésről Apró elvtárs pontosan tájékoztatta a Szakszervezetek Országos Tanácsát. Az ipari szakszervezetek létrehozásával megvalósult az

egy üzem — egy szakszervezet

elve és lehetővé vált a Kongresszus másik határozatának végrehajtása: az üzemi szakszervezeti alapszervek megteremtése. Ezeknek az üzemi alapszerveknek, melyeket az Önök előtt fekvő javaslat szerint üzemi szervezeteknek kívánunk elnevezni, lesz a

vezetője az újfajta üzemi bizottság.

Igen elvtársak, újfajta üzemi bizottságokról van szó, amelyek

sok tekintetben alapvetően különböznek az eddigiektől.

Nézzük meg hát, milyen szervek voltak az eddigi üzemi bizottságok és milyen feladatokat teljesítettek? Nézzük meg először, milyen célból alakultak az üzemi bizottságok?

Az uzemi bizottságokat 1945-ben azért hoztuk létre, hogy a tőkések által elhagyott üzemeket, melyeket a háborús pusztítás és a fasiszta rablás sok helyen tonkretett, újra működésbe hozzák, újjáépítsék, a termelést megindítsák. Az üzemek jelentős részében maguk a munkások alakították meg az üzemi bizottságokat, üzemi tanácsokat, olyan időszakban, amikor a szakszervezetek még nem is kezdték meg működésüket vagy nem jutottak el minden üzembe. *Az uzemi bizottságokat nem csak a szervezett dolgozók, hanem az üzem összes dolgozói választották* és már ez is mutatja, hogy azok

nem pusztán szakszervezeti szervekként alakultak, hanem népi szervek voltak,

elsősorban a munkásosztály üzemi szervei, bizonyos mértékben *hatalmi* szervei. Olyan időszakban alakultak ezek az üzemi bizottságok, amikor a szovjet hadsereg győzelmének mintegy melléktermékeként összeomlott a magyar burzsoázia hatalmi apparátusa, a fasiszta államgépezet, amikor a munkásosztály, amely a Nemzeti Függetlenségi Frontban összefogta a társadalom minden németellenes, fasisztaellenes erejét, megragadta a hatalom egy részét. A hatalom egy része tehát a munkásosztály kezében volt, de *a hatalom jelentős része az államvezetésben és gazdasági téren is a burzsoázia kezében maradt.* Megkezdődött tehát a harc azért, hogy ki fogja a másikat kiszorítani a hatalomból. Jól tudjuk, hogy még a felszabadulás után két évvel is a burzsoáziának és az azt támogató imperialistáknak olyan elképzelésük és olyan tervük volt, hogy *ők szorítják ki a munkásosztályt a hatalomból és visszaállítják a régi népelnyomó rendszert.* A burzsoázia különböző politikai csatlósai a Kisgazdapártban, a Pfeifer-pártban, a Barankovics-pártban, a jobboldali szo-

cialdemokraták körében, továbbá az egyházi reakció táborában, valamennyien erre szövetkeztek.

Azóta, elvtársak, ez a harc eldőlt!

Ma a hatalom szilárdan a munkásosztály és a vele szövetséges dolgozók kezében van.

Le kell szögezni azonban, hogyha a néppel szembenálló osztályokat ki tudtuk szorítani a hatalomból és azt szilárdan kézbe vettük, ha a tőkéseket ellenőrizhettük és mind kisebb térre szoríthatluk, abban *nem kis szerepük volt a különböző népi szerveknek, elsősorban az üzemi bizottságoknak.*

Ezek a népi szervek, amelyeket a dolgozó rétegek választottak, hatásosan támasztották alá a kormányban, az államvezetésben működő demokratikus elemeknek, elvtársainknak küzdelmét és ha kellett, harcra mozgósították a dolgozók százezreit a politikai és gazdasági reakció ellenállásának megtörésére, orvtámadásainak kivédésére.

Az üzemi bizottságok jó munkájukkal őrködtek a demokrácia érdekei felett

Az üzemi bizottságok, amelyek közvetlenül képviselték a dolgozók érdekeit, amelyek őrködtek a munkásság jogai felett, *biztosították a munkásság követeléseinek teljesítését, egyben őrködtek a demokrácia érdekei felett is.* Ellenőrizték a tőkés gazdálkodást, megakadályozták a szabotálást,

megakadályozták, hogy a tőkések és reakciósok mesterkedéseikkel megbontsák a munkásság egységét,

szembeállítsák egyik dolgozó réteget a másikkal és újra a nyakukra telepedjenek.

A régi üzemi bizottságoknak, sok hibájuk és hiányosságuk mellett, *elévülhetetlen érdemeik vannak a munkások helyzetének megjavításában, a fizikai és értelmiségi dolgozók jó viszonyának megteremtésében, a munkásegység megszilárdításában.* Ők segítették hozzá országunkat ahhoz, hogy a tőkések tulajdonában lévő üzemek termelésükkel ne *annyira a tőkések profitját, mint inkább a közösség javát szolgálják.*

Az üzemi bizottságok hatásos működését kormányrendelet támasztotta alá. Ez többek között kimondja: »A bizottságnak *joga van az üzleti könyvekbe betekinteni,* szükséghez képest azokat az üzem költségére könyvszakértő által megvizsgáltatni. Az üzem vezetője köteles minden iratot, mely az üzem számára a szokásos üzletmeneten túlmenő kötelezettséget tartalmaz, az üzemi bizottság által láttamoztatni és az üzem üzletmenetéről, a termelés és a piac várható alakulásáról negyedévenként a bizottságnak pontos jelentést tenni.« A rendelet tehát olyan ellenőrzési hatáskört biztosított, mellyel, ha akarták, kezét-lábát megkötheték a tőkésnek, de sok esetben ezen túlmenően nemcsak a rendeletre, hanem a dolgozók erejére támaszkodott az ü. b. a tőkés ellenállással szemben.

Az üzemi bizottságok tehát a dolgozó nép hatalmi szerveiként alakultak meg és *népi szervek maradtak mindaddig, amíg a tőkések voltak az*

üzemekben és maradnak továbbra is azokban az üzemekben, ahol még kapitalista a gazda. Ugyanakkor le kell azonban szögeznünk, hogy

az államosított üzemekben nincsen szükség ilyenfajta, népi jellegű szervekre.

Az államosított üzemekben nem állnak szemben ellenséges kapitalista elemek a munkássággal. Az államosított üzemekben azonosak az érdekei a munkásságnak a vállalatvezetőséggel, mert a vállalatvezetők is a nép megbízottai, a közösség ügyét szolgálják.

Igy tehát időszerűtlenné vált az államosított üzemekben az üzemi bizottságok *régi feladatainak egy döntő része*. Éppen ezt az ellentmondó helyzetet érezték az üzemi bizottságok, amikor az államosítás után bizonytalanná vált a munkájuk. Régi feladataik legfontosabbnak tartott részét, a tőkések ellenőrzését nem gyakorolhatták, új feladataikat nem tűzte még ki világosan a szakszervezet. Igy sok helyen elmerültek a szociális ügyek intézésébe, vagy más resszortmunkákba.

Megszűnik tehát az üzemi bizottságok ellenőrző szerepe?

A régi módon feltétlenül! Szükségesnek tartom azonban kihangsúlyozni, hogy az új üzemi bizottságoknak, mint szakszervezeti szerveknek szintén van ellenőrző szerepük. A Szovjetunió szakszervezeteinek munkájáról szólva Lenin elvtárs nem egyszer mutatott rá arra, hogy

»állandóan ki kell javítanunk a gazdasági szervek hibáit és túlkapásait, amennyiben ezek az államgépezet bürokratikus elhajlásából származnak.«

Az új üzemi bizottságoknak őrködniök kell afelett, hogy *a vállalatvezetőség mindent megtegyen az üzemi terv teljesítéséért*, hogy takarékosan gazdálkodjék és intézkedései ne sértsék a dolgozók érdekeit. Ez az ellenőrzés azonban nem intézményes ellenőrzés, nem a könyvekben és a számlákban bogarászó, bizalmatlanságból származó ellenőrzés. Nem lehet ilyen, mert *mi teljes bizalommal viseltetünk a dolgozók állama által behelyezett vállalatvezetőkkel szemben*. Az új üzemi bizottság ellenőrző tevékenysége mintegy társadalmi ellenőrzés a vállalatvezető munkája felett, az üzemi életnek általános figyelemmel kísérését jelenti.

Az üzemi bizottságnak azonban ma nem ez a legfontosabb feladata. Az üzemi bizottság tisztán szakszervezeti szerv,

az üzemi szakszervezeti szervezet vezetősége és így minden szakszervezeti tevékenység irányítója.

Le kell szögeznünk azonban, hogy szakszervezeti feladatai is igen sokban különböznek a régi üzemi bizottság szakszervezeti feladataitól.

Szakszervezeti szervek — szervezet nélkül

Nézzük meg elvtársak, mennyiben volt szakszervezeti szerv már eddig is az üzemi bizottság? Az üzemi bizottságok a szakszervezetek felügyelete és irányítása mellett dolgoztak. Választásuknál, leváltásuknál a szakszervezetek intézkedtek. Az üzemi bizottságok gondoskodtak a kollektív szerződés végrehajtásáról, a munkavállalók bérbesorolásáról,

előléptetéséről, ők intézték el a dolgozók panaszait, kívánságait, amelyeket a bizalmiak gyüjtöttek össze. Gyakran az üzemi bizottságok szervezték az értekezleteket, ők *mozgósították a termelés fokozására a dolgozókat.* Jelentős eredményeket értek el a munkásság egészségvédelme terén támogatták a kultúr- és sportmozgalmat.

Kétségtelen, hogy sok szakszervezetben az üzemi bizottságot tekintették a szakszervezeti ügyek legfőbb intézőjének és a bizalmiakat többé-kevésbbé elhanyagolták.

Ennek ellenére

a bizalmiak külön területként működtek és vezetőjük nem az üzemi bizottság, hanem a főbizalmi volt, aki nem tartozott az üzemi bizottság hatáskörébe.

A bizalmiak a főbizalmin keresztül kapták a szakszervezettől az irányítást és a szakszervezeti munka jelentős részét végezték. Ők szervezték az új tagokat, ők szedték a tagdíjakat, politikai felvilágosító munkát végeztek, ők mozgósították harcra a dolgozókat, ők gyüjtötték és továbbították a munkások panaszait és kívánságait.

Ez a két szerv, az üzemi bizottság és a bizalmitestület tehát *külön szervei voltak a szakszervezetnek és nem egyszer kerültek egymással ellentétbe, hatásköri vitába.* A szakszervezeteknek azonban más szervei is működnek az üzemekben, amelyeket legtöbbször közvetlenül a szakszervezeti központból irányítottak. Ezeknek a szerveknek az üzemi bizottsággal hol szorosabb, hol lazább kapcsolatuk volt. Ilyen szervek a versenytitkárság, a kultúr- és sportbizottság, a nőtitkárság stb. Megállapíthatjuk tehát, hogy a szakszervezeti munkának túlsók gazdája volt és van az üzemekben, ami azt jelenti, hogy nincs *egy* gazdája, vagyis

a szakszervezeti munkát nem irányítják egységesen az üzemekben.

Ez az állapot — elvtársak — eddig sem volt egészséges és egyik előidézője volt annak, hogy *nem tudtunk széles tömegeket bevonni a szakszervezeti munkába.*

Most azonban, amikor a szakszervezetek előtt hatalmas új feladatok állnak, le kell szögezni, hogy

nem oldhatjuk meg ezeket a feladatokat, ha az üzemi szakszervezeti munkának egységes vezetését nem biztosítjuk,

ha nem tudunk széles dolgozó tömegeket aktivizálni a szakszervezeti munkában.

Nézzünk szembe a valósággal elvtársak! A szakszervezeti munkát tevékeny társadalmi munkában *csak egy viszonylag kis réteg végzi.* Miért alakult így üzemi mozgalmunk? Azért, mert az üzemi bizottságok általában arra törekedtek, hogy tevékeny munkát végző tagjaik közül minél többet mentesítsenek a termelő munka alól. A bizalmiaknál is volt ilyen törekvés és nagyobb üzemekben rendszerint néhány bizalmit is függetlenítettek. *A bizalmiak többsége pedig naponta 1—2 órát szakszervezeti munkájával töltött el és ezt munkabérben számolták el.* Rajtuk kívül pedig a versenyirodában, a kultúr- és sportmunkában is sok függetlenített funkcionárius vett részt.

Persze nem állíthatjuk azt, hogy a felszabadulás első időszakában ez káros volt. Ellenkezőleg! Akkor még igen kevés képzett káderrel rendelkeztünk az üzemekben és így szükségszerű volt a jó káderekt a termelő munka alól mentesíteni, hogy ilyen módon minden idejüket

a közösségi munkára fordíthassák. Ami azonban hasznos volt a demokrácia első éveiben, az *károssá vált akkor, amikor már a jó káderek ezrei és tízezrei fejlődtek ki.* És különösen károssá vált a *fordulat éve* után, amikor a szocializmus építésének önzetlen és lelkes munkájára a szervezett dolgozók százezreit szükséges mozgósítanunk. Károssá vált, mert a dolgozók kezdték úgy tekinteni a szakszervezeti munkát, mint amelyet általában fizetésért végeznek. Ahol ez a szellem elharapódzott, ott a legnagyobb nehézségekbe ütközött a szakszervezeti tagság aktivizálása.

A szakszervezetek jó munkájának eredményeképpen még így is jelentős azoknak a száma, akik önzetlen munkát végeznek, de a társadalmi fejlődés mai szakaszában ez csak egy csepp a tengerben. Ha az eddigi lendülettel akarunk tovább haladni a szocializmus útján, ha nemzetgazdaságunk fejlődését meg akarjuk gyorsítani, ha a munkásosztálynak, mint uralkodó osztálynak politikai tudását fejleszteni, kultúrszomját kielégíteni, szakismereteit növelni akarjuk mégpedig vezető szerepének megfelelően, akkor

nem tízezreket, hanem százezreket kell mozgósítani a szakszervezeti munkában.

Ehhez azonban — elvtársak —

egységesen vezetett szakszervezeti mozgalomra van szükség az üzemekben.

Ehhez az szükséges, hogy a régi fajta üzemi bizottság népi jellege megszűnjön és olyan új üzemi bizottság alakuljon, amely mint a szakszervezet üzemi szervezetének vezetősége, a szervezett dolgozók mozgalmát irányítja és a mai helyzetnek megfelelő elvi alapokon, a feladatoknak megfelelő szervezeti módszerekkel lát hozzá munkájához.

Tisztelt Országos Tanács!

Megállapítottuk, hogy az üzemekben voltak eddig is a szakszervezeteknek különböző szervei, de hiányzott az egységes vezetés és ezt addig nem is lehet megteremteni, amíg az üzemekben csak szakszervezeti tagok, csak szakszervezeti szervek vannak, de nincs szervezet.

Meg kell teremteni az üzemekben a szakszervezetek üzemi szervezetét,

amely mint harci egység a megállapított harci feladatokra jól kidolgozott tervvel rendelkezik és alkalmas azok megvalósítására.

Miért döntő kérdés az üzemi szervezet megalakítása?

Azért döntő kérdés, mert a szocializmust építjük. A szocializmust építeni, a szocialista társadalmat létrehozni nem lehet másképpen, csakis a munkásosztály döntő többségének támogatása, tevékeny, sőt lelkes részvétele mellett.

A szocializmus megkívánja a munkának a kapitalizmusénál magasabb termelékenységét,

megkívánja, hogy a dolgozók életszínvonalát fokozatosan emelni tudjuk. *Megkívánja a termelőerők tervszerű fejlesztését*, nehéziparunk kiépítését, korszerűsítését. Mindennek eléréséhez pedig a nemzetgazdasági terv végrehajtására, túlteljesítésére,

az új tervért végzendő lelkes munkára kell mozgósítani a dolgozókat.

Kiknek a feladata ez a mozgósítás? Vajjon a Párt, a proletariátus élcsapata, amely országunkat a szocializmus útjára vezette, csupán saját szervezetei.e támaszkodva végre tudja ezt hajtani? Nem, semmiesetre sem!

A Párt élcsapat, amelyet a széles dolgozó tömegekkel saját szervezetein kívül más szervezetek, a tömegszervezetek kötnek össze, elsősorban pedig a legnagyobb tömegszervezet, a szakszervezet.

A Párt, mint a munkásosztály hatalmas hadseregének vezérkara *nem tudja másképpen a munkásosztályt történelmi feladata teljesítésére mozgósítani, csak úgy, ha a tömegszervezetek magukévá teszik a Párt politikáját,* leviszik azt a dolgozók milliói közé. Felsorakoztatják a tömegeket a szocializmusért vívott harcban a Párt zászlója mögé.

De nemcsak szocialista termelésért vívott harcról van szó. Szó van a tömegek neveléséről, a dolgozók kulturális felemeléséről, szakismereteik fejlesztéséről is. Elképzelhető-e úgy a szocialista társadalom, hogy annak vezető osztálya, a munkásosztály, fiainak százezreit ne küldje be az állam vezető szerveibe, a gazdasági élet különböző vezető tisztségeibe. Elképzelhető-e anélkül, hogy a munkásosztály legszélesebb tömegei megszabaduljanak a burzsoá szellem befolysa alól, megismerjék a szocialista tanításokat, felvilágosodott, művelt emberekké váljanak. Nem, enélkül szocialista társadalom nem képzelhető el. De vajjon a Párt saját szervezetei képesek-e milliós tömegeket nevelni, felvilágosodottságukat, szaktudásukat fejleszteni? Semmiesetre sem képesek erre csupán a Párt-szervek és nem is feladatuk ez.

Ezekhez a tömegekhez a tömegszervezeteknek, elsősorban

a szakszervezeteknek, mint a Párt transmissziójának kell elvinniök a felvilágosítást.

Itt a szakszervezeteknek kell megszervezniök a tanulást, a nevelőmunkát.

Ilyen hatalmas feladatokat ró tehát a szocialista fejlődés a szakszervezetekre és akkor még nem is szólunk a szociálpolitikai és egészségügyi, az érdekvédelmi és számtalan egyéb feladatról, amelyek szintén a szakszervezetek munkájához tartoznak. Hogyan tudnak a szakszervezetek ezeknek eleget tenni akkor, ha nincs jól felépített szervezetük, ha munkájuk éppen a legfontosabb működési területen, az üzemekben, szétaprózott, nem összehangolt, sőt egyes helyeken anarchikus. Hogyan lehet a munkát elvégezni, ha nincsen az üzemekben szakszervezeti szervezet, hanem csak tagok vannak.

Ezért elengedhetetlenül szükséges az üzemi szervezetek megalakítása és azok vezetőségének, az üzemi bizottságoknak megválasztása.

Hadd hozzak fel még egy szempontot, mely az eddig felsoroltaknál nem kevésbbé döntő. Az üzemi szakszervezeti mozgalomnak az üzemi pártszervezethez való viszonyáról van szó. Mi a helyzet ma elvtársak? Az, hogy Pártunk üzemi szervezetei csak a legnagyobb nehézségekkel tudják vezető szerepüket érvényesíteni az üzemi szakszervezeti munkában. Az a helyzet, hogy nem egy helyen akadnak nézeteltérések, merülnek fel megengedhetetlen hatásköri kérdések. *Az a helyzet, hogy az üzemi pártszervezetek külön-külön kénytelenek foglalkozni a különböző üzemi szakszervezeti szervekkel, az üzemi bizottságokkal, a bizalmitestülettel, a versenytitkársággal, stb.-vel és így nagyon kevés helyen érvényesül egységes politikai irányítás.* Az üzemi szakszervezeti szervezet létrehozásával megteremtjük a szervezeti alapját annak, hogy jól irányíthatja munkánkat az üzemekben a Magyar Dolgozók Pártjának szervezete.

Kedves Elvtársak !

Ezek azok az okok, amelyek napirendre tűzték a szakszervezetek számára üzemi szervezeteiknek létrehozását. A Szakszervezeti Tanács Titkárságának Önök előtt fekvő javaslata értelmében ez a testület fogja elrendelni, hogy minden üzemben, vállalatnál, intézménynél, ahol legalább 30 szervezett dolgozó van,

létre kell hozni a szakszervezetek üzemi szervezetét.

Javaslatunk nemcsak az üzemi szervezetek megalakításáról beszél, hanem kidolgozott tervet ad annak szervezeti felépítéséről és működéséről. A tervezet szerint az üzemi szervezet vezetője az üzemi bizottság, amely az eddigi üzemi bizottságnál nagyobb létszámú. Ez az üzemi bizottság saját soraiból megválasztja *titkárát, aki az üzemi bizottságnak felelős vezetője.* Az üzemi bizottság reszortok szerint osztja fel tagjai között a mozgalmi munkát. Van *termelési felelős, bér-, szociálpolitikai-, kultúr- stb. felelőse.*

Az üzemi bizottság reszortfelelősei bizottságot szerveznek reszortmunkájuk elvégzésére. Igy például : a kultúrbizottság olyan aktívákat von soraiba, akik között megosztja a kultúrmozgalom különböző ágainak irányítását, A munkásszínjátszás, a zenekar és énekkar irányítása, a könyvtármozgalom, a bábjáték, a közönségszervezés mind szükségessé teszi, hogy megfelelő jó mozgalmi emberek, a kultúrmozgalomhoz értők irányítsák. Ezeknek ott van a helyük az üzemi kultúrbizottságban. A reszortbizottságok az ü. b. segítő szervei, szakértő szervei, a szakszervezeti munka egy—egy ágának irányítói.

Az üzemi bizottság munkájának másik szervezeti alapja a

műhelybizottság,

amelyet minden 100 dolgozónál többet foglalkoztató műhelyben választanak. A műhelybizottság is reszortszerűen osztja meg tagjai között a munkát. A műhelybizottság munkájában a bizalmiakra támaszkodik. De a bizalmiakon kívül az egyes reszortbizottságok az illető műhelyben lévő szakszervezeti tagok egész sorát vonják be a munkába. Már ebből a pár szóval elmondott szervezeti felépítésből is láthatják az elvtársak, hogy milyen *komoly szervezeti bázison fog felépülni a szakszervezeti munka az üzemekben.* És hogy csak egyetlen jellemző számot mondjak : ha csupán az üzemi bizottsági, műhelybizottsági tagokat és bizalmiakat számítjuk az új szabályzat által előírt létszámban, akkor

a közeli hetekben lezajló választásokon 100.000 üzemi funkcionáriust fogunk megválasztani.

Természetesen nem elég a tisztségekre megválasztani a szervezett dolgozókat, hanem arról is gondoskodni kell, hogy feladataikra felkészítsük őket, tisztségüket tartalommal töltsük meg. Mi azonban meg vagyunk győződve elvtársak, hogy a szakszervezeti munka helyes szervezeti felépítése, a feladatok helyes megszabása, ezek azok az alapvető feltételek, melyek lehetővé teszik a szervezett dolgozók legszélesebb rétegeinek a szakszervezeti mozgalomba való bekapcsolását.

A helyes szakszervezeti munka a káderek tömegét fogja a felszínre hozni

A szakszervezeti munka jó politikai irányvonala, melyet a XVII-ik Kongresszus megadott számunkra és amelyet állandóan biztosít Pártunk vezetése, párosulva a szakszervezeti munka új szervezeti formájával, *lehetővé fogja tenni mozgalmunk hatalmas fellendülését, százezrek aktivizálását, új kitűnő káderek felszínre hozását és ezzel együtt a munkásosztály hatalmának megszilárdítását.*

Kedves Elvtársak! Az Önök előtt fekvő működési szabályzat megszabja a szakszervezeti munkát vezetők bizonyos számának mentesítését a termelő munka alól, arányítva az üzem dolgozóinak számához. Ha összehasonlítjuk ezt a régi szabályzattal, megállapíthatjuk, hogy a mostani szabályzat bőkezűbb a réginél. Míg a régi üzemi bizottsági rendelet szerint olyan üzemben, amelyben 800 alkalmazott dolgozott, csak 1 tagot lehetett mentesíteni, addig *ez a szabályzat már az 500-on felüli üzemekben 2 ü. b. tag mentesítését teszi lehetővé.* Amíg a régi szabályzat a legnagyobb üzemben is legfeljebb 5 tag mentesítését teszi lehetővé, addig a mostani szabályzat 10 ü. b. tag mentesítését írja elő azzal, hogy a Szakszervezeti Tanács engedélyével ezt a számot még nagyobbítani lehet.

Persze valamennyien tudjuk, hogy a valóságban nagyon kevés helyen vették figyelembe az ü. b. rendelet előírásait és amint már beszédem során kifejtettem, az előírtnál több ü. b. tag és rajtuk kívül egy sor más szakszervezeti funkcionárius kapott felmentést a termelő munka alól. Most azonban a szabályzatot be is akarjuk tartani. Ez a működési szabályzat a szakszervezet alapszabályába kerül és a megváltozott helyzetnek megfelelően

nem kormányrendelet fogja az üzemi bizottságok működését szabályozni, hanem a Szakszervezetek Országos Tanácsának határozata.

Ezt a határozatot magukévá teszik nemcsak az egyes szakszervezetek, hanem az illetékes minisztériumok is, amelyek a hatás körükbe tartozó vállalatvezetőnek utasítást adnak az üzemi bizottsági szabályzat alapelveinek elfogadására, utasítást adnak arra, hogy gyakorlati munkájukban, az üzemi bizottságban való együttműködésben a szakszervezeti szabályzatot vegyék mértékadónak.

Mi ezt a szabályzatot, amelyet a magunk számára készítettünk, feltétlenül be akarjuk tartani minden tekintetben és így a munka alól való mentességek terén is, annál is inkább, miután *az üzemi bizottság függetlenített tagjai a szakszervezet alkalmazottjaivá válnak, őket a szakszervezet fogja fizetni.*

Az új szabályzat szerint tehát több függetlenített üzemi funkcionárius lehet, mint a régi szerint — a valóságban most sokkal több a termelő munka alól mentesítettek száma és mi, ha nem is mereven és erőszakosan, de feltétlenül arra vesszük az irányt, hogy

a szakszervezeti munkát a hivatalosan mentesítetteken kívül, mindenki munkaidőn kívül, önzetlen társadalmi munkában végezze.

Ez jelentős változást hoz munkamódszereinkben.

Szakszervezeti demokrácia

Nem kevésbbé jelentős változás munkamódszerünkben a szakszervezeti demokrácia kiszélesítése. A szakszervezetek az üzemi szervezet vezetőségének megválasztásánál, az Üzemibizottság, az Ellenőrző Bizottság, Fegyelmi Bizottság megválasztásánál a legszélesebb körű demokratikus módszereket kívánják alkalmazni. Helyesen mutatott rá Apró elvtárs referátumában: »A széleskörű szakszervezeti demokrácia hatalmas lendítő erőt fog adni a szakszervezeti mozgalomnak. A széleskörű szakszervezeti demokrácia, a szakszervezeti aktívák százezreit fogja nevelni, új káderek tízezreit fogja felszínre hozni.«

Azokat a hatalmas feladatokat, amelyek a szocializmus építésének időszakában a szakszervezetek előtt állanak, nem is oldhatjuk meg másképpen, mint a szervezett dolgozók százezreinek tevékeny részvételével.

De atikivizálni a szakszervezeti tagságot csak olyan vezetőség képes, amelyet valóban vezetőjének ismer el a munkásság, amelyben megbízik, amelyet kifejezett akarata szerint választ meg.

A demokratikus választás kulcskérdése tapasztalataink szerint a jelölés. Már itt érvényre kell jutni minél szélesebb dolgozó rétegek akaratának és már itt lehetőséget kell adni arra, hogy a szakszervezetek által eddig megismert és vezetésre alkalmas káderekenkívül

maguk a dolgozók javasolhassanak olyan jó káderekket, akik talán elkerülték a mi figyelmünket. Igy fognak felszínre kerülni a becsületes, tehetséges és a munkásság bizalmát élvező új káderek.

Éppen ezért javaslatunk úgy szól, hogy a jelölőbizottság széleskörű legyen. A kétezres létszámon aluli üzemekben *minden 10 szervezett dolgozó beküldi képviselőjét a jelölőbizottságba.* Mi tisztában vagyunk azzal, hogy egy 50—100 vagy még ennél nagyobb jelölőbizottsági ülésnek a levezetése sokkal nagyobb munkát, gondosabb előkészítést igényel, mint az eddig szokásban volt 5—7 tagú jelölőbizottság ülésének levezetése. Ha azonban a régi módszer mellett maradnánk, akkor lemondanánk arról, hogy a szervezett dolgozók már a jelölésnél érezzék: az ő akaratuk érvényesül vezetőik választásánál. Lemondanánk a káderek kiválasztásánál arról, amire Lenin elvtárs számtalanszor intett bennünket, hogy

»tanuljunk a munkásoktól«.

A Szakszervezeti Tanácsban dolgozó vezető elvtársakkal és a szakszervezetek vezetőivel, akikkel a kérdést megvitattuk, arra a meggyőződésre jutottunk, hogy szakszervezeti apparátusunk elég erős már ahhoz, hogy alapos, jól előkészített munkával vállalja ezt a többletfeladatot a széleskörű szakszervezeti demokrácia érvényesítése céljából.

Nagy súlyt helyezünk arra, hogy az üzem összes szervezett dolgozója valóban tudja, hogy kiket fog megválasztani. Ezért

a jelöléseket alaposan és részletesen meg kell indokolni és amikor a jelölt-listát a műhelyekben kifüggesztjük, azon is felsoroljuk azokat az okokat, amelyek a jelölést indokolttá teszik.

A kétezres létszámon felüli üzemeknél nem hozhatjuk össze az egész tagságot közgyűlésre, tehát ezeken a helyeken — mindössze 17 üzemről van szó —

küldöttközgyűlést fogunk tartani.

A jelölőbizottság természetesen itt is ugyanolyan széleskörű lesz, *a szavazáson azonban csak a küldöttek vesznek részt.*

Nemcsak az üzembizottsági választáson, hanem a műhelybizottsági választáson is ilyen demokratikus módszereket alkalmazunk.

Demokratikus módszereink továbbfejlesztését jelenti, hogy

a tisztségekre megválasztottakat a tagság akaratából bármikor vissza lehet hívni, le lehet váltani.

Az erre vonatkozó szabályzatot úgy szerkesztettük meg, hogy komoly és indokolt panaszok esetén a tagság egyharmadának a műhelyértekezleten kifejezett kívánságára valóban lehetőséget adjunk a szakszervezeti tagság akarata érvényesülésének. Valóban le lehessen váltani a meg nem felelő vezetőségi tagokat. Emellett azonban biztosítékról is gondoskodtunk, nehogy hangulatkeltéssel, elhamarkodottan, nyakra-főre lemondassák leváltsák a szakszervezeti funkcionáriusokat. Ilyen biztosíték, hogy a tagság egyharmadának a szava szükséges ahhoz, hogy egyáltalán napirendre tűzzenek ilyen kérdést, továbbá az, hogy csak a felsőbb szerv megbízottjának jelenlétében tárgyalhatnak funkcionáriusok leváltásáról.

Demokratikus módszereink alkalmazását jelenti, hogy a szabályzatban kötelezzük funkcionáriusainkat, hogy rendszeres beszámolót tartsanak működésükről a tagságnak, illetve az üzem dolgozóinak.

A bizalmiak érdemei

A szabályzatból látják az elvtársak, hogy a bizalmiak munkájának — mint azt már Apró elvtárs kifejtette — továbbra is nagy jelentőséget tulajdonítunk.

A bizalmiak tevékenységéhez fűződnek a magyar munkásmozgalom legharcosabb hagyományai.

A szakszervezeti bizalmiak voltak mindig a mi nagy proletár hadsereg günknek bátor tisztjei és altisztjei, akik számtalan csatában, sokszor üldöztetések közepette, keményen megállták a helyüket. A társadalmi fejlődéssel a bizalmiak feladatai is megváltoztak és ma, amikor az államosított üzemekben a szocializmusért folytatott harc elsősorban a termelés frontján folyik, a jó bizalmiak itt állítják csatasorba a szervezett dolgozókat, azokat, akiknek közvetlen harci vezetőik.

A bizalmiak munkájának elősegítésére és jelentőségük kihangsúlyozására, szükségesnek tartjuk, hogy pontokba foglalva, részletesen tárgyaljuk meg munkájukat szabályzatunkban. Külön aláhúzza szerepüket az is, hogy *új tagokat csak ők ajánlhatnak felvételre* és azt az új rendszert, amelyet a tagfelvételnél most elsőnek az üzemi szervezetekben alkalmazunk, a bizalmiak közreműködésével valósítjuk meg. A tagfelvétel új rendje az üzemi szervezetekben az, hogy a felvételhez a műhely szervezett dolgozóinak műhelygyűlésen hozzá kell járulniok.

Az üzemi szervezet közgyűlése az üzemi bizottság mellett megválasztja az ellenőrző bizottságot és a fegyelmi bizottságot.

Ellenőrző bizottság és fegyelmi bizottság

Ez a két szerv az üzemi bizottságtól függetlenül dolgozik, nem tartózik annak hatásköre alá. Az ellenőrző bizottság annál kevésbé tartozhat,

miután *feladata éppen az üzemi bizottság gazdálkodásának ellenőrzése.* Nem lesz könnyű munkája ennek a bizottságnak, miután az üzemi szervezetek nagy összegekkel fognak gazdálkodni. Igaz, hogy mi a pénzgazdálkodás megkönnyítésére egyenlőre meg fogunk állapodni a vállalatokkal, hogy a pénz kezelését és a könyvelését is átmenetileg a vállalat adminisztrációja intézze és az üzemi bizottság, illetve annak pénztárosa *csak kiutalni fogja a meghatározott célokra szükséges összeget.* De szükségesnek tartjuk, hogy szakszervezeti funkcionáriusaink megtanulják a pénzzel való gazdálkodás, sőt a könyvelés adminisztrációs kérdéseit is, mert ez is hozzátartozik ahhoz, hogy valaki jó szakszervezeti funkcionárius legyen. És elsősorban az ellenőrző bizottságok feladata lesz, hogy a helyes pénzgazdálkodás és adminisztráció módszereit elsajátítsák és arra megtanítsák a szakszervezeti funkcionáriusokat.

Az ellenőrző bizottságok munkájának nem szabad formálisnak lenni, hanem teljesen át kell érezniök azt a nagy felelősséget, amelyet a szervezett dolgozók filléreiből befizetett összeggel való gazdálkodás jelent. Nagy gondot kell fordítaniok arra, hogy állandóan és részletesen tájékoztassák a tagságot ellenőrző tevékenységükről és így elejét vegyék annak, hogy reakciós elemek bizalmatlanságot keltsenek a szakszervezeti pénzkezeléssel kapcsolatban.

Kedves Elvtársak! Az Országos Tanács tagjainak, mint régi szakszervezeti mozgalmi embereknek bizonyára feltűnt, hogy szabályzatunkban a fegyelmi bizottságra vonatkozóan nem dolgoztunk ki részletekbe menő működési előírást. Ez nem azért történt, mert ilyen előírást külön végrehajtási utasításban, vagy más formában akarunk elkészíteni.

Mi, a fegyelmi bizottságból nem paragrafusok szerint ítélkező bíróságot akarunk kifejleszteni, hanem éppen ellenkezőleg olyan szervet, amely nem szakad el az élettől, amely mindig figyelembe veszi a társadalmi körülményeket, az egyéni tulajdonságokat és ami a legfontosabb, a politikai szempontokat, akkor amikor fegyelmi ítéletet hoz.

A fegyelmi bizottság működésének döntő feladata a nevelő munka, nem pedig a büntetés. És a büntetésnek is elsősorban nevelő célja van. Éppen ezért arra kell törekedni, hogy a fegyelmi bizottságok ülései minél hamarabb nyilvánosakká váljanak. A tárgyalásokat a dolgozók közül minél többen hallgassák meg és okuljanak azon. Azt reméljük, hogy ilyen módon a fegyelmi bizottságok jó munkája is hozzá fog járulni ahhoz, hogy a fegyelmi eljárások száma mindig kisebb legyen, mindig kevesebben legyenek dolgozó társaink közül azok, akik a közösség érdekei ellen vétenek.

Az üzemi szervezet megalakítása és az a tény, hogy

az üzemi bizottság, a műhelybizottság és a bizalmiak választásában csak a szervezett dolgozók vesznek részt,

az eddiginél jobban ki fogja hangsúlyozni a szervezett és szervezetlen dolgozók közötti különbséget. Ennek egyik hatása az lesz, hogy a szakszervezetet erősíteni fogja, mert mind nyilvánvalóbbá fog válni, hogy a *szakszervezethez való tartozás nemcsak anyagi áldozatot jelent,* mint azt kevéssé öntudatos dolgozók annyiszor felhánytorgatták, hanem *megbecsülést és gyakran előnyöket is.* Nem kétséges ugyanis, hogy ha az üzemi szervezet jól működik, jól gazdálkodik

és anyagilag megerősödik, akkor tagjai számára, de csakis tagjai számára kulturális vonatkozásban és a szociális gondozás terén bizonyos előnyöket fog biztosítani. Szükségesnek tartjuk kihangsúlyozni azonban, hogy hiba lenne éles határvonalat húzni a szervezett és szervezetlen dolgozók közé, hiba volna, ha bárhol is eltűrnénk olyan magatartást, amely — a szervezett és szervezetlen dolgozók közötti különbség nem megfelelő módon való kihangsúlyozásával — eltaszítana tőlünk olyan rétegeket, am lyeknek öntudatát fejlesztenünk kell, amelyeket felvilágosító és nevelő munkával kell közelebb hozni a szakszervezeti mozgalomhoz.

Az üzemi bizottság és a vállalatvezető viszonya

Szólnunk kell még elvtársak az üzemi bizottság és a vállalatvezető közötti viszonyról. A jó együttműködést feltétlenül szolgálni fogja a működési területek, a feladatok jobb elkülönítése.

Az Önök előtt fekvő szabályzat elég határozottan elválasztja egymástól az üzemi bizottság és a vállalatvezető feladatait.

Az üzem gazdasági és adminisztratív vezetője kétségtelenül a vállalatvezető.

Ő felelős, saját személyében, a termelésért, a pénzügyi gazdálkodásért. Mi az egyéni felelősség elvét teljes mértékben magunkévá tesszük és tudatában vagyunk annak, hogy a szakszervezeteknek, *az üzemi bizottságoknak olyan tevékenysége, amely akadályozhatná a vállalatvezetőt intézkedéseiben, gátolná a termelés és pénzgazdálkodás ügyének irányításában, súlyos károkat okozna nemzetgazdaságunknak.*

Azt jelentené ez, hogy a szakszervezet akarja magáravállalni a felelősséget az üzem vezetéséért. Mi ezt semmiképen sem akarhatjuk.

Az üzemi bizottság szerepe az, hogy elősegítse a termelést, az üzemi gazdálkodás ügyét, tegye meg javaslatait, tárgyalja meg ezeket e kérdéseket a vállalatvezetővel.

Azt is világosan kell látnunk, hogy az üzemi gazdálkodásnak elválaszthatatlan része a dolgozók létszámának megállapítása, a normamegállapítás és ezzel kapcsolatban a bérezés ügye. *Az üzemi bizottság feladata, hogy őrködjék a dolgozók jogai felett, a kollektív szerződés betartása felett. Tárgyalja meg mindezen kérdéseket a vállalatvezetővel és tegye meg javaslatait.*

Ha azonban a vállalatvezető valamely intézkedésével a termelés és pénzügyi gazdálkodás terén nem ért egyet, azt hibásnak, vagy károsnak találja és a vállalatvezető nem hajlandó figyelembevenni az üzemi bizottság szempontjait,

akkor sem akadályozhatja meg közvetlenül a vállalatvezető intézkedését.

Ilyen esetben köteles felsőbb szakszervezeti szervénél ezt azonnal jelenteni, hogy a szakszervezet eljárhasson az iparigazgatóságnál és ott érvényesítse az üzemi bizottság szempontjait.

Ez elvtársak a helyes álláspont termelési és pénzgazdálkodási ügyeknél, az államosított üzemekben.

Ezzel egyidejűleg tisztázni kellett a feladatokat *a szociálpolitikai gondoskodás, a kultúrmozgalom, a sportmozgalom, a szakszervezeti*

nevelő munka területén is. Üzemi bizottsági szabályzatunk megállapítja, hogy

mindez szakszervezeti feladat.

És természetesen, szakszervezeti feladat mindazon anyagi alap feletti rendelkezés is, amely e tevékenységek céljaira szolgál. Tehát: *akár a szakszervezet anyagi alapjairól, akár a vállalat részéről törvényesen biztosított hozzájárulásról van szó, akár az üzem jó munkája eredményeképen a nyereségtöbbletből visszatérített összegről, ezek feletti az üzemi bizottság rendelkezik.*

ezek felett az üzemi bizottság rendelkezik.

A vállalatvezető feladata, hogy az ilyen ügyek tárgyalásán részt vegyen, javaslatait megtegye. Amennyiben azonban javaslatait az üzemi bizottság nem veszi figyelembe, *a vállalatvezető akkor sem akadályozhatja meg az üzemi bizottság e téren tett intézkedéseit,* hanem a felsőbb gazdasági szerveken keresztül igyekszik szempontjait a szakszervezetnél érvényre juttatni.

Ez elvtársak a helyes álláspont a szociálpolitika, a kultúr- és sportmozgalom, a szakszervezeti nevelőmunka területén.

A működési területek, a feladatok jó elkülönítése, önmagában azonban nem elegendő, az általunk megkívánt és a közös feladatok megoldásához elengedhetetlenül szükséges együttműködés biztosítására. A mi üzemi bizottságainknak tisztában kell lenniök azzal, hogy a vállalatvezető a népállamát képviseli. A szakszervezetek minden erejükkel támogatják azt az államot, amely a dolgozóknak minden vívmányát és megszerzett hatalmát biztosítja. A szakszervezetek résztvettek ennek az államnak a megteremtésében és részt vesznek az állam további erősítésében. Éppen ezért

az üzemi bizottságoknak az állam megbizottját, a vállalatvezetőt minden erejükkel támogatni kell

abban, hogy a feladatát jól láthassa el. Minden segítséget meg kell adni számára abban, hogy a tervteljesítés, az általános takarékosság, az önköltségcsökkentés, a helyes gazdálkodás szempontjait érvényesíthesse az üzemben. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az üzemi bizottság, a szakszervezeti szervek, a vállalatvezetőnek kiszolgálói legyenek, hogy a vállalatvezetők utasításokat adjanak a szakszervezeteknek.

A szakszervezeti szervezeteknek önálló szervezeteknek kell maradniok, amelyek a Párt vezetése mellett teljesítik megszabott feladataikat.

A szakszervezetek a szervezett dolgozókat képviselik az üzemekben akiknek mozgósítása nélkül, politikai felvilágosítása nélkül, munkafegyelmük javítása nélkül, egyetlen vállalatvezető sem végezhetné el a rábízott feladatokat. Ezért a jó együttműködés azt jelenti, hogy *minden fontosabb kérdést meg kell tárgyalniok egymással és minden fontosabb kérdésben meg kell egyezniök egymással.* Ha a hatáskörőket el is választjuk, ez semmi esetre sem jelentse azt, hogy most már a vállalatvezető ne avassa be a termelési és pénzügyi kérdésekbe az üzemi bizottságot vagy, hogy az üzemi bizottság ne beszélje meg a fontosabb szociálpolitikai, kultúrmozgalmi kérdéseket a vállalatvezetővel.

Az üzemi bizottságnak és a vállalatvezetőnek azonosak a céljaik és ezeket jól összehangolt, vállvetett munkával kell megoldani.

Az üzemi szervezetek megalakítása döntő kérdése a magyar munkásmozgalomnak.

Az üzemi szervezetek megalakítása nemcsak döntő, de sürgős kérdése is a magyar munkásmozgalomnak és ezért, amennyiben a Szakszervezetek Országos Tanácsa javaslatunkat elfogadja, mi az előkészítő munkához azonnal hozzá fogunk kezdeni és március második hetében az első üzemekben már meg is tarthatjuk az alakuló közgyüléseket, meg is választhatjuk az új üzemi bizottságokat.

Miután igen jelentős munkáról és nagy változásokról van szó, a Szakszervezeti Tanács Központi Intézőbizottságot hozott létre az üzemi bizottsági választások előkészítésére és megszervezésé e. Ezenkívül külön apparátust állítottunk be a Szakszervezeti Tanácsnál, továbbá az egyes szakszervezetekben szintén Központi Intézőbizottságok és külön apparátusok végzik ezt a munkát.

Az ország 80 legdöntőbb üzemében az illetékes szakszervezettel együtt közvetlenül is részt fogunk venni a választások előkészítésében és levezetésében.

A választások menetrendjét részletesen kidolgoztuk és ennél az a szempont vezetett bennünket, hogy *elegendő ideje legyen minden szakszervezetnek az alapos előkészítő munkára* és hogy a vidéken végzendő munkának az idejét jó összhangba hozzuk a pesti üzemekben végzendő előkészítő munkával.

Kedves Elvtársak! Szakszervezeti mozgalmunkban hatalmas szervezeti változásokat hozunk létre. Megalakítjuk üzemi szervezeteinket. Az új feladatok megoldására létrehozzuk újfajta üzemi bizottságainkat. *Munkamódszereinkben is változás lesz, továbbfejlesztése a demokratikus módszereknek és ami a legfontosabb, széles rétegek bevonása a szakszervezeti mozgalmi munkába.*

Mindezt csak a mi nagy Pártunknak, a Magyar Dolgozók Pártjának vezetése alatt és hathatós támogatásával tudjuk keresztülvinni.

Biztosak vagyunk abban, hogy mint már annyi nagy feladatot, ezt is meg tudjuk oldani annak a Pártnak a vezetésével, amelyet biztos kézzel irányít mindnyájunk szeretett vezére Rákosi Mátyás.

A szakszervezetek üzemi szervezeteinek megalakítása hatalmas lendületet ad a szakszervezeti mozgalomnak. Elő fogja segíteni az üzemekben gazdasági tervünk sikeres befejezését. Új munkáskáderek tízezreinek nevelésére adja meg a lehetőségét és mindezzel jelentősen

előbbreviszi azt a küzdelmet, amelyet a kapitalizmus végleges felszámolásáért, a szocialista Magyarország megteremtéséért folytatunk.

VINCZE JÓZSEF BESZÉDE

Apró elvtárs jelentésében részletesen ismertette a szociálpolitika terén a kongresszus óta elért eredményeket. A hozzászólók is foglalkoztak szakszervezeti munkánk egyik legrégibb és mégis új területével. Ezek a tények is bizonyítják a szakszervezeti szociálpolitika kiterjedését és fontos ágát. Hozzászólásommal egyrészt egy-két felvetett kérdést szeretnék részletesebben megvilágítagy, másrészt rá akarok mutatni néhány olyan megoldásra váró kérdésre, amellyel eddig nem igen foglalkoztunk és amelyek megoldása elsőrendű feladata a szakszervezeti mozgalomnak.

A társadalombiztosító intézetek egyesítése

Mindenekelőtt a társadalombiztosítás egységesítésével és az ezekkel kapcsolatos kérdésekkel szeretnék foglalkozni. Elérkeztünk ahhoz a határhoz, hogy mielőtt további egyesítésre gondolunk, meg kell néznünk először a már egyesített intézeteket.

A MABI beolvasztása az OTI-ba politikai győzelem is. Elkerülhetetlen volt, hogy a volt MABI biztosítottak pénzügyi szolgáltatásánál bizonyos megszigorításokat hajtsunk végre. A MABI tagok ezt tudomásul vették, megértették, hogy a mai időknek megfelelően

nem lehet különbséget tenni magánalkalmazott és fizikai dolgozó között.

Még néhány szolgáltatási szervet össze kell olvasztani és a közeli hetekben ez a munka is befejeződik.

Az OTBA, ez a látszólag hatalmas szerv, amelyben több mint 250.000 állami alkalmazott volt biztosítva, még arra sem volt képes, hogy tagjairól nyilvántartást vezessen. Még az utolsó hetekben is, amikor elvben már az OTI-hoz tartozott, de a szolgáltatásokat az OTI nem volt képes átvenni, *azt tartotta feladatának, hogy néhány nyugalmazott törvényszéki elnököt, miniszteri tanácsost és feleségüket beutaljon különböző üdülőhelyekre.*

A társadalombiztosító intézetek egységesítése a bürokrácia elleni harc terén is komoly eredménnyekkel járt. Nem mondhatjuk, hogy az OTI bürokráciáján nincs javítani való, de tény, hogy a MABI beolvadása után a 10 százalékkal növekedett tagságot a régi létszámú OTI apparátus látja el.

Gyakorlatban pénzügyi kihatása ennek az, hogy

egy évben négymillió forintot takarítunk meg csak az adminisztráción.

A rendelőintézetek egységesítésével, illetve azáltal, hogy az OTI és MABI rendelőintézetek nyitva állnak mindenki számára, felvetődik, hogy a fizikai dolgozók nem jártak-e rosszabbul, mivel az OTI-nak több rendelőintézete van és nem terheli-e meg túlságosan a rendelőintézeteket az egyesülés. Megállapítottuk, hogy tényleg felmerülnek panaszok egyes rendelőintézetek túlzsúfoltsága következtében. Azonban

a túlzsúfoltság okát nem a társadalombiztosító intézetek egységesítésében kell keresnünk. Ennek legfőbb oka, hogy az igények is megnövekedtek.

Régi tapasztalat, hogy ha egészségügyi vonatkozásban újítást vezetünk be, ha, új modern rendelőt állítunk fel, akkor a rendelőintézetekbe kivizsgálásra jelentkező betegek száma aránytalanul megnövekszik. Ez bizonyos mértékig örvendetes, mert a biztosítottak nagyobb bizalommal fordulnak az orvosok felé.

A túzsúfoltság baján azonban nem tudunk máról-holnapra segíteni. *Figyelembe kell venni, hogy a régi rendszernek olyan bűnei vannak, amelyeknek kiküszöbölése hosszú évek munkáját igényli.*

Szükségesnek tartom az egységesítésekkel kapcsolatban leszögezn azt is, hogy igen örvendetes megállapításokat tehettünk az elmúlt hetekben az orvosok viselkedésével kapcsolatban. A munkások, a szakszervezetek szociálpolitikai megbízottai, *akiket kiküldtünk a rendelőintézetekbe felülvizsgálásokra,* — egy kettő kivételével — *mind azt jelentették, hogy a munkások megvannak elégedve az orvosok magatartásával.* Gyakorlatban bebizonyosodott, hogy az orvosok valóban igen nagy erőfeszítéseket tettek, hogy többletmunkájukat megfelelően végezzék el.

Szükségesnek tartom elsősorban az Egészségügyi Szakszervezet figyelmét felhívni, hogy

az orvosok nevelése terén sok mindent kell még megtennünk, hogy a megfelelő nívót elérjük. Eléjük kell tárnunk a szovjet példát, ahol az orvosok részét képezik a termelő apparátusnak és elsőrangú kötelességüknek tartják, hogy a szellemi és fizikai munkások egészségét jól gondozzák.

A következő hetekben az OTI vonalán a körzetek újrafelosztása lesz a döntő feladat. Az egységesítés révén a régi körzeti határokat el kell mosni. Ennek jótékony hatása megmutatkozik azáltal, hogy a körzeteket az új beosztásban szűkebbre vonjuk és így kisebb területen lakók jutnak egy-egy orvoshoz.

A társadalombiztosítás egységesítése nem homályosíthatta el, hogy a társadalombiztosítóval kapcsolatban sok fontos megoldásra váró kérdés van, amely nem függ össze az egységesítéssel.

A táppénzes betegek számarányának növekedése gátolja szociális építésünket

Apró elvtárs beszélt a táppénzesek magas számáról. Megnevezett néhány üzemet, melyek azzal tüntek ki, hogy a termelés helyett a táppénzes beteglétszámuk ugrott ki. Anélkül, hogy további vállalatok nevét felsorolnám, szükségesnek tartom néhány általános adat fel-

említését. *1948 októberben az átlagos táppénzes létszám 2.9 százalék volt. Ez a szám a következő hónapban 3 százalékra, decemberben 3.4 százalékra, januárban 3.8 százalékra ugrott.* A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy

az átlagos szám közel 40 százalékkal emelkedett.

Ha figyelembe vesszük, hogy ez az emelkedés elsősorban az ipar területén mutatkozik, mert a házmestereknél, háztartási alkalmazottaknál az emelkedés úgyszólván a nullával egyenlő, megállapíthatjuk, hogy az emelkedés eléri a 50—60 százalékot. Megállapítottuk azt is, hogy egyes rokonüzemekben kirívó különbségek mutatkoztak. Például a bőriparban *Vigodny-nál 15 százalék a táppénzes létszám, ugyanakkor a Lázár cégnél 2.4 százalék.* A textiliparban *az Állami Fonodában 12 százalékot mutatnak ki, de van olyan üzem, ahol csak 2.3 százalék a táppénzesek száma.*

Szükségesnek tartom felhívni a figyelmet a következőkre is

1938-ban az iparban a táppénzesek átlaga 3·5 százalék volt, ma ez 4·8 százalék.

Ma tehát, mikor egészségügyi helyzetünk kétségtelenül igen nagy mértékben megjavult, *40 százalékkal több a táppénzesünk mint 1938-ban volt.*

Ez nemcsak pénzügyi kérdés és nem is kizárólag termelési kérdés, ez politikai kérdés is. A munkások egy része nem ismerte fel, hogy

amit nem tudtak 1938-ban megtenni, — a nagyobb mértékű táppénzesalást — azt ma »nem szabad« megtenniök.

Propagandánk, felvilágosító munkánk ezen a téren nemcsak hiányos, de eredményeiben egyenlő volt a semmivel. Az, hogy a táppénzesek létszáma 3.5-ről 4.8-ra emelkedett *évi 30—40 millió forint többletkiadást jelent az OTI részére. Ha figyelembe vesszük, hogy ebből az összegből egész sor egészségügyi intézményt tudnánk létrehozni, világossá válik, mennyire ártalmas a táppénzcsalók működése.*

Hol kezdődjön a hibák feltárása és kijavítása?

Az OTI kimutatása ezen a téren hiányos volt, egy kalap alá vettek mindenkit. Fodrászokat, házmestereket, magánalkalmazottakat, ipari munkásokat ugyanabban a statisztikai adatban mutatták ki. Ennek következ ében, hogy ha voltak is eltérések, ennek nagy jelentőséget nem lehetett tulajdonítani, mert nem ismertük fel ennek kihatását ipari vonalon. *A Szovjetunióban láttuk először, hogy a táppénzesek helyes kimutatásának milyen nagy a jelentősége.*

A Szakszervezeti Tanács Titkárságának határozata után elrendeltük, hogy az OTI február 1-től kezdve mutassa ki a táppénzes állományt iparáganként és üzemenként. A multhétre vonatkozólag megkaptuk az első 80 üzemre vonatkozó adatokat, ami természetesen csak az első lépés a helyzet megjavítása felé. Meg kell nézni a gyakorlatban is, milyen módszerekkel csalnak, hogy megállapíthassuk, hogyan lehet ezeket a jövőben kiküszöbölni. Itt van előttünk egy példa. A MÁVAG-ban jártunk néhány hete. A főorvos elmondta, hogy MÁVAG legtöbb betegállományosa a környező, sváb falvakban lakik. Megállapították, hogy Nagykáta, Szentmártonkáta, Irsa, Pilis környékén lakókból adódik a betegállomány nagy része. Ezért Jeranek főbizalmival és a laikus ellenőrrel nem a szokásos beteglátogató napon ellenőrző körutat tartottak.

14 fekvő betegnek jelzett közül egyet találtak otthon, az is éppen az esküvőjét tartotta, a többiek más munkán voltak.

Ha ez csak elszigetelt jelenség lenne, nevethetnénk egyet és el volna intézve. Azonban nem elszigetelt jelenséggel állunk szemben. Százszámra fordulnak elő hasonló esetek. MÁVAG üzemorvosának jelentése még a következőket tartalmazza:

A jelenlegi betegellenőrzéssel kapcsolatosan meg kell jegyeznem, hogy az orvosi ellenőrzés eléglelen, mert a pestkörnyéki falvakban lakó fekvő betegeinket néha csak háromhetenként vagy egyáltalában nem ellenőrzik, annak ellenére, hogy a pénztári kirendeltség szabályszerűen átutalja pl. a szolnoki v. szegedi kerületi pénztárhoz. Előfordult, hogy tonsillitis vagy bronchitis diagnózissal három hét után spontán jött be a beteg érdeklődni, hogy miért nem kell felulvizsgálatra jönnie. (fekvőnek jelzett.)

Természetsen nem szabad abba a hibába esnünk, hogy azt higyjük, ha az OTI ellenőrző apparátusát megjavítjuk — meg kell javítani ez kétségtelen — akkor a bajt gyökerénél fogva gyógyítottuk és a kérdés meg van oldva. Szó sincs róla.

A táppénzesek létszámának csökkentését, a táppénzcsalások kiküszöbölését és a munkamorál emelkedését csak társadalmi munkával érhetjük el.

Hozzá kell fűznöm ehhez, hogy egyes hozzászólók felvetették a munkamorál szempontjából káros szakszervezeti segélyek kérdését, illetve azt, hogy szakszervezeti segélyt olyan mértékben adnak, hogy ezáltal a táppénzes állományba helyezett, különösen a normafelülvizsgálat idején többet kap segélyként, mintha munkába maradna. Szükségesnek tartom megemlíteni, hogy egyes szakszervezetek állandóan hozzánk fordulnak azzal, hogy a betegségi segélyek összegét emeljük fel és egészítsük ki, mert a betegnek többre van szüksége. Ez igaz lehet, de *mindaddig, amíg nem tettük lehetetlenné a csalásokat és csalókat a táppénzkiegészítés, a betegnek fizetett segély, csak megnehezíti munkánkat.* Szó sem lehet arról, hogy a táppénz terén bármilyen változtatást engedélyezzünk. Természetesen vannak kivételek, amikor meg lehet állapítani, hogy külön segélyre szükség van és azt engedélyezni is lehet. Ha a táppénzkiegészítő segély folyósítását a jelenlegi helyzetben engedélyeznénk az állomány 20—30%-kal emelkedne.

A vasas szakszervezet itt az ülés alatt hirtelenében javaslatot dolgozott ki, melyben azt javasolják, hogy a szakszervezetek a jövőben betegség esetén csak akkor folyósítsanak segélyt, ha üzemi baleset teszi szükségessé, vagy kórházi ápolás és fertőző betegség esetén. Én ezt helyesnek találom és jó kiinduló pont lehet a kérdés további rendezésére. Azonban rendezést csak az jelent, ha az üzemekben kiépítjük a társadalmi munkát. Arra gondolok, hogy legközelebb megejtendő üzemi bizottsági választásokon nagy területet fognak kapni az üzemi bizottságok szo iálpolitikai tevékenység terén is.

A szociálpolitikai bizottságok

ki tudják építeni azokat a társadalmi munkás-szerveket, beteglátogató csoportokat, amelyek alkalmasak lesznek arra, hogy *a hivatalos ellenőrzés mellett meglátogassák beteg társaikat és ha laikus szemmel is, megállapítsák mennyiben felel meg az igazságnak, hogy az illető beteg, igaz-e,*

hogy nem munkaképes. Ezen a téren az utolsó hetekben, felhívásunkra egyes üzemben történtek kísérletek. Ahol felvetették ezt a kérdést a munkások általában megértéssel, sőt örömmel fogadták, hogy ilyen beteglátogató csoportok lesznek. Azonban nem lenne helyes, ha illúziókban ringatnánk magunkat és abból indulnánk ki, hogy tisztán ezzel megoldjuk a kérdést. A beteglátogató csoportok felállítása, munkábaállítása a gyakorlat szerint bizonyos ideig felfelé ívelő tendenciát mutat, utána ellanyhul. Arról beszélünk, hogy a társadalmi szolgáltatásokat decentralizálni kell, az üzemi bizottságokra kell bízni. Össze kell tehát kapcsolni a beteglátogató csoportok működését, ezzel a kérdéssel. Elgondolásunk szerint a jövőben *egyes üzemekben kikísérletezzük, hogy a szakszervezeti bizottságok kezeljék a táppénzkeretet és a munkások legyenek azok, akik ellenőrzés útján megállapítják, jár-e a táppénz, vagy sem.* A szolgáltatások decentralizálása és az üzemi bizottságok kezébe való letevése elő fogja segíteni a bürokrácia elleni küzdelem sikerét is. Be kell vezetni azt is, hogy a beteglátogató csoportok jelentése alapján azokat, akiket táppénzcsalásoa érnek, pellengérezzék ki. Ismétlődés esetén a csalókat el kell távolítani a munkából.

A társadalombiztosítási intézetek működése igen nagyjelentőségű a szakszervezeti mozgalom szempontjából. Az átszervezéssel nekünk részleteiben is foglalkoznunk kell. Napirendre kerül rövidesen az önkormányzatok átszervezése és az Ü.B. választások után megszervezzük az önkormányzati választásokat is.

A társadalombiztosítás szakszervezeti feladat

Felmerül azonban az a kérdés, hogy a gyakorlatban hogyan irányítsuk ezt a hatalmas négyezer emberrel dolgozó apparátust, Szükség van-e még önkormányzatra a megváltozott viszonyok közt? Egyelőre szükség van rá, de más formában. Mindaddig, amíg a társadalombiztosítási szolgáltatásokat nem decentralizáljuk, feltétlenül kell valamilyen szervet létesítenünk az irányításra és ellenőrzésre. Jelenleg az önkormányzat egy, a Szakszervezeti Tanács és az ügyvitel közé beépített szerv, amely jelenlegi formájában tulajdonképen csak akadályozza a Szakszervezeti Tanács irányító és ellenőrző tevékenységét. De szerencsére ez az önkormányzat nem tűnik ki túl nagy tevékenységével.

1949-ben nincs szükség arra, hogy fenntartsunk olyan önkormányzatot, amelynek tényked ése abból áll, hogy 2—3 hetenként összeülnek élőrás ülésre. Új önkormányzatot kell létrehozni, amely lényegében és gyakorlatban a Szakszervezeti Tanács, a szakszervezeti mozgalom szerve legyen, az OTI irányítására és ellenőrzésére.

Az OTI önkormányzatot úgy kell megválasztani, hogy abba elsősorban az üzemi dolgozók és a szakszervezetek szociálpolitikai megbízottai kerüljenek.

Megfelelő működési szabályzatot kell kidolgoznunk, hogy úgy a központot, mint a kerületi pénztárakat irányíthassa. Ez a kérdés fontos káderképzés szempontjából is, mert az OTI-ban még messze vagyunk attól, hogy minden területre megfelelő embert tudjunk beállítani. Az önkormányzatban szakbizottságoka kell létrehozzunk, amelyek az OTI egyes ágazatait ellenőrzik, megismerik a munka-

területet és *így lehetőség nyílik arra, hogy a dolgozók hozzáértéssel nyúljanak az OTI kérdéseihez.* Az OTI önkormányzat ügyvitele az utolsó időben már megszokta, hogy az irányítást a Szakszervezeti tanácstól kapja. Ma már úgy fogják fel, hogy ők képezik a Szakszervezeti Tanács számbelileg legnagyobb osztályát.

Az OTI új önkormányzatának segítségével fogjuk végrehajtani azt a decentralizációt, amely szükséges ahhoz, hogy a társadalombiztosítás a gyakorlatban is szakszervezeti munkaterületté váljon.

A társadalombiztosítással kapcsolatban van egy terület, mellyel az utolsó években bizony nem sokat foglalkoztunk.

Ez a baleset elhárítás

Jelenleg az OTI végzi ezt a munkát, tőlünk többé-kevésbé függetlenül, irányításunk nélkül. Azonban az adatok, amelyeket az utolsó hetekben beszereztünk, bizonyítják, hogy legfőbb ideje lesz alaposan foglalkozni ezzel a kérdéssel is. *Az egyik kimutatás 1947-ről szól, amikor 28.567 üzemi baleset történt.*

1948-ban ez a szám felemelkedett 33.863-ra.

Ha csak ezt a két adatot hasonlítjuk össze, meg állapíthatjuk, hogy minden figyelmet megérdemel ez a kérdés. Még nem tudjuk kimutatni hogy hány munkaórakiesést jelentenek baleseteknek ez a hatalmas száma és hány megrokkanást okoz. A statisztika azt mondja, hogy a megvizsgált esetekben

az üzemi balesetek oka 44·2%-ban vigyázatlanság, 6·1%-ban hiányos berendezés.

Tehát, ha ezzel a kérdéssel alaposan, komolyan foglalkozunk a jöben akkor a statiszt ka sze int *a balesetek 50%-a elkerülhető.*

Újra felhívom a figyelmet a Szovjetunióban tapasztaltakra. Ott a balesetelhárítással, a munkásvédelem kérdésével külön osztályok foglalkoznak. A Szakszervezeti Tanácsnak van egy Munkavédelmi Osztálya, melynek feladata az üzemi balesetek elleni védelem megszervezése. Megállapították, hogy 1940-től 1948-ig a Munkavédelmi Osztályok segítségével a balesetek számát 40%-kal sikerült csökkenteni. Ezzel a kérdéssel nekünk foglalkozni kell és a Szakszervezeti Tanács Szociálpolitikai Osztálya már megtette az első lépést. Megállapodott a Termelési Osztállyal, hogy *a március 1-én meginduló versenyben versenypontként beveszik a balesetelhárítást.* Hiszem, hogy ez kiindulópont lesz a tervszerű balesetelhárítás megszervezésében ahhoz, hogy a magas baleseti százalékot lecsökkentsük és ezzel a termelés növekedését is szolgáljuk.

Szociálpolitikánk fejlesztésének alapja a termelés fokozása

Néhány mondattal rá szeretnék világítani arra az összefüggésre, amely a szociálpolitika és a termelés között van. Azzal, hogy a multban a szociálpolitikát elválasztották a termelés kérdésejtől, nagy hajtóerőtől fosztották meg a munkaversenyeket is. *Helytelen, ha rosszul és jól dolgozó üzemeket egyformán részesítik szociális juttatásokban.* Arra gondolunk, hogy a jövőben

a munkaverseny révén elért haszontöbblet egy részét szociális célokra kell fordítani.

Ezzel elérjük, hogy a munkások között tudatosítjuk, hogy a szociális juttatás kérdése szorosan összefügg a termelés kérdéseivel.

1949-ben 300.000 dolgozó üdülését biztosítják a szakszervezetek.

Még néhány szót az üdültetés kérdéséről. Apró elvtárs ezt a kérdést is ismertette. Tudjuk, hogy a szakszervezeti mozgalom feladata az üdültetés megszervezése és az állam 40 millió forinttal járul ehhez hozzá. Felhívom a figyelmet arra, hogy ebben az évben egy új felosztási módszert vezetünk be. Irányadó a férőhelyek szétosztásánál az iparág jelentősége és az üzemek termelésben elért eredménye. Az üdültetés lebonyolítására hozzákezdtünk az üdültetési központ kiépítéséhez. Azonban vigyázni kell arra, hogy ez a központ ne szakadjon el a szakszervezeti mozgalomtól. Ezt a központot helyszűke következtében a SZOT központi épületén kívül kell elhelyezni, de *irányítója nem lehet más, mint a Szakszervezeti Tanács.*

Az üdültetés elsőrangú szociálpolitikai feladat, és az üzemi dolgozók bevonásával kell megszervezni.

Erre a célra *1 millió forintot irányoztunk elő,* de ezzel még nem oldottuk meg az üdülők kulturális szükségletének kielégítését. Az üdülők kultúrosztályunktól fognak kapni programmot és ennek alapján fogják végezni az üdültetési kultúrmunkát. Fel kell ébreszteni a dolgozókban az öntevékenységet ezen a téren is.

Drahos elvtárs említette, hogy jó lenne egyes üzemek közt cseréüdültetést végrehajtani. Elvben ez igen helyes, azonban figyelembe kell venni a fennálló nehézségeket is. Azokban az üdülőkben, amelyek szűkek, nem tudunk más üzemekből odaküldeni munkásokat. Azonban

egyes helyeken már tervbevettük, hogy különböző iparágakból fogunk beutalni munkásokat.

Fel szeretném hívni a szakszervezetek figyelmét arra, hogy milyen nagy a jelentősége annak, hogy az üzemek kellő időben készítsék el üdülési tervüket. Csak ezeknek birtokában tudjuk biztosítani az üdültetés zavartalan lebonyolítását.

Igen fontos a szoc. pol. káderek kinevelése

Ezen a téren kezdeményező lépést tettünk és *négyhetes bentlakásos szociálpolitikai tanfolyamokat létesítettünk.* Történtek más kezdeményezések is, pl. az Élelmezési Szakszervezet részéről azzal, hogy az elmúlt szombaton országos üzemi szociálpolitikai értekezletet hívtak össze, amelyen 140 üzem képviseltette magát. Ezen az úton kell haladni, hogy az üzemekben felkeltsük az érdeklődést.

Új feladatok is mutatkoznak. Kossa elvtárs beszélt arról, hogy új üzemek, új egészségügyi intézmények létesülnek. Ezeknek tervezésében a szakszervezeti mozgalom ma még igen kevés mértékben nyul bele. Ezt a hibát ki kell küszöbölni.

Lakások építésére milliárdokat fogunk fordítani a legközelebbi ötéves tervünkben.

A lakásépítkezést is úgy kell tekinteni, mint döntő fontosságú szociálpolitikai feladatot és foglalkozni kell ezzel a kérdéssel is. *A szakszervezeti mozgalomnak meg kell adni a lehetőséget arra, hogy a lakások elosztásába döntő befolyást nyerjen.*

Tisztelt Elvtársak, *a szocialista társadalom felépítéséhez hozzátartozik a szocialista egészségügy és társadalombiztosítás kiépítése is.* Ennek megteremtése a szakszervezeti mozgalom feladata. Mindent el kell követni, hogy ezt a feladatot jól el tudjuk végezni.

A SZAKSZERVEZETEK ORSZÁGOS TANÁCSA II. TELJES ÜLÉSÉNEK HATÁROZATAI

A Szakszervezetek Országos Tanácsa tudomásulveszi Apró Antal elvtárs jelentését a szakszervezeteknek a XVII. Kongresszus óta végzett munkájáról.

A SzOT örömmel üdvözli a Szakszervezetek részvételét az új Függetlenségi Népfrontban és ebből az alkalomból üdvözli és törhetetlen ragaszkodásáról biztosítja az új Függetlenségi Népfront elnökét, a magyar dolgozók vezérét: Rákosi Mátyás elvtársat.

Megállapítja a Szakszervezetek Országos Tanácsa: 1. hogy a szakszervezetek eredményesen hajtották végre az ipari szervezkedésre való áttérést, a termelés, a munka termelékenységének emelését, a munkaversenymozgalom továbbfejlesztését.

hogy a Kongresszus határozatainak szellemében kötötték meg az új kollektív keretszerződést,

hogy végrehajtották a Társadalombiztosító Intézetek összevonását, új alapokra fektették a szakszervezetek szociálpolitikai munkáját,

hogy az elmúlt hónapokban eredményesen hajtották végre a normarendezést és ezáltal komoly segítséget nyujtottak az ipar vezető szerveinek,

A Szakszervezetek Országos Tanácsa örömmel fogadja és magáévá teszi a Diósgyőri Vasgyár dolgozóinak kezdeményezését az 1949. évi új, szocialista munkaverseny megindítására.

Felhívással fordul az ország dolgozóihoz, hogy kövessék Diósgyőr dolgozóinak példaadó kezdeményezését és csatlakozzanak a szocialista munkaversenyhez. A Szakszervezetek Országos Tanácsa utasítja a szakszervezeteket, azok összes szervezeteit, hogy minden támogatást adjanak meg a kitűzött versenycélok végrehajtásához.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa helyesnek találja és elfogadja a Központi Vezetőség által előterjesztett, a szakszervezetek üzemi szerveinek és az üzemi bizottságok működéséről szóló szabályzatát és elrendeli, hogy a szabályzat alapján minden üzemben, vállalatnál, intézménynél meg kell alakítani a szakszervezetek üzemi szervezetét.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa az üzemi bizottsági működési szabályzat alapján elrendeli március 7-ével az új üzemi bizottságok választásának megkezdését, a Szakszervezetek Országos Tanácsa elnöksége által elkészített választási terv alapján.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa szükségesnek tartja, hogy az ipari szervezésre való áttérés teljes befejezésével egyidejűleg a SzOT és az egyes szakszervezetek tovább fejlesszék, megerősítsék azokat a területi, vidéki szerveiket, melyek hivatottak a szakszervezetek üzemi szervezeteinek, valamint a helyi csoportok munkájának irányítására és ellenőrzésére.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa népi demokráciánk fejlődésének jelenlegi szakaszában szükségesnek tartja, hogy az ifjúmunkás- és tanonemozgalomban, mint a Magyar Ifjúsági Népi Szövetségének szerves része és vezetőereje, a Magyar Dolgozók Pártjának irányítása alatt végezze tovább a munkásifjúság széles tömegeinek szervezését, politikai nevelését, mozgósítását a szocializmusért folyó harcban.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa helyesli a munkaerőgazdálkodás, a munkásközvetítés átszervezését, ezért szükségesnek tartja, hogy a munkásközvetítést a jövőben a szakszervezetek helyett az Országos Munkaerőgazdálkodási Hivatal végezze. A szakszervezetek minden támogatást megadnak a Munkaerőgazdálkodási Hivatalnak, hogy a három-, majd az ötéves tervek eredményes végrehajtásához szükséges munkaerők rendelkezésreálljanak. A Szakszervezetek Országos Tanácsa ezért úgy határoz, hogy a munkaerőgazdálkodás irányításában és gyakorlati munkájában továbbra is tevékenyen résztvesz.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa szükségesnek tartja, hogy a szakszervezetek a dolgozók kulturális nevelésével rendszeresebben és többet foglalkozzanak, ezért felhívással fordul a magyar írók felé, hogy a munkásosztály vezető szerepének, a munkaversenyek jelentőségének, a hazánkban végbement politikai és gazdasági átalakulásnak regényekben, színdarabokban, novellákban, versekben adjanak kifejezést. A Szakszervezetek Országos Tanácsa ennek elősegítésére »József Attila irodalmi pályázat«-ot hirdet. A regények első díjára 15.000 forintot, a színdarabok első díjára 15.000 forintot, ifjúsági regényre 5000 forintot, a legjobb novellára 2000 forintos pályázatot tűz ki.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa elismerését fejezi ki a magyar szervezett munkásságnak azért a hathatós segítségért, amit a nemzetközi proletárszolidaritás szellemében nyujtott az imperialisták és azok csatlósaival szemben kemény harcot folytató francia bányászoknak.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa felhívja a magyar dolgozókat, hogy az eddiginél még fokozottabb éberséggel őrködve demokráciánk eddigi vívmányai felett, verjenek vissza minden reakciós, imperialista támadást, rágalmat, provokációt és kemény kézzel sujtsanak le az imperialisták ügynökeire.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa helyesli és tudomásul veszi a Szakszervezeti Tanács elnökségének állásfoglalását a Szakszervezeti Világszövetség egységének megőrzése mellett. Egyben megbélyegzi és elítéli a Szakszervezeti Világszövetség egységének megbontóit, a munkásosztályt eláruló, jobboldali szakszervezeti vezetőket. A magyar szakszervezetek a munkás nemzetköziség, a proletárszolidaritás alapján állva minden támogatást megadnak a dolgozók harcos, nagy nemzetközi szervezetének, a Szakszervezeti Világszövetségnek.

A Szakszervezetek Országos Tanácsa elhatározta, hogy szocialista munkaverseny vándorzászlót alapít, amelyet minden évben az az üzem kap majd meg, mely a munkaversenyben, a terv teljesítésében országos viszonylatban a legjobb eredményt éri el. A Szakszervezetek Országos Tanácsa vándorzászlaját elsőízben május 1-én adja át a győztes üzem dolgozóinak.

Előre az új ipari szervezetekkel, az új üzemi bizottságokkal, a szocialista munkaversennyel hazánkban a szocializmus megvalósításáért.